

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ฤเดช เกิดวิชัย

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนสุวิทย์ ทับทิมวิญญู

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ ยอดฉิม

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เชิดชูศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.สิน พันธุ์พินิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

ศาสตราจารย์ ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงดี

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุหนะ สุตเจริญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภูษิต ภูคาชนะโนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คณะกรรมการประเมินบทความ

ศาสตราจารย์ ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

พลตำรวจโทหญิง ศาสตราจารย์ ดร.นัยนา เกิดวิชัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พลตำรวจตรี ศาสตราจารย์ ดร.พิศาล มุขแจ้ง

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงดี

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัยทิพย์ เจียวิวรรณธกุล

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ ไรจนแสง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เมฆข้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กองการจัดการ

นางสาวพรทิพย์ เรืองปราชญ์

นางสาวชนิษฐา พลับแก้ว

นายวุฒิกร มะลิคง

นางสาววรารมย์ ศรีบัวแก้ว

นางสาวเจนจิรา ชินวงษ์

นายอนุพันธ์ สุทธิมาตร

นางสาวชุติมา ฮีร์สุวรรณ

นางสาวณัฐชา วัฒนประภา

นายฉัตรไชย ดิษฐ์เจริญ

นางสาวธนัญญา ศานติธรรมกุล

นายวันจักร น้อยจันทร์

นางสาวอนุธิดา แสงใส

นางสาวอติยา บัวศรี

นางสาวโชติรส พลไชยมาตย์

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 0-2160-1341

www.ird.sru.ac.th

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดี-วิทย์ 589/1091 ถนนเจริญสุขนิทวงศ์ แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 081-132-1651

ออกแบบปกโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รจนา จันทราสา

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ฉบับนี้ เป็นฉบับประจำปีที่ 10 ฉบับพิเศษที่ 1 พ.ศ.2561 ประกอบด้วยบทความที่ได้รับการคัดเลือกจากงานประชุมวิชาการสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 “การวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน 2560 โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเป็นเจ้าภาพหลัก ประกอบด้วยบทความที่มีความหลากหลายด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับท่านผู้อ่าน นักวิชาการและผู้สนใจส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการมาเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ขอขอบคุณสมาชิกวารสารที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.rdi.ssru.ac.th/journal/>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรีย์ ยอดนิม
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องสนุก: อิทธิพลของความรุนแรงและความแปลกแยก
ที่มีผลต่อความสนุกของละครโทรทัศน์

1

Violence is Not Fun: The Effect of Violence and Alienation
on Enjoyment in Television Serial

พราว อรุณรังสีเวช, ภัชธิญา ปัญญารัมย์, ปริชมน พูนถิ่น, มณฑิรา สีด้าง, ดุสิตา อีร์วัฒน์วรกุล,
ปานแพร บุญยพุกกณะ, กฤษณะ เชื้อชัยนาท

Proud Arunrangsiwed, Pasteeya Panyaram, Parischamon Poontin,
Muntira Seedoung, Dusita Teerawatworakun, Panprae Bunyapukkna,
Krisana Cheachainart

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
Strategies Entrepreneur and Factors of affecting The Selection of Retailers
Traditional in Dusit District, Bangkok: Dimension Analysis Owner

12

พัชรารภรณ์ เลขยันต์

Pacharaporn Lekyan

การสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้บริการ
ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานคร

30

Event Marketing Communication and Consumer Behavior :

A Case Study of The Mall Department Stores in Bangkok Metropolis

สิรภพ ตรีรัตน์, ปิยฉัตร ล้อมชวการ, กมลรัฐ อินทรทัศน์

Sirapob Treeratana, Piyachat Lomchavakarn, Kamolrat Intaratat

การจัดระบบบริการแท็กซี่โดยสารสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก
Management of the Public System of Taxi Service
by the Department of Land Transportation

46

เกรียงศักดิ์ แสงสว่าง, กฤษณา ไวลำรวจ

Kriengsak Sangsawang, Krisana Vaisamruat

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

หน้า

57

การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

The Use of Computer Assisted Instruction on The Science Process Skills of Hearing Impaired Students at Setsatian School under The Royal Patronage of His Royal Highness Crown Prince Maha Vajiralongkorn

วนิดา ฉัตรวิราคม

Wanida Chatwirakom

การพัฒนากระบวนการศึกษาศึกษาประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงานสาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม

Development of Work Integrated Learning System for Professional on Industrial Plant Design in Industrial of Engineering Program in Industrial Engineering Technology

ประสิทธิ์ กลิ่นจำปา, พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, ทิพย์เกสร บุญอำไพ

Prasit Klinchampa, Pongprasert Hoksuwan, Tipkesorn Boonumpai

72

ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ในโรงเรียนขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร

Educational Administrative Factor Affecting on Student's Behavior of Basic School under Bangkok Metropolitan Administration

พระมหาสุเกียรติ์ คง, สุธาวรรณ สมใจ, ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร

Suthea kong, Sudawan Somjai, Sirawit Kulrojchanapatr

84

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์ กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาปริญญาตรี

The Needs Assessment for The Development of Research Competence for Undergraduate Students in Education Programs

พูนสุข ช่วยทอง, เปรมวดี คฤหเดช, สุรางค์ เชื้อวนิชชากร

Poonsook Shuaytong, Premwadee Karuhadej, Surang Cherwanitchakom

98

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

หน้า

109

ปัญหาเกี่ยวกับสถานะและการคุ้มครองบุตรที่เกิดจากชายหญิงที่อยู่กันฉันสามีภริยา

Problems on Status and Protection of Children Born out of Wedlock

กมลวรรณ อยู่วัฒนะ, กัลยา ตันศิริ, วารี นาสกุล, ไพโรจน์ กัมพูสิริ

Kamonwan Yoowattana, Kanlaya Tansiri, Waree Nasakul, Pairoj Kampusiri

The Need for Redefining Thai Slavery in History Textbooks

118

Yaninie Phaithayawat

ความรุนแรงไม่ใช่เรื่องสนุก: อิทธิพลของความรุนแรงและความแปลกแยก ที่มีผลต่อความสนุกของละครโทรทัศน์

พราว อรุณรังสีเวช¹, ภัชธิญา ปัญญารัมย์², ปรีชมน พูนถิ่น², มณฑิรา สีดวง², ดุสิตา อีรวฒน์วรกุล²,
ปานแพร บุญยพุกณะ², กฤษณะ เชื้อชัยนาท²

¹ สาขาภาพเคลื่อนไหวและสื่อผสม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

email: proud.ar@ssru.ac.th; parunran@nyit.edu

² สาขาภาพยนตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

เนื่องจากความสนุกของสื่อ เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จทางการค้าของผู้ผลิตสื่อ พวกเขาจึงพยายามที่จะเพิ่มความสนุกโดยใส่ความรุนแรงลงไปในเรื่อง วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ เพื่อทดสอบอิทธิพลของความรุนแรงและความแปลกแยกของตัวละครที่มีต่อความสนุกในสื่อภาพยนตร์ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาได้ถูกใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กรณีศึกษาคือละครเกาหลีเรื่อง The Legend of The Blue Sea (เรื่องสาวตัวร้ายกับนายตัวดั่งฝัน) (2016-2017) โดยละครดังกล่าวมีทั้งหมด 20 ตอน ผู้วิจัยได้เลือก 10 ตอนเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ และเลือก 15 ฉากในแต่ละตอนมาเขียนเรียงไว้ในตารางข้อมูลซึ่งผู้วิจัยใช้ในการลงรหัสแก่ตัวแปรทั้ง 3 ตัว เมื่อการลงรหัสเสร็จสิ้น การวิเคราะห์ความถดถอยได้ถูกนำมาใช้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่อความสนุกในสื่อ ผลวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรุนแรงทำให้ความสนุกลดลง หากแต่ความแปลกแยกทำให้ความสนุกเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงแนะนำให้ผู้ผลิตสื่อใช้ความแปลกแยก หรือกลยุทธ์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ความรุนแรงในการสร้างความสนุกให้กับสื่อ

คำสำคัญ: ความรุนแรง, ความสนุก, ความแปลกแยก, สื่อ, ละครโทรทัศน์

Violence is Not Fun: The Effect of Violence and Alienation on Enjoyment in Television Serial

Proud Arunrangsiwed¹, Pasteeya Panyaram², Parischamon Poontin²,
Muntira Seedoung², Dusita Teerawatworakun², Panprae Bunyapukna²,
Krisana Cheachainart²

¹Animation and Multimedia Program, Faculty of Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University
email: proud.ar@ssru.ac.th; parunran@nyit.edu

²Film and Digital Media Program, Faculty of Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

Since enjoyment in media is one of the factors that cause media organizations' commercial achievement, many of them tried to heighten enjoyment by increasing violent content in media. The objective of the current study is to investigate the effect of violence and fictional characters' alienation on audiences' enjoyment. Content analysis was used for data collection. The Legend of The Blue Sea (2016-2017) which is a Korean television serial was selected to use in the analysis. Ten episodes were chosen out of total 20 episodes, and in each selected episode, 15 scenes were listed down in the codesheet. After 4 raters finished coding all scenes, univariate regression was used to test the model. The results showed that enjoyment was negatively influenced by violent content in media but positively caused by characters' alienation. These findings suggested that media organization may choose to use characters' alienation and other strategies to improve audiences' enjoyment instead of using violent content.

Keywords: Violence, Enjoyment, Alienation, Media, Television Serial

บทนำ

ความสุขเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคสื่อคาดหวังจากการรับชมสื่อบันเทิง ไม่ว่าจะเป็นรายการโทรทัศน์, ภาพยนตร์, การ์ตูน, ตลอดจนการซื้อวิดีโอเกมมาเล่น ดังนั้นแล้วผู้ผลิตสื่อจึงมีความจำเป็นที่จะหาแนวทางเพิ่มความสุขให้แก่สิ่งที่ตนผลิต ตัวอย่างเช่น ผู้ที่เล่นวิดีโอเกม มักจะแนะนำเกมที่ตนเองกำลังเล่นให้ผู้อื่นเมื่อเขารู้สึกสนุก (Cohen, 2014) จึงเห็นได้ว่าความสุขมีผลกับการตลาดของสื่อบันเทิง นักวิชาการและครูผู้สอนจึงผลิตสื่อเพื่อการศึกษา เพราะหวังจะให้นักเรียนเกิดความสุขในเวลาเรียน (Jong, Lai, Hsia, Lin, & Lu, 2013) ทั้งนี้เนื่องจากความสุขในการเรียนเป็นสาเหตุหนึ่งของผลการเรียนที่ดี (Mega, Ronconi, & De Beni, 2014) และยังก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย (Hagenauer & Hascher, 2014) นอกจากนี้ ดังที่ทราบว่าผู้บริโภคสื่อรับชมสื่อบันเทิงเพื่อความสุขและพอใจ เมื่อความพอใจเพิ่มขึ้น ผู้ชมธรรมดาทั่วไปอาจผันตัวกลายเป็นแฟนของสื่อ นั้น ๆ พฤติกรรมของพวกเขาจะเปลี่ยนจากรับสารด้านเดียวเป็นการมีส่วนร่วมในสังคมออนไลน์ที่เกี่ยวกับสิ่งที่ตนชอบ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมในชีวิตจริง สิ่งเหล่านี้ทำให้แฟน ๆ เกิดความสุข ได้เข้าสังคม และผ่อนคลายความเครียด (Arunrangsiwed & Beck, 2016) ดังนั้น ความสุขของสื่อมีเพียงมีประโยชน์ในด้านธุรกิจ แต่ยังมีประโยชน์ต่อกลุ่มผู้บริโภคโดยเพิ่มความรู้สึกเชิงบวกในการดำรงชีวิต ปัจจัยที่อาจทำให้ผู้รับชมสื่อรู้สึกสนุก และอินไปกับโลกของสื่อบันเทิง (Parasocial) อย่างภาพยนตร์และแอนิเมชัน คือความแปลกแยกของตัวละครจากสังคมปกติ หรือฉากในภาพยนตร์ที่ไม่มีอยู่ในโลกความจริง งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสาเหตุของความสุขที่เกิดขึ้นในสื่อบันเทิง โดยทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือความรุนแรงและความแปลกแยกของตัวละคร

จากโลกความจริงที่มีผลต่อความสุขที่เกิดขึ้นในระหว่างการรับชมสื่อละครโทรทัศน์

ความรุนแรงในสื่อ ไม่ว่าจะเป็นสื่อบันเทิงหรือข้อมูลข่าวสาร ล้วนสามารถส่งผลกระทบต่อผู้ชม ไม่ว่าจะเป็นในด้านพฤติกรรม มุมมองทางสังคม และความเชื่อเกี่ยวกับความรุนแรง (Berns, 2004) ในการนำเสนอข่าวสารบ้านเมือง ผู้นำเสนอข่าวมีอำนาจไม่มากที่จะหลีกเลี่ยงการนำเสนอเหตุการณ์รุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากที่มาของข่าวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง การเลียนแบบการกระทำผิดจากการรับชมข่าวสามารถเห็นได้จากการเลียนแบบวิธีการก่ออาชญากรรม การก่อการร้าย (Helfgott, 2015) ตลอดจนการเผาห้องสมุดในโรงเรียน (Arunrangsiwed, 2014) สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นผลลัพธ์ในทางไม่ดีที่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากการรับชมสื่อ ในขณะที่เดียวกันผลลัพธ์ทางอ้อมจากการรับชมเหตุการณ์รุนแรงทางการเมืองยังถูกผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตไปโพสต์ซ้ำในเชิงยั่วเย้า ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อความสงบของบ้านเมืองเป็นลูกโซ่ (Meschoulam, de Benito, Blumenkron, Muhech, Naanous, Ramirez, & Quintanilla, 2017) ความรุนแรงในสื่อร่วมกับความรุนแรงที่พบเห็นจากสภาพแวดล้อมยังสามารถเพิ่มระดับความก้าวร้าวในเยาวชนระดับประถมศึกษา (Coker et al., 2014) อย่างไรก็ตาม ในยุคหนึ่ง เกิดการถกเถียงของนักวิชาการว่า ตัวแปรใดเกิดขึ้นก่อนระหว่าง (1) การรับชมสื่อที่มีความรุนแรง กับ (2) ความก้าวร้าวที่มีอยู่แต่เดิมในบุคคลหนึ่ง ๆ ผู้ที่มีความก้าวร้าวอาจเลือกรับชมสื่อที่มีความรุนแรง หรือ สื่อที่มีความรุนแรงอาจทำให้ผู้รับชมมีความก้าวร้าว จึงเกิดงานศึกษาตามยาว (Longitudinal Design) ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าการรับชมสื่อที่มีความรุนแรงเป็นเวลานาน ทำให้เยาวชนมีความก้าวร้าวมากขึ้น (Krahé, Busching, & Möller, 2012)

จากที่กล่าวไว้ในข้างต้น ข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรงในสังคมและการก่ออาชญากรรมนั้น นักข่าว

สามารถหลีกเลี่ยงการนำเสนอได้ยาก สิ่งที่เราสามารถปรับเปลี่ยนได้อาจมีเพียงกลยุทธ์การนำเสนอ แต่ในทางกลับกัน ผู้ผลิตสื่อบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ แอนิเมชัน และหนังสือการ์ตูนมีทางเลือกที่จะกำหนดโครงเรื่องและระดับความรุนแรงได้ด้วยตนเอง แต่น่าเสียดายสื่อจำนวนมากยังมีความรุนแรง โดยไม่มุ่งแสดงให้เห็นถึงโทษของการใช้ความรุนแรงนั้น ๆ ทั้งนี้เพียงเพื่อหวังดึงดูดความสนใจของผู้ชม ตัวอย่างเช่นละครโทรทัศน์ที่นำเสนอความรุนแรงในครอบครัวด้วยฉากตบตี ไม่ว่าจะเป็นระหว่างผู้หญิงด้วยกันหรือผู้หญิงกับผู้ชาย ความรุนแรงเช่นนี้เกิดจากมุมมองของผู้ผลิตสื่อที่มีต่อสังคม และเมื่อสื่อถูกเผยแพร่ สังคมก็จะได้รับรู้จากสื่อ ทั้งด้านความเชื่อ การเลียนแบบ และทำซ้ำ (Joyce & Martinez, 2017) เสมือนเป็นวงจรอุบาทว์ที่ไม่มีวันสิ้นสุด Friehe, Müller, และ Neumeier (2017) ได้นำเสนอแนวคิดที่ว่า คดีอาชญากรรมในประเทศเยอรมันลดลงอย่างเห็นได้ชัดหลังการรวมประเทศ ซึ่งอาจมีเพียงเกิดจากสถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไป หากแต่เพราะรายการโทรทัศน์หลังรวมประเทศมีความรุนแรงน้อยกว่ารายการที่ฉายก่อนรวมประเทศ

ผู้วิจัยของงานวิจัยนี้ ได้ตรวจสอบดูรายชื่อภาพยนตร์ที่ทำรายได้สูงสุดของโลกและพบว่า ภาพยนตร์เหล่านี้มีทั้งความรุนแรง และตัวละครหรือสถานที่ที่มีความแปลกแยกจากโลกปกติ อย่างที่เห็นได้จากภาพยนตร์แนวซูเปอร์ฮีโร่และแฟนตาซี ซึ่งภาพยนตร์ทั้งสองชนิดนี้สามารถทำรายได้มากกว่าภาพยนตร์แนวอื่น ๆ ด้วยสาเหตุนี้และข้อค้นพบของงานวิจัยในอดีต ตัวแปรความรุนแรงและความแปลกแยกจึงนำมาใช้เป็นตัวแปรต้น เพื่อตรวจสอบอิทธิพลที่มีต่อความสนุกของละครโทรทัศน์ การสร้างความแปลกแยกของตัวละครอาจเป็นแนวทางที่จะทำให้ภาพยนตร์และสื่อบันเทิงอื่น ๆ มีความสนุกได้โดยไม่ต้องเพิ่มความรุนแรง ด้วยเหตุว่า ความรุนแรง

ในสื่อส่งผลเสียเหลือคณานับดังที่กล่าวไว้ในงานวิชาการด้านผลกระทบจากสื่อ

บททวนวรรณกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้นที่ว่า ความสนุกในการเล่นเกมส์ เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เล่นแนะนำปากต่อปากให้ผู้เล่นคนอื่น ๆ (Cohen, 2014) ความสนุกในการเล่นเกมส์ยังมีอิทธิพลเชิงพฤติกรรมกับผู้เล่น เช่น พฤติกรรมเลียนแบบความรุนแรงในเกมส์ (Anderson & Warburton, 2012) ซึ่งความสนุกนี้สามารถเกิดมาจาก ความง่ายในการเล่นเกมส์ เช่น ได้คะแนนง่ายและตัวละครไม่ค่อยตาย (Chumbley & Griffiths, 2006) เมื่อทราบแล้วว่า เมื่อมีความสนุกกับการเล่นวิดีโอเกมส์ ทำให้ผู้เล่นก่อความรุนแรง จึงนำไปสู่การตั้งคำถามว่า ความรุนแรง ทำให้ผู้บริโภคสื่อรู้สึกสนุกมากขึ้นด้วยหรือไม่ คำตอบของคำถามนี้ได้ถูกตอบในงานวิจัยของ Raney และ Depalma (2006) ที่พบว่า แฟน ๆ ของกีฬา ชื่นชอบการชมกีฬาที่มีความรุนแรงมากกว่ากีฬาที่ไม่มีความรุนแรง เช่น คนชอบดูฟุตบอลมากกว่า เปตองหรือสนุกเกอร์ เป็นต้น ผู้สร้างภาพยนตร์ก็มีความเชื่อเช่นนี้เช่นกันคือ การเพิ่มความรุนแรงเข้าไปในสื่อ จะทำให้ภาพยนตร์สนุกขึ้น และดึงดูดผู้ชมได้มากขึ้น (Weaver, Jensen, Martins, Hurley, & Wilson, 2011) แต่ในทางกลับกัน ความรุนแรงกับความสนุกอาจมีการแปรผกผันซึ่งกันและกัน อย่างในข้อค้นพบของ Cramer และ Mecham (1982) ที่พบว่าหลังจากมีการจัดเรตเข้ามาควบคุมภาพยนตร์แอนิเมชันในยุคแรก ๆ ความรุนแรงกลับมากขึ้น แต่ความสนุกกลับลดลง ดังนั้น อาจไม่สามารถสรุปได้ว่า ความรุนแรงทำให้ความสนุกเพิ่มขึ้นหรือลดลงกันแน่ Gray, Sandvoss, และ Harrington (2007) กล่าวว่า แฟน ๆ สนทนากันด้วยความสนุกทั้งในเรื่องที่เขาชอบ เช่น ดาราคนโปรด และในเรื่องที่เขาไม่ชอบ เช่น ดาราที่พวกเขาเกลียด

อีกมุมมองหนึ่งซึ่งงานวิจัยในอดีตได้นำตัวแปรความสนุกไปเชื่อมกับสื่อบันเทิง คือ การที่ผู้ชมรู้สึกสนุก สืบเนื่องมาจากบทบาทของตัวละครแต่ละตัว เมื่อตัวละครที่เป็นคนดีได้รับผลในทางที่ดี ในตอนจบของเรื่อง ผู้ชมจะรู้สึกว่าละครเรื่องนั้นสนุก (Weber, Tamborini, Lee, & Stripp, 2008) แต่ในทางกลับกัน ผู้ชมรู้สึกสนุกไปกับตัวร้ายที่ร้ายบริสุทธิ์ เพราะพฤติกรรมเช่นนั้นยากที่จะพบเห็นในโลกความจริง (Krakowiak, 2008) ทั้งนี้อาจหมายความว่า ผู้ชมรู้สึกสนุกเมื่อได้เห็นเรื่องแปลกใหม่ เหมือนกับที่คนทั่วไปมักหัวเราะเมื่อได้ฟังเรื่องแปลก ๆ ที่ตนคาดไม่ถึง งานวิจัยนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H1 : ความรุนแรงในสื่อมีอิทธิพล ทำให้เกิดความสนุก

H2 : ความแปลกแยกของตัวละครจากสังคม ในเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ มีอิทธิพลทำให้เกิดความสนุก

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจำนวน 4 คน (ชื่อที่ 2 ถึง 5) เป็นผู้ให้รหัสแก่ข้อมูล (Coder) โดยใช้เครื่องมือวัดที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยเฉพาะเพื่องานวิจัยนี้ จำนวน 3 แบบวัด คือ (1) เครื่องมือวัดความรุนแรง (2) เครื่องมือวัดความแปลกแยกจากสังคมของตัวละคร และ (3) เครื่องมือวัดความสนุก ทุกเครื่องมือใช้การลงรหัส 1 ถึง 4 (1 = น้อย; 2 = ค่อนข้างน้อย; 3 = ค่อนข้างมาก; 4 = มาก)

(1) เครื่องมือวัดความรุนแรง มีทั้งหมด 6 ข้อ คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 24 คะแนน และต่ำสุดคือ 6 คะแนน การมีคะแนนมากในส่วนนี้ หมายถึง ฉากนั้น ๆ ของละคร มีความรุนแรงมาก ตัวอย่าง ข้อความในเครื่องมือวัด คือ “การมีข่าวของแตก”, “การมีตัวละครได้รับบาดเจ็บทางกาย”, “การใช้อาวุธรุนแรง”

เป็นต้น เครื่องมือวัดนี้มี Intraclass Correlation Coefficient คือ .593 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำ แต่พอรับได้

(2) เครื่องมือวัดความแปลกแยกจากสังคมของตัวละคร มีทั้งหมด 6 ข้อ หากฉากใดของเรื่องมีค่าระดับคะแนนในส่วนนี้สูง แสดงว่า มีตัวละครในฉากที่มีพฤติกรรมแปลกแยกจากสังคมมาก ตัวอย่าง ข้อความในเครื่องมือวัด เช่น “การทำท่าทาง มีความแปลกแยก”, “ความสามารถ (พลังพิเศษ) มีความแปลกแยก”, “การใช้คำพูด มีความแปลกแยก” เป็นต้น โดย Intraclass Correlation Coefficient วัดได้เพียง .393 ซึ่งอาจถือได้ว่า เป็นจุดอ่อนของงานวิจัยนี้

(3) เครื่องมือวัดความสนุก มีจำนวน 8 ข้อ การที่ฉากใด ๆ ได้คะแนนสูงในส่วนนี้ แสดงให้เห็นว่า ฉากนั้น ๆ มีความสนุกมาก ตัวอย่างข้อความในเครื่องมือวัดนี้คือ “ความสนุกที่เกิดจากท่าทางของตัวละคร”, “ความสนุกที่เกิดจากอารมณ์ของตัวละคร”, “ความสนุกที่เกิดจากการแสดงสีหน้าของตัวละคร” เป็นต้น โดย Intraclass Correlation Coefficient อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ .702

ขั้นตอนการท้าวิจัย เริ่มตั้งแต่การกำหนดละครเรื่องที่ผู้ลงรหัส 4 คนมีประสบการณ์การรับชมเหมือนกัน ทั้งนี้เพื่อให้มีความแม่นยำในการวิเคราะห์ โดยละครเรื่องที่ถูกลีเลือก คือ The Legend of The Blue Sea (2016-2017) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ นางเงือก ที่ขึ้นมาอยู่ร่วมกับคนทั่วไปในโลกมนุษย์ ละครฉบับภาษาไทยที่ถูกนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ มีทั้งหมด 20 ตอน (คนไทยมักเรียกติดปากว่า ซีรีส์เกาหลี) โดยนักวิจัยได้สุ่มตอนเว้นตอน โดยเลือกมาศึกษาเฉพาะตอนที่เป็นเลขคี่ รวมแล้วตอนที่นำมาศึกษา มีทั้งหมด 10 ตอน โดยในแต่ละตอน ผู้วิจัยจะเลือก 15 ฉากเพื่อมาลงรหัส โดย 1 ฉากหมายถึง เหตุการณ์ในละครที่เกิดขึ้น ณ สถานที่หนึ่ง ๆ และเมื่อไรก็ตามที่มีการตัดภาพไปยังสถานที่อื่นจะนับเป็นฉากต่อไป สรุปได้ว่ามีทั้งหมด 150 กรณีในตาราง

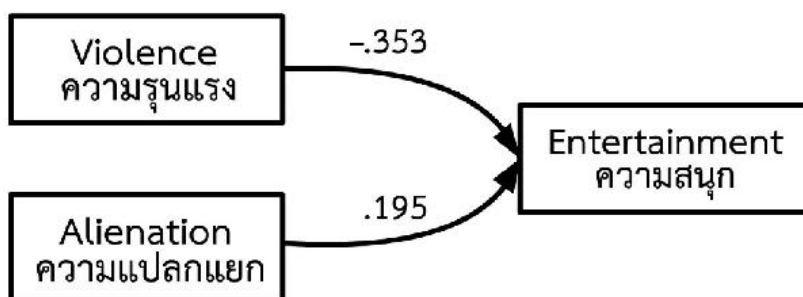

บันทึกข้อมูล (code sheet) ที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เพื่อลงรหัส หลังจากเตรียมตารางบันทึกข้อมูล (code sheet) เสร็จแล้ว นักวิจัย 4 คนได้แยกกันชมภาพยนตร์ และลงรหัส จากนั้นได้นำข้อมูลมาหาค่า Intraclass Correlation Coefficient (ICC) และนำแต่ละข้อมาเฉลี่ยกันทุกคน เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป การวิเคราะห์ทางสถิติของงานวิจัยนี้ ใช้การวิเคราะห์ความถดถอย (Univariate Regression

Analysis) เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของความรุนแรงและความแปลกแยกที่มีต่อความสนุกของละคร

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความถดถอย พบว่า โมเดลของงานวิจัยนี้ที่มีความรุนแรง และความแปลกแยกเป็นตัวแปรต้นของความสนุก มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=16.049$; $p=.000$; $R=.423$; $R^2=.179$; $R^2_{\text{adjusted}}=.168$)

ภาพที่ 1 โมเดล แสดงผลการวิจัย

แต่เมื่อได้พิจารณาการอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรต้นแต่ละตัวพบว่า ความรุนแรงมีอิทธิพลเชิงลบต่อความสนุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Beta=-.353$; $t=-4.693$; $p=.000$; $r_{\text{partial}} = -.361$) และความแปลกแยกของตัวละครจากสังคมในเนื้อ

เรื่อง มีอิทธิพลเชิงบวกกับความสนุก ($Beta=.195$; $t=2.584$; $p=.011$; $r_{\text{partial}}=.208$) กล่าวคือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีผลในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐาน H1 แต่รับรองสมมติฐาน H2

ตารางที่ 1 ผลของการวิเคราะห์ถดถอยโดยมีความสนุกเป็นตัวแปรตาม

#	ตัวแปรต้น/ตัวแปรอิสระ	beta	t	$r_{\text{zero-order}}$	r_{partial}	p-value	VIF
1	ความรุนแรง	-.353	-4.693	-.377	-.361	.000	1.1498
2	ความแปลกแยก	.195	2.584	.237	.208	.011	1.0452

ตารางที่ 2 สถิติเชิงพรรณนาของผู้ลงรหัส 4 คน

#	ตัวแปร	Mean ₁	Mean ₂	Mean ₃	Mean ₄	Mean _{all}	S.D.	ICC
1	ความรุนแรง	7.66	6.33	8.14	8.55	7.67	1.96	.593
2	ความแปลกแยก	9.88	9.27	10.21	11.09	10.11	1.03	.393
3	ความสนุก	14.27	10.30	17.84	14.46	14.22	4.23	.702

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่าความรุนแรงมีอิทธิพลเชิงลบกับความสนุกของภาพยนตร์โทรทัศน์ มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Cramer และ Mechem (1982) ที่ว่า เมื่อมีการจัดเรทในยุคแรก ทำให้ภาพยนตร์แอนิเมชัน มีความสนุกลดลง แต่ความรุนแรงมากขึ้น การค้นพบว่าความรุนแรงมากขึ้น จะทำให้ความสนุกลดลงนั้น เป็นข้อค้นพบที่ดี ที่ควรนำมาเผยแพร่และบอกต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการผู้ผลิตสื่อ เพื่อให้ผู้ผลิตสื่อเหล่านี้ได้ตระหนักว่า ความรุนแรงในสื่อไม่ได้ทำให้ภาพยนตร์สนุกขึ้น ซึ่งหมายความว่าไม่ได้ทำให้พวกเขามีกำไรมากขึ้น ผู้ผลิตสื่อควรคิดปรับลดความรุนแรงของเนื้อหา ไม่ว่าจะทางกาย ทางคำพูด หรือความรุนแรงทางอารมณ์ เช่น การนินทา การร่ำยาวพิษ เป็นต้น (Coyne & Whitehead, 2008) การปรับลดความรุนแรง มิได้มีผลให้ความสนุกมากขึ้นเพียงอย่างเดียว แต่ยังทำให้เกิดผลเสียต่อผู้บริโภคลดลงอีกด้วย เพราะความสนุกไปกับสิ่งที่มีความรุนแรง จะทำให้ผู้บริโภคสื่อ ได้รับอิทธิพลเชิงลบ เช่น ความก้าวร้าวหลังเล่นวิดีโอเกมส์ (Anderson & Warburton, 2012)

ในอีกคู่ตัวแปรของงานวิจัย ความสัมพันธ์ที่พบเป็นไปตามสมมติฐาน H2 คือความแปลกแยกของตัวละคร ทำให้ความสนุกเพิ่มมากขึ้น ผลการวิจัยในส่วนนี้อาจช่วยอธิบายสาเหตุที่ ภาพยนตร์โทรทัศน์ ที่ตัวละครมีพลังเหนือธรรมชาติเป็นที่นิยมกันมาก จากงานวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมและกิจกรรมของแฟน ๆ ผู้ชมชอบตัวละครที่มีความแปลกแยกจากสังคมโลก

ปกติ เพราะเมื่อเขาอินไปกับตัวละครดังกล่าว เขาจะรู้สึกตนหลุดออกจากความเครียดในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการแต่งฟิค (Fan Fiction) ที่แฟน ๆ มักเลือกแต่งจากตัวละครที่มีพลังพิเศษ (Arunrangsawad, 2016) หากพิจารณาดู จะทราบว่าแฟน ๆ ที่แต่งฟิค จากสื่อที่ตนเองชอบนั้น มีการลงทุนลงแรงมากกว่า แฟน ๆ ที่ชมภาพยนตร์เพียงอย่างเดียว จึงอาจอธิบายได้ว่า การมีตัวละครที่มีความแปลกแยกจากสังคมปกติ ทำให้แฟน ๆ ชื่นชอบรู้สึกสนุก และหลงใหลในเนื้อเรื่อง ภาพยนตร์ที่มึนแวมไพร์ (Vampire) เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ชมภาพยนตร์ชอบความแปลกแยกจากสังคมปกติ ภาพยนตร์แนวนี้นั้นเป็นที่นิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะแวมไพร์ ไม่ได้อยู่ในกฎระเบียบของสังคมโลกปกติ พวกเขามีอำนาจที่เหนือกว่า และเมื่อผู้ชมได้ชมเขาจะรู้สึกเป็นอิสระจากโลกปกติชั่วคราว ในขณะที่ชมนั้น (Leavenworth, 2009)

นอกจากนี้ข้อสรุปในงานวิจัยของ Krakowiak (2008) ยังสามารถนำมาสนับสนุนสมมติฐาน H2 เพราะผู้ชมจะรู้สึกสนุกเมื่อได้รับชมตัวละครที่ร้ายบริสุทธิ์ ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทดังกล่าวไม่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตจริง การที่ไม่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปนั้น มีความคล้ายคลึงกับความแปลกแยกซึ่งเป็นตัวแปรต้นของงานวิจัยนี้ ความร้ายบริสุทธิ์นั้นถือได้ว่าเป็นความแปลกแยกในด้านจิตลักษณะ แต่ตัวแปรในงานวิจัยนี้กล่าวถึงความแปลกแยกในด้านการแสดงออกและกายภาพ ผู้วิจัยจึงขอแนะนำงานวิจัยในอนาคตที่ต้องการศึกษาความแปลกแยกให้ทำ

เครื่องมือวัดที่มีความแปลกแยกทั้ง 2 ลักษณะรวมอยู่ด้วยกัน ความแปลกแยกจากโลกความจริงนั้นมีเพียงช่วยให้เรื่องราวสนุกน่าติดตาม แต่ยังสามารถช่วยลดผลกระทบทางลบในผู้ชมได้ในกรณีที่สื่อดังกล่าวมีความรุนแรง เมื่อพิจารณาผลการวิจัยร่วมกับการสังเคราะห์ของ Anderson และ Warburton (2012) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ความรุนแรงจะถูกเลียนแบบโดยผู้ชมได้ง่ายเมื่อความรุนแรงนั้นสามารถทำได้ในโลกความจริง เช่น ใช้อาวุธปืน และ มืด แต่ในทางตรงกันข้ามความรุนแรงจะถูกเลียนแบบได้ยาก เมื่อความรุนแรงนั้นแปลกแยกจากโลกความจริง เช่นการใช้ข้อเท็จจริงหรือการต่อสู้กันด้วยยานอวกาศ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนับสนุนให้ผู้สร้างภาพยนตร์และแอนิเมชันได้คิดกลยุทธ์เพิ่มความสนุกโดยใช้ความแปลกแยก อย่างไรก็ตามสิ่งที่ท้าทายสำหรับการสร้างสื่อเหล่านี้คือการออกแบบความแปลกแยกโดยมิให้สิ้นเปลืองงบประมาณมากเกินไป

ข้อจำกัด

ข้อจำกัดหลักของงานวิจัยนี้คือ กรณีที่นำมาศึกษาไม่มีความหลากหลาย เพราะเป็นการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ เพียงเรื่องเดียว คือ ละครเกาหลี เรื่อง The Legend of The Blue Sea (2016-2017) หากเทียบกับ ภาพยนตร์ที่ฉายในโทรทัศน์ทั่วไปแล้ว ภาพยนตร์เกาหลีอาจไม่ใช่ตัวแทนที่ดี เพราะมีความโด่งดังไม่มากนัก เทียบกับภาพยนตร์ตะวันตกไม่ได้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้งานวิจัยในอนาคตที่มีหัวข้อการศึกษาคล้ายคลึงกัน เลือกศึกษาภาพยนตร์ที่มีความหลากหลาย และศึกษาภาพยนตร์ประเภทที่มีความโด่งดังกว่านี้ เช่น ภาพยนตร์ซูเปอร์ฮีโร่ อย่าง The Flash, Daredevil, Arrow, หรือ ภาพยนตร์แนวที่มีพลังเหนือมนุษย์อื่น ๆ เช่น Teen Wolf และ Supernatural ตลอดจนภาพยนตร์แนวสืบสวน อาชญากรรม CSI หรือภาพยนตร์แนวฆาตกรรมที่จบไปแล้ว และมีสถิติผู้ชมสูงสุดอย่าง Dexter

ข้อจำกัดต่อมาของงานวิจัยนี้อยู่ที่วิธีการวิจัย คือ วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่ง

โดยปกติ วิธีนี้จะมีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าการวิจัยเชิงปริมาณวิธีอื่น ๆ อยู่แล้ว และงานวิจัยนี้ยังใช้ผู้วิจัยเองเป็นผู้ลงรหัส ซึ่งจะทำให้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลลดลงไปอีก จึงขอแนะนำให้งานวิจัยในอนาคต เลือกที่จะใช้ผู้ลงรหัสเป็นบุคคลภายนอก ที่ไม่รู้วัตถุประสงค์ของงานวิจัย จะทำให้ได้ผลที่แม่นยำกว่า นอกจากนี้โมเดลที่ได้จากงานวิจัยนี้ ควรได้รับการพิสูจน์ซ้ำด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ตลอดจนใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยให้ผู้เข้าร่วมได้รับชมสื่อที่มีระดับความรุนแรง และความแปลกแยกแตกต่างกัน ได้มาประเมินความสนุกแต่ละฉาก

ส่วนข้อจำกัดสุดท้ายที่จะนำเสนอ คือ การที่แบบประเมินความแปลกแยกมีค่า Intraclass Correlation Coefficient ต่ำจนไม่สามารถยอมรับได้ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวัดนั้น อาจไม่เที่ยงตรง หรือผู้ลงรหัสไม่ได้กำหนดข้อตกลงกันอย่างจริงจังก่อนแยกย้ายไปลงรหัส วิธีการที่อาจช่วยในการจัดการกับปัญหานี้คือ ตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากโมเดล หรืองานวิจัยในอนาคตอาจทดลองสร้างเครื่องมือที่มีความแม่นยำกว่านี้ มาวิเคราะห์โมเดลซ้ำ

สรุป

ความสนุกเป็นสิ่งสำคัญที่สื่อบันเทิงจำเป็นต้องสร้างให้ผู้บริโภคสื่อได้รับรู้ ซึ่งมักมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มกำไรให้กับองค์กรของตน มีผู้ผลิตสื่อบางกลุ่มมีความเชื่อว่า ความรุนแรงในภาพยนตร์ สามารถเพิ่มความสนุก และสร้างรายได้ที่ดีให้กับตนได้ แต่งานวิจัยนี้กลับพบว่า ความรุนแรงในสื่อมีผลเชิงลบต่อความสนุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งต่างจากความแปลกแยกที่ทำให้เกิดความสนุกมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้ผลิตสื่อหันมาหากกลยุทธ์อื่นที่ไม่ใช่ความรุนแรง ในการเพิ่มความสนุกให้แก่สื่อ การทำเช่นนี้เป็นการผลิตสื่อที่มีการสร้างสรรค์สังคม เพราะงานวิจัยด้านผลกระทบจากสื่อจำนวนมากได้ระบุชัดแล้วว่า ความรุนแรงในสื่อทำให้ผู้ชมเกิดความก้าวร้าวจริง (Anderson et al., 2017)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ภัชธิญา ปัญญารมย์, ปริชมน พูนถิ่น, มณฑิรา สีด้วง และ ดุสิตา อีรวฒน์วรกุล นักศึกษาศาสาภาพยนตร์ภาคพิเศษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้คิดหัวข้อและลงรหัสในวิจัยนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยในรายวิชาพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัล ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ในภายหลังผู้สอนได้ขอนำมาพัฒนาเป็นบทความวิจัย และขอขอบคุณคณาจารย์ในสาขาศาสาภาพยนตร์ที่มอบโอกาสดี ๆ ให้ผู้วิจัยได้สอนนักศึกษาห้องนี้ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นต้นกำเนิดบทความวิจัยนี้ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นในการเรียนรู้มาก

โดยก่อนหน้าที่จะเป็นบทความฉบับนี้ งานวิจัยนี้ได้ถูกนำเสนอในงานประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2560 และได้รับเงินสนับสนุนการนำเสนอผลงานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

References

Anderson, C. A., & Warburton, W. A. (2012). **The impact of violent video games: An overview.** Growing up fast and furious: Reviewing the impacts of violent and sexualised media on children, 56-84.

Arunrangsiwed, P. (2014). Science School Was Burned: A Case Study of Crisis Management in Thailand. **International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering**, 8(7), 2240-2248.

Arunrangsiwed, P. (2016). The Confirmation Study of Mutant Being and Friendship of Slash Characters in Original Media. **Silpakorn University Journal of Social Sciences, Humanities, and Arts**, 16(1), 19-34.

Arunrangsiwed, P. & Beck, C.S. (2016). Positive and Negative Lights of Fan Culture. **Suan Sunandha Rajabhat University Journal of Management Science**, 3(2), 40-58.

Berns, N. S. (2004). **Framing the victim: Domestic violence, media, and social problems.** Somerset, NJ: Transaction.

Chumbley, J., & Griffiths, M. (2006). Affect and the computer game player: the effect of gender, personality, and game reinforcement structure on affective responses to computer game-play. **CyberPsychology & Behavior**, 9(3), 308-316.

Cohen, E. L. (2014). What makes good games go viral? The role of technology use, efficacy, emotion and enjoyment in players' decision to share a prosocial digital game. **Computers in Human Behavior**, 33, 321-329.

Coker, T. R., Elliott, M. N., Schwebel, D. C., Windle, M., Toomey, S. L., Tortolero, S. R., ... & Schuster, M. A. (2015). Media violence exposure and physical aggression in fifth-grade children. **Academic pediatrics**, 15(1), 82-88.

- Coyne, S. M., & Whitehead, E. (2008). Indirect aggression in animated Disney films. **Journal of communication**, 58(2), 382-395.
- Cramer, P., & Mechem, M. B. (1982). Violence in children's animated television. **Journal of applied developmental psychology**, 3(1), 23-39.
- Friehe, T., Müller, H., & Neumeier, F. (2017). The Effect of Western TV on Crime: Evidence from East Germany. **Joint Discussion Paper Series in Economics**. Germany: The Universities of Marburg Press.
- Gray, J., Sandvoss, C., & Harrington, L. (2007). Why study fans? In *Fandom Identities and Communities in a Mediated World*. NYU Press, pp. 1-18.
- Hagenauer, G., & Hascher, T. (2014). Early adolescents' enjoyment experienced in learning situations and its relation to student achievement. **Journal of Education and Training Studies**, 2(2), 20-30.
- Helfgott, J. B. (2015). Criminal behavior and the copycat effect: Literature review and theoretical framework for empirical investigation. **Aggression and violent behavior**, 22, 46-64.
- Jong, B. S., Lai, C. H., Hsia, Y. T., Lin, T. W., & Lu, C. Y. (2013). Using game-based cooperative learning to improve learning motivation: A study of online game use in an operating systems course. **IEEE Transactions on Education**, 56(2), 183-190.
- Joyce, S. N., & Martinez, M. (2017). From Social Merchandising to Social Spectacle: Portrayals of Domestic Violence in TV Globo's Prime-Time Telenovelas. **International journal of communication**, 11, 220-236.
- Krahé, B., Busching, R., & Möller, I. (2012). Media violence use and aggression among German adolescents: Associations and trajectories of change in a three-wave longitudinal study. **Psychology of Popular Media Culture**, 1(3), 152-166.
- Krakowiak, K. M. (2008). **When good characters do bad things examining the effect of moral ambiguity on enjoyment** (Doctoral dissertation, Pennsylvania State University, August 2008).
- Leavenworth, M. L. (2009). Lover revamped: sexualities and romance in the black dagger brotherhood and slash fan fiction. **Extrapolation**, 50(3), 442-462.

- Mega, C., Ronconi, L., & De Beni, R. (2014). What makes a good student? How emotions, self-regulated learning, and motivation contribute to academic achievement. **Journal of Educational Psychology**, 106(1), 121.
- Meschoulam, M., de Benito, C., Blumenkron, C., Muhech, A., Naanous, T., Ramírez, A., & Quintanilla, S. (2017). Mass Media, Violence, and Peacebuilding: A Qualitative Study in Mexico. **International Journal of Peace Studies**, 22(1), 1-20.
- Raney, A. A., & Depalma, A. J. (2006). The effect of viewing varying levels and contexts of violent sports programming on enjoyment, mood, and perceived violence. **Mass Communication & Society**, 9(3), 321-338.
- Weaver, A. J., Jensen, J. D., Martins, N., Hurley, R. J., & Wilson, B. J. (2011). Liking violence and action: An examination of gender differences in children's processing of animated content. **Media Psychology**, 14(1), 49-70.
- Weber, R., Tamborini, R., Lee, H. E., & Stipp, H. (2008). Soap opera exposure and enjoyment: A longitudinal test of disposition theory. **Media Psychology**, 11(4), 462-487.

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

พัชราภรณ์ เลขยันต์

สาขาวิชาการประกอบการธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อีเมลล์: pachara_l@hotmail.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมจากการแจกแบบสอบถามผู้ประกอบการค้าปลีกจำนวน 400 ราย

ผลการศึกษา พบว่า ด้านกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด รายด้านได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ นำสินค้าที่ออกใหม่และอยู่ในความต้องการของลูกค้ามาจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ $\bar{X} = 4.69$ ให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าที่นำมาวางจำหน่าย $\bar{X} = 4.69$ นำสินค้าที่มีความหลากหลายมาจำหน่ายในร้าน $\bar{X} = 4.59$ ด้านราคา กำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า $\bar{X} = 4.64$ ให้ความสำคัญกับการตัดป้ายราคาที่ชัดเจน $\bar{X} = 4.40$ ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่พักอาศัย $\bar{X} = 4.69$ ทำเลที่ตั้งของร้านสะดวกต่อการเดินทาง $\bar{X} = 4.66$ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการส่งเสริมการตลาด มีการจัดรายการส่งเสริมการขาย (ลดราคา แจกของแถม) $\bar{X} = 4.04$ และมีการตัดป้ายโฆษณาสินค้าเพื่อให้ลูกค้าเกิดการรับรู้ $\bar{X} = 3.74$ อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษากลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านยอดขายและกำไรมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านจำนวนลูกค้า ยอดขาย และกำไร ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ผู้ประกอบการ การค้าปลีก

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 10 1st Supplementary (January) 2018

Strategies Entrepreneur and factors of affecting the selection of retailers Traditional in Dusit District, Bangkok: Dimension Analysis Owner

Pacharaporn Lekyan

Entrepreneurship Program, Faculty of Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: pachara_l@hotmail.ac.th

Abstract

A study of strategies Entrepreneur and factors affecting the selection of retailers Traditional in Dusit District, Bangkok: Dimension Analysis Owner The objective of this research was to study the strategies and factors of affecting the selection of traditional retailers in Dusit District, Bangkok As a whole, 400 retailers.

The results of the study showed that the overall strategy was the overall product strategy (= 4.57), with emphasis on the quality of the products being released. The overall price strategy was at a high level (= 4.07), The overall distribution strategy was at a high level (= 4.10), The overall marketing promotion strategy was moderate.

The analysis of the influence of strategic marketing mix has to choose retailer traditional find variables that have a positive correlation with the strategy of the marketing mix with a choice of merchant services, the traditional retail clients receive services (y) are statistically significant at the 0.01 level, including the price (x_2) and distribution channels (x_3), The correlation coefficient is equal . 772 and . 538 respectively.

Keywords: Factors of affecting, Entrepreneur, Retailers traditional

บทนำ

ธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ช่วงก่อนปี พ.ศ.2500 รูปแบบของธุรกิจค้าปลีกมีลักษณะเป็นธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม (Traditional Trade) เป็นร้านค้าในตึกแถวหรืออาคารพาณิชย์ในรูปแบบร้านขายของชำ (Grocery Store) เป็นร้านค้าปลีกขนาดเล็ก ร้านโชห่วยหรือร้านขายของชำ เจ้าของร้านรู้จักและคุ้นเคยกันในชุมชนเป็นอย่างดี ร้านโชห่วยถือเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในชุมชนเนื่องจากร้านโชห่วยเติบโตมาควบคู่กับชุมชน จากความสำคัญของร้านโชห่วยต่อสังคมและชุมชน ทำให้ปัญหาในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนของร้านโชห่วยย่อมส่งผลกระทบต่อชุมชน ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคม มีผลกระทบต่อประชาชนหลายประการ คือ รายได้ของผู้บริโภคตกลง ในขณะที่ราคาสินค้าสูงขึ้น จึงทำให้ผู้บริโภคต้องใช้สอยอย่างประหยัด การจับจ่ายใช้สอยมีแนวโน้มลดลง (ศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์) ธุรกิจค้าปลีกจัดเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นอย่างมากทั้งในด้านการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และในด้านการจ้างงานในระดับต่าง ๆ เนื่องจากธุรกิจค้าปลีกมีมูลค่าขนาดใหญ่มากกว่า 200,000 ล้านบาทต่อปี จากขนาดของธุรกิจค้าปลีกที่ค่อนข้างใหญ่มีผู้ประกอบการเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นกิจการของคนไทย และกิจการร่วมทุนจากต่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลให้มีการแข่งขันอย่างรุนแรงจากสถานะเศรษฐกิจถดถอยกำลังซื้อของผู้บริโภคลดลงประกอบกับปัญหาการอ่อนตัวของค่าเงินบาททำให้การค้าและการแข่งขันในตลาดค้าปลีกทวีความรุนแรงมากขึ้น มีการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้สูงขึ้นรวมทั้งมีการระดมทุนจากต่างประเทศเข้ามาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของกิจการ การขยายตัวของธุรกิจค้าปลีกอย่างเสรีของต่างชาติในกลุ่ม Discount Store ขนาดใหญ่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อยในเขตพื้นที่เดียวกัน ทำให้

ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมจำนวนมากไม่สามารถประกอบกิจการอยู่ได้ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย)

ปัจจุบันการค้าปลีก มีบทบาทและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของทุกคน เราจะเห็นรูปแบบการดำเนินธุรกิจค้าปลีก ที่อยู่ในรูปแบบร้านค้าต่าง ๆ เช่น ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านค้าปลีกเหล่านี้มีการแข่งขันรุนแรงขึ้นทุกวัน ดังนั้นร้านค้าจึงต้องใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ การที่จะประสบความสำเร็จในธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์หาทำเลที่ตั้ง การบริหารสินค้า การตั้งราคา การออกแบบร้าน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจค้าปลีกได้อย่างถูกต้อง ธุรกิจการค้าปลีกเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญของประเทศไทย โดยธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (Traditional Trade) และร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) ซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในรูปแบบของการให้บริการ คือ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมจะมีลักษณะการจำหน่ายสินค้าและบริการในรูปแบบเดิม การจัดวางสินค้าไม่ทันสมัย และส่วนใหญ่เป็นร้านค้าที่มีพื้นที่ไม่มากนัก และระบบการบริหารจัดการภายในร้านที่ไม่มีมาตรฐาน ซึ่งจะแตกต่างจากร้านค้าปลีกสมัยใหม่ซึ่งมีลักษณะการจัดวางสินค้าและบริการที่ทันสมัย มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อดึงดูดให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการ การเริ่มพัฒนาของเศรษฐกิจและสังคม เริ่มมีร้านค้าปลีกสมัยใหม่หรือ (Modern Trade) ที่เป็นร้านค้าปลีกขนาดใหญ่มีการร่วมลงทุนจากต่างประเทศเข้ามามีบทบาทมากขึ้น และมีการขยายตัวครอบคลุมทั่วประเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ผู้บริโภคหันไปซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกมากขึ้น เนื่องจากมีรายการลดแลกแจกแถมในสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งสินค้ามีคุณภาพมีการรับประกัน รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย เช่น ความเย็นจากเครื่องปรับอากาศ และมีที่จอดรถขนาดใหญ่

ทำให้ผู้บริโภคสามารถจับจ่ายใช้สอยสินค้าที่ดีมีคุณภาพในราคาถูก จากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ทำให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม การขยายตัวของค้าปลีกสมัยใหม่มีผลต่อการปรับปรุงการดำเนินงานของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม แต่ถึงแม้ว่าการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วของร้านค้าปลีกสมัยใหม่จะทำให้พฤติกรรมในการซื้อสินค้าของผู้บริโภคส่วนใหญ่เปลี่ยนไป แต่ก็ยังคงมีผู้บริโภคอีกจำนวนหนึ่งที่ยังคงมีพฤติกรรมในการจับจ่ายซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมอยู่ (สำนักส่งเสริมการค้าแข่งขันทางการค้า กรมการค้าภายใน)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม และใช้เป็นแนวทางในการควบคุมธุรกิจค้าปลีก โดยนำกลยุทธ์การประกอบการมาใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจค้าปลีก ให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการค้าปลีก

การค้าปลีก (Retailing) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดจำหน่ายสินค้าหรือบริการที่มีคุณค่าส่งมอบให้กับผู้บริโภคคนสุดท้าย (Final consumer) เพื่อใช้ส่วนตัว ใช้ในครัวเรือน ไม่ได้ใช้ในทางธุรกิจ ด้วยการจัดหาสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ที่หลากหลายแบ่งเป็นหน่วยย่อยหรือทีละหน่วยเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคขั้นสุดท้าย (Ultimate consumer) โดยมีผู้ค้าปลีก (Retailer) แสดงบทบาทเป็นคนกลางในการดำเนินกิจกรรมการค้าปลีก (วารุณี , 2552, น.2)

การค้าปลีก (Retailing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขายสินค้าและบริการโดยตรงแก่ผู้บริโภคคนสุดท้ายที่เป็นปัจเจกบุคคลซึ่งมิได้นำสินค้าไปใช้ในเชิงธุรกิจ โดยมีร้านค้าปลีก (Retailing หรือ Retail store) เป็นองค์ประกอบสำคัญ (Kotler & Armstrong, 2003, p.6)

สามารถสรุปได้ว่า การค้าปลีก หมายถึง กิจกรรมที่เพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการขายสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภคคนสุดท้าย เพื่อการใช้ส่วนตัวหรือใช้ในครัวเรือน

ประเภทธุรกิจค้าปลีกและรูปแบบธุรกิจค้าปลีก พัฒนาเปลี่ยนจากร้านค้าเล็ก ๆ เป็นขนาดใหญ่ ต้นทุนดำเนินงานสูงกว่ารูปแบบเดิม การบริหารเป็นระบบมากขึ้น และใช้บุคลากรดำเนินการจำนวนมาก ปัจจุบันสามารถจำแนกธุรกิจค้าปลีกได้ตามลักษณะสินค้า และการดำเนินงาน ดังนี้ (ศุภมิต, 2552)

1. ร้านค้าปลีกดั้งเดิม (Tradition Trade) ก็คือร้านค้าปลีกขนาดเล็ก หรือร้านโชห่วยลักษณะร้านเป็นห้องแถว พื้นที่คับแคบ ไม่มีการตกแต่งหน้าร้านมากมายนัก สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค การจัดวางสินค้าไม่เป็นหมวดหมู่ และไม่มีทันสมัย และจัดวางตามความสะดวก การหยิบสินค้า

เป็นกิจการดำเนินงานโดยเจ้าของคนเดียว หรือรวมกันตั้งเป็นห้างหุ้นส่วน ดำเนินธุรกิจแบบครอบครัว เงินลงทุนน้อย บริหารงานย่อย ๆ ไม่ซับซ้อน ไม่มีการใช้เทคโนโลยีทันสมัย ทำให้ระบบการจัดการไม่ได้มาตรฐาน ลูกค้านั่งเบาะที่นั่งอยู่บริเวณใกล้เคียงร้านค้า ร้านค้าที่จัดอยู่ในประเภทนี้ เช่น ร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีกทั่วไป ร้านขายของชำ

2. ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) ประกอบด้วย ห้าง/ร้านขนาดกลาง-ใหญ่ ออกแบบร้าน และจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ เพื่อความสวยงาม และเป็นระเบียบ บริการทันสมัย เพื่อดึงดูดลูกค้าให้ใช้บริการมากขึ้น การดำเนินธุรกิจ มีทั้งแบบครอบครัวและมีอาชีพ ลงทุนสูงขึ้น และระบบจัดการบริหารงานซับซ้อนมากขึ้น ธุรกิจการค้าแบบใหม่นี้ ประกอบด้วยกลุ่มธุรกิจ 2 รูปแบบ คือ Discount Store หรือ Hypermarket ซึ่งเน้นสินค้าราคาถูก และ Convenience Store ซึ่งเน้นจำนวนสาขา ความสะดวกสบาย สถานที่ตั้งอยู่ใกล้กับผู้บริโภค เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง ธุรกิจรูปแบบนี้เพิ่งนำเข้าไทยราวต้นทศวรรษ 1990 ทั้งลักษณะร่วมทุนต่างชาติ และนักลงทุนชาวไทยเป็นเจ้าของ

3. ร้านค้าเงินสดและบริการตนเอง (Cash & Carry) จำหน่ายสินค้าให้ร้านค้าย่อย หรือบุคคลที่ต้องการซื้อสินค้าคราวละจำนวนมาก ราคาขายส่ง หรือราคาค่อนข้างต่ำ ซึ่งจะเอื้อร้านค้าย่อย หรือร้านโชห่วย หาสินค้ามาจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องผ่านยี่ปั้ว ซาปั้ว จำหน่ายสินค้าคุณภาพปานกลาง ส่วนใหญ่กว่า 60% เป็นสินค้าไม่ใช่อาหารที่เหลือเป็นอาหาร ลูกค้ายังสามารถ สมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับข่าวสารเป็นประจำ ที่สำคัญลูกค้าต้องบริการตนเอง จึงมีพนักงานไม่มากนัก ผู้ประกอบการประเภทนี้ เช่น แม็คโคร

4. ร้านค้าเฉพาะอย่าง (Specialty Store) จำหน่ายสินค้าเฉพาะอย่าง เน้นสินค้าอุปโภคบริโภคเกี่ยวกับเวชภัณฑ์ เครื่องสำอางค์ ดูแลผิว ดูแลเส้นผม

เป็นสินค้าหลากหลาย ตามลักษณะแฟชั่นและยุคสมัย สินค้าคุณภาพสูง บริการสะดวกและทันสมัย กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คือลูกค้าทั่วไป ผู้ประกอบการประเภทนี้ เช่น บิวตี้ วัตสัน MARK & SPENCER เป็นต้น

5. ร้านค้าประชันชนิด (Category Killer) พัฒนาจากร้านขายสินค้าเฉพาะประเภท จุดเด่น คือ สินค้าครบถ้วนประเภทนั้น ๆ คล้ายแยกแผนกใดแผนกหนึ่งในห้างสรรพสินค้าออกไปต่างหาก นำสินค้าคุณภาพ และลักษณะใช้งานใกล้เคียงกัน แต่ราคาและยี่ห้อต่างกัน จัดวางประชันเพื่อให้ผู้บริโภคเปรียบเทียบคุณภาพ และราคาสินค้า ผู้ประกอบการประเภทนี้ได้แก่ แม็คโคร ออฟฟิศพาเวอร์บาย พาเวอร์มอลล์ ซูเปอร์สปอร์ต เป็นต้น

6. ร้านสะดวกซื้อ (Convenience Store) หรือ Minimart ร้านค้าปลีกพัฒนาจากร้านค้าปลีกแบบเก่า หรือร้านขายของชำผสมผสานกับซูเปอร์มาร์เก็ต แต่ขนาดเล็กกว่า ให้ความสำคัญกับทำเลที่ตั้งร้านค้าเป็นสำคัญ พื้นที่ค้าขายไม่มากนัก ส่วนใหญ่จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน รวมทั้งอาหารและเครื่องดื่มประเภทอาหารจานด่วน สั่งเร็วได้เร็ว สะดวกราคาไม่แพงเกินไป ทำเลตั้งแหล่งชุมชน หรือสถานที่บริการน้ำมัน มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นลูกค้าที่ต้องการความสะดวก ต้องการซื้อสินค้าใกล้บ้าน หรือใกล้สถานที่ทำงาน และที่สำคัญเปิดให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ผู้ประกอบการประเภทนี้ เช่น 7-eleven AM/PM และ Family Mart เป็นต้น

แนวความคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์

การบริหารกลยุทธ์ธุรกิจค้าปลีก ศาสตราจารย์ ดร.ไทเกอร์ (Tigert) และ ดร.แอล บีริง (L.B Ring) ได้นำเสนอ 8 วิธีในการแข่งขันในธุรกิจค้าปลีกประกอบด้วยปัจจัยภายนอก 5 ปัจจัย คือ สถานที่ สินค้า คุณค่า บุคลากร การสื่อสารกับลูกค้า ที่จะสร้างความแตกต่าง และปัจจัยภายใน 3 ปัจจัย

คือ การส่งมอบสินค้า ความสัมพันธ์กับลูกค้า เทคโนโลยีสารสนเทศ จะสร้างประสิทธิภาพการจัดการต้นทุนต่ำ (สุพรรณิ, 2555, น.203)

ปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีก การใช้กลยุทธ์ต้นทุนต่ำ (Low Cost Strategy) โดยการขยายสาขาเพื่อกระจายต้นทุนการดำเนินงาน ส่วนกลาง และเพิ่มอำนาจต่อรองจากผู้ขาย (Supplier) เพื่อให้ได้ต้นทุนที่ต่ำที่สุด โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การจำหน่ายสินค้าในราคาถูก ไม่ใช่ปัจจัยที่จะทำให้ธุรกิจค้าปลีกประสบความสำเร็จเสมอไป ปัจจัยที่จะช่วยให้ธุรกิจค้าปลีกอยู่รอด เจริญเติบโต และสามารถแข่งขันได้ในอนาคต โดย ปัจจัยสู่ความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีก (Retail Critical Success Factors) ประกอบด้วย 8 ประการ หรือ “8Ps” (วีระรัตน์, 2552)

1. ปัจจัยด้านสถานที่ (Place)

เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการประกอบกิจการค้าปลีก โดยปัจจัยด้านสถานที่ที่จะเกี่ยวข้องกับ

1.1 การเลือกทำเลที่ตั้ง

(Location Management) เป็นการตัดสินใจที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานของร้านค้าปลีก เนื่องจาก 1) พฤติกรรมผู้บริโภคชอบหาสินค้าจากร้านค้าที่ตนเองคิดว่าสะดวกที่สุด 2) ทำเลที่ตั้งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เพราะการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้านทำเลที่ตั้งนั้นทำได้ยาก จึงยากที่จะลอกเลียนแบบได้ 3) ทำเลที่ตั้งที่ดีสามารถชดเชยการบริหารงานที่ไม่ดีได้ ทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจค้าปลีกมีลักษณะที่สำคัญ

1.2 การออกแบบร้านค้า และการ

วางผังร้าน ผู้ประกอบการค้าปลีกต้องออกแบบและวางผังร้านค้าให้สะท้อนถึงภาพลักษณ์ของร้าน อีกทั้งต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายของลูกค้า และกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดการซื้อ ปัจจุบันการออกแบบ และการตกแต่งภายในภายนอกเป็นเรื่องสำคัญที่ต้อง

ทางการศึกษา

1.3 การวางแผนพื้นที่ขาย

หลังจากที่ได้ออกแบบร้านค้าภายในภายนอกเรียบร้อยแล้ว ผู้ค้าปลีกต้องตัดสินใจจัดสรรพื้นที่ขายให้กับสินค้าแต่ละกลุ่ม ขนาดพื้นที่ขายจะสอดคล้องกับศักยภาพในการขายและศักยภาพในการทำกำไรของสินค้าแต่ละกลุ่ม

1.4 การจัดแสดงสินค้า ต้องอาศัย

ทักษะและจินตนาการของผู้จัด รวมถึงการเลือกใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของร้านป้าย และสัญลักษณ์ต่าง ๆ การใช้แสง สี เสียง โดยเฉพาะเสียงดนตรีที่เปิดภายในร้าน ก็มีเสริมภาพลักษณ์ของร้าน

2. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product)

การจัดการด้านผลิตภัณฑ์ในธุรกิจค้าปลีกเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ค้าปลีกต้องตอบคำถามให้ได้ว่า “จะขายอะไร” และ “ขายให้แก่ใคร” หรือ การเลือกสินค้าทั้งหมดที่จะขายในร้านให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

3. ปัจจัยด้านพนักงานขาย (People)

พนักงานขายเป็นคนที่ใกล้ชิดลูกค้ามากที่สุด ซึ่งบุคลากรเหล่านี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีก สำหรับปัจจัยด้านพนักงานขายมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

4. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ (Positioning)

ปัจจุบันการสร้างแตกต่าง หรือการต่อยอดขาย รวมถึงการสร้างชื่อเสียง การสร้างความคุ้นเคยให้กับลูกค้า เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก ถ้าลูกค้าสามารถบอกได้ว่าห้างนี้หรือร้านนี้ คือห้างหรือร้านสำหรับพวกเขา ผลที่ตามมาคือความจงรักภักดี ที่ลูกค้ามีต่อร้านค้าปลีก

5. ปัจจัยด้านการสื่อสารการตลาด (Promotion)

การสื่อสารทางการตลาดใช้สร้างภาพพจน์ที่ดีแก่ธุรกิจค้าปลีก แต่บ่อยครั้งปัจจัยนี้มักถูกใช้เพื่อทำลาย ความภักดีที่ลูกค้ามีต่อร้านค้าที่เป็นคู่แข่ง

ด้วย ดังนั้นห้างสรรพสินค้ารายใหญ่ จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายอย่างรุนแรง เช่น ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ส่งเสริมการขาย Midnight Sale, Central let's Celebrate หรือ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ ส่งเสริมการขาย เดอะมอลล์ลดกระหน่ำ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ

6. ระบบการบริหารงานภายใน (Process)

ธุรกิจค้าปลีกที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ต่างก็มีระบบการสั่งซื้อสินค้า ระบบการบริหารสินค้าคงคลัง และระบบการขายที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นร้านคอนวีนีเยนส์ หรือศูนย์การค้าขนาดใหญ่ก็จำเป็นต้องมีระบบการทำงานที่ดี ครอบคลุมทุกปัญหาในการดำเนินงาน สามารถช่วยในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว มีฐานข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ การทำธุรกิจค้าปลีกให้ประสบความสำเร็จผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับตัวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันกับค้าปลีกขนาดใหญ่ข้ามชาติได้ ระบบการบริหารงานในธุรกิจค้าปลีกที่สำคัญ

7. การกระจายสินค้า (Physical Distribution) จากความสำเร็จของห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากมีระบบการจัดเก็บและการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบันผู้ผลิตและผู้ค้าปลีกมีการใช้ระบบดิสทริบิวชันเซ็นเตอร์ เป็นศูนย์กลางในการกระจายสินค้า โดยมีคลังสินค้าขนาดใหญ่ และมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดจำหน่ายกันอย่างแพร่หลาย ระบบ DC มีส่วนช่วยให้ผู้ค้าปลีกและผู้ขายสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือ ลูกค้าได้รับความพึงพอใจมากขึ้น เนื่องจากสามารถหาซื้อสินค้าได้ในเวลาที่ต้องการ โดยร้านค้าปลีกมีสินค้าที่เพียงพอไว้เพียงพอเสมอ

8. สัมพันธภาพที่ดีกับผู้ขาย (Partners) ในปัจจุบันกระแสอำนาจต่อรองได้โน้มเอียงไปยังผู้ค้าปลีกรายใหญ่มากกว่าผู้ขาย (Suppliers) ธุรกิจค้า

ปลีกกับผู้ขาย ต้องอาศัยการร่วมมือและทำงานร่วมกัน โดยผู้ขายจะต้องใช้กลยุทธ์การบริหารลูกค้ารายสำคัญ และร่วมมือร่วมใจ วางแผนร่วมกับร้านค้าล่วงหน้า โดยการกำหนดเป้าหมายการขายและมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ในทางกลับกันร้านค้าปลีกก็ต้องไม่เอาเปรียบผู้ขาย ต้องให้ความเชื่อใจ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้ขาย

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ส่วนประสมทาง

การตลาด

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2534, น.7-11) ได้กล่าวถึง ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ซึ่งหมายถึง ปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งบริษัทต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย อาจเรียกอีกอย่างว่า ปัจจัยภายในทางการตลาด (Internal Marketing Factor) หรือปัจจัยทางการตลาด (Marketing Factor) หรือ 4P's ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ประกอบด้วย

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจ เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจมีตัวตน หรือจับต้องได้ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย สินค้า บริเวณความคิด สถานที่ องค์การหรือบุคคล

2. ราคา (Price) หมายถึง มูลค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงินหรือเป็นสิ่งที่ต้องจ่ายสำหรับการได้มาซึ่งบางสิ่ง

3. การจัดจำหน่าย (Place or Distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทาง ซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์การไปยังตลาดสถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายก็คือ สถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้

ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมการซื้อขาย การติดต่อสื่อสารอาจเป็นการขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) และการขายโดยไม่ใช้พนักงานขาย (Non Personal Selling) ซึ่งประกอบไปด้วย การโฆษณา การส่งเสริมการขาย การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปทุมพรিকা แก้วเจียมวงศ์ (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์ทางการตลาดของร้านโชห่วยในเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์จากการขายตัวของธุรกิจค้าปลีกชำแหละ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของร้านโชห่วยในเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์จากการขายตัวของธุรกิจค้าปลีกชำแหละและศึกษาถึงกลยุทธ์ทางการตลาดของร้านโชห่วยในเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ในปัจจุบันภายหลังการขายตัวของธุรกิจค้าปลีกชำแหละใน 4 ด้าน คือ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านราคา กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด การวิจัยใช้แบบสอบถามผู้ประกอบการร้านโชห่วยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 70 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลสรุปดังนี้

ผลกระทบที่ผู้ประกอบการร้านโชห่วยได้รับในอันดับที่สูงที่สุด คือ ผลกระทบด้านภาวะหนี้สิน รองลงมา คือ ผลกระทบด้านการส่งเสริมการขายของร้าน ผลกระทบด้านค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้า ผลกระทบด้านต้นทุนสินค้าที่นำมาจำหน่าย ผลกระทบด้านจำนวนลูกค้า และผลกระทบที่ผู้ประกอบการร้านโชห่วยได้รับในอันดับต่ำที่สุด คือ ผลกระทบด้านยอดขาย

กลยุทธ์ทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในระดับสูงสุดคือสินค้าที่จำหน่ายมีสารองไว้นสต็อกไม่ขาดตลาด กลยุทธ์ทางการตลาดด้านราคาที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในระดับสูงสุด คือ ตั้งราคาโดยใช้เกณฑ์จิตวิทยาที่ลงท้ายด้วย

เลข 9 (เช่น 99, 159, 199) กลยุทธ์ทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในระดับสูง คือ การเปิดขายทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ กลยุทธ์ทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด ที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในระดับสูงสุด คือ การจัดให้มีการตั้งกล่องรับชิ้นส่วนชิงโชคจากลูกค้า

นันทพงศ์ วนาทรัพย์ดำรง (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตจังหวัดมหาสารคาม” กลุ่มผู้ประกอบการร้านโชห่วยจำนวน 175 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตจังหวัดมหาสารคามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างทางการแข่งขันโดยรวม อยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่ กิจกรรมมีวิธีการจัดจำหน่าย หลายวิธี เช่นการขายที่ร้าน และการเสนอขายสินค้าโดยตรงจากพนักงานขายถึงบ้าน และกิจการได้จัดทำป้ายชื่อร้านให้มีความโดดเด่น ชัดเจน จดจำได้ง่าย มองเห็นในระยะไกล ด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กิจการให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าที่นำมาวางจำหน่าย และกิจการนำสินค้าที่วางจำหน่ายให้มีความหลากหลายในชนิดและรูปแบบ และตราหือโดยเน้นความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก ด้านการส่งเสริมการตลาด ได้แก่ พนักงานของกิจการมีความสามารถ มีทัศนคติที่ดีสามารถตอบสนองต่อลูกค้ามีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ปัญหา และสามารถสร้างค่านิยมให้กับกิจการได้ และด้านราคา ได้แก่ กิจการให้ความสำคัญกับการติดป้ายราคาของสินค้าที่ชัดเจนและตรวจสอบได้

ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม ที่มีเงินทุนเริ่มต้น ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจและจำนวนพนักงาน แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างทางการแข่งขันโดยรวมและเป็นราย

ด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน โดยสรุป ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตจังหวัดมหาสารคามเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างความแตกต่างทางการแข่งขันอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อสนเทศที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาหาแนวทางพัฒนาธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการควบคุมธุรกิจค้าปลีกเพื่อความอยู่รอดและเพื่อแข่งขันกับร้านค้าส่งขนาดใหญ่ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อความต้องการ ปัญหาและข้อเสนอแนะของลูกค้า และสร้างความพึงพอใจของลูกค้า ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมสามารถนำมาใช้เพื่อให้เหนือกว่าคู่แข่ง

ศิริณา ชูสอนสาย (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ของผู้บริโภคในพื้นที่กรุงเทพใต้” การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัย ลักษณะส่วนบุคคล และด้านส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้บริโภคอายุ 15 ปีขึ้นไปใน 10 เขตของกรุงเทพมหานคร ที่ซื้อสินค้าหรือเคยซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Chi-Square

จากการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

รายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท อาศัยอยู่บ้านเดี่ยว และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่าด้านผลิตภัณฑ์/บริการ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ค้ามีอัตราดีและให้ความช่วยเหลือในการซื้อสินค้าเป็นอย่างดี ด้านราคา ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ ด้านสถานที่ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าร้านค้ากระจายอยู่ในบริเวณที่อยู่อาศัย/ในชุมชนอย่างเพียงพอ และด้านการส่งเสริมทางการตลาด ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทางร้านมีโปสเตอร์โฆษณาสินค้า ติดไว้ภายใน/ภายนอก/รอบบริเวณร้านค้า

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกซื้อร้านที่ใกล้บ้าน/ใกล้ที่อยู่อาศัย โดยจะซื้อสินค้าในช่วงเวลาตั้งแต่ 15.01-18.00 น. ค่าใช้จ่ายในการซื้อแต่ละครั้งต่ำกว่าหรือเท่ากับ 100 บาท และส่วนใหญ่ซื้ออาหารแห้ง/อาหารสำเร็จรูป

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทางสถิติพบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน ลักษณะที่อยู่อาศัย และภูมิลำเนาเดิม มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ของผู้บริโภคในพื้นที่กรุงเทพใต้ ในเกือบทุกพฤติกรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

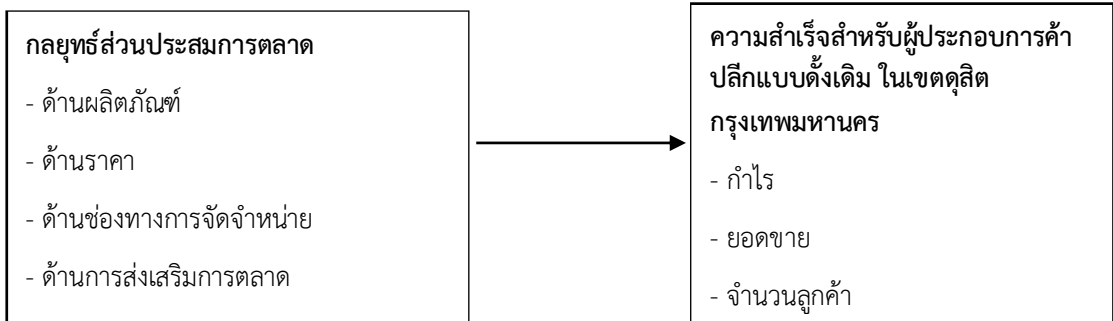
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ ด้านราคา ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ของบริโภคในพื้นที่กรุงเทพใต้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ได้เลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทำการศึกษา ระหว่าง เดือน ตุลาคม 2559 - สิงหาคม 2560 และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่เจ้าของกิจการร้านค้าปลีกที่ตั้งอยู่ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จากข้อมูลของสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เขตดุสิต เดือน

มิถุนายน 2558 พบว่า ร้านค้าปลีกในเขตดุสิตมีจำนวนทั้งสิ้น 22,874 ราย

ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการค้าปลีกในพื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามวิธีการของ Taro Yamane (สุทธิพล & จุฬาภรณ์, 2558) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการเป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 ราย โดยผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเลือกแบบสอบถามให้กับเจ้าของกิจการร้านค้าปลีกในเขตดุสิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับเจ้าของกิจการร้านค้าปลีก โดยแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก กลยุทธ์ทางด้านส่วนประสมการตลาด และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจค้าปลีก

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ ที่มีผลต่อปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติเชิงอนุมาน โดยในการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร กับกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด และคุณลักษณะของผู้ประกอบการครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยการทดสอบด้วยค่าสถิติ Pearson Correlation เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1 และ 2

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการร้านค้าปลีก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย ผลการศึกษาสามารถนำเสนอได้ดังนี้ คือ

ผลการศึกษาด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ประกอบการร้านค้าปลีกเป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.0 และเป็นเพศชายร้อยละ 32.0 ส่วนช่วงอายุของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก พบว่า มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.8 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 37.8 และอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 16.5 ตามลำดับ ส่วนการพิจารณา ด้าน การศึกษา ของ ผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 26.5 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 22.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 18.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 18.0 และระดับประถมศึกษา ร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก

	รายการข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) เพศ	ชาย	128	32.0
	หญิง	272	68.0
	รวม	400	100.0
2) อายุ	20-30 ปี	66	16.5
	31-40 ปี	151	37.8
	41ปีขึ้นไป	183	45.8
	รวม	400	100.0
3) ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	16	4.0
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	72	18.0
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	106	26.5
	ปริญญาตรี	88	22.0
	รวม	400	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	รายการข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4) ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ	1-3 ปี	54	13.5
	4-6 ปี	44	11.0
	7-9 ปี	256	64.0
	10 ปีขึ้นไป	46	11.5
	รวม	400	100.0

ผลการศึกษาด้านกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด จากตารางที่ 2 เป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ นำสินค้าที่ออกใหม่และอยู่ในความต้องการของลูกค้ามาจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ $\bar{X} = 4.69$ ให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าที่นำมาวางจำหน่าย $\bar{X} = 4.69$ นำสินค้าที่มีความหลากหลายมาจำหน่ายในร้าน $\bar{X} = 4.59$ การจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ $\bar{X} = 4.41$ และ รักษาความสะอาดร้านค้า/สินค้า $\bar{X} = 4.29$ ตามลำดับ

ด้านราคา กำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า $\bar{X} = 4.64$ ให้ความสำคัญกับการติดป้ายราคาที่ชัดเจน $\bar{X} = 4.40$ กำหนดราคาโดยใช้เกณฑ์จิตวิทยา (ลงท้ายด้วยเลข 9) $\bar{X} = 4.09$ และกำหนดราคาสินค้าใกล้เคียงกับร้านค้าปลีกทั่วไป $\bar{X} = 3.94$ ตามลำดับ

ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่พักอาศัย $\bar{X} = 4.69$ ทำเลที่ตั้งของร้านสะดวกต่อการเดินทาง $\bar{X} = 4.66$ การจัดตกแต่งร้านสะดวกแก่การเลือกซื้อสินค้า $\bar{X} = 4.58$ ป้ายชื่อร้านมีความโดดเด่น จดจำง่าย $\bar{X} = 3.67$ และมีบริการสั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต $\bar{X} = 3.58$ ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการจัดรายการส่งเสริมการขาย (ลดราคา แจกของแถม) $\bar{X} = 4.04$ มีการติดป้ายโฆษณาสินค้าเพื่อให้ลูกค้าเกิดการรับรู้ $\bar{X} = 3.74$ สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ $\bar{X} = 3.66$ และมีการให้เครดิตแก่ลูกค้าขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ $\bar{X} = 3.54$ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ข้อมูลการดำเนินธุรกิจของร้านค้าปลีก

รายการข้อมูล	ค่าเฉลี่ย
ด้านผลิตภัณฑ์	
1) นำสินค้าที่ออกใหม่และอยู่ในความต้องการของลูกค้ามาจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ	4.69
2) ให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าที่นำมาวางจำหน่าย	4.69
3) นำสินค้าที่มีความหลากหลายมาจำหน่ายในร้าน	4.59
4) การจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่	4.41
5) รักษาความสะอาดร้านค้าและสินค้า	4.29
รวมด้านผลิตภัณฑ์	4.53
ด้านราคา	
1) ให้ความสำคัญกับการติดป้ายราคาที่ชัดเจน	4.40
2) กำหนดราคาสินค้าใกล้เคียงกับร้านค้าปลีกทั่วไป	3.94
3) กำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า	4.64
4) กำหนดราคาโดยใช้เกณฑ์จิตวิทยา (ลงท้ายด้วยเลข 9)	4.09
รวมด้านราคา	4.27
ด้านสถานที่จัดจำหน่าย	
1) ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่พักอาศัย	4.69
2) ทำเลที่ตั้งของร้านสะดวกต่อการเดินทาง	4.66
3) การจัดตกแต่งร้านสะดวกแก่การเลือกซื้อสินค้า	4.58
4) ป้ายชื่อร้านมีความโดดเด่น จดจำง่าย	3.67
5) มีบริการสั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต	3.58
รวมด้านสถานที่จัดจำหน่าย	4.23
ด้านการส่งเสริมการตลาด	
1) สามารถต่อรองราคาสินค้าได้	3.66
2) มีการให้เครดิตแก่ลูกค้าขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ	3.54
3) มีการจัดรายการส่งเสริมการขาย (ลดราคา แจกของแถม)	4.04
4) มีการติดป้ายโฆษณาสินค้าเพื่อให้ลูกค้าเกิดการรับรู้	3.74
รวมด้านการส่งเสริมการตลาด	3.75

ผลการศึกษาในตารางที่ 3 พบว่า กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้าน

จำนวนลูกค้าในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดที่มีต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ด้านจำนวนลูกค้า

ตัวแปร	ค่า Correlation
ตัวแปรตาม: จำนวนลูกค้า	
1) กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์	.034
2) กลยุทธ์ด้านราคา	.079
3) กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.061
4) กลยุทธ์ด้านส่งเสริมการตลาด	.112*

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed)

ผลการศึกษาในตารางที่ 4 พบว่า กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านส่งเสริมการตลาดมี

ความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านยอดขายในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดที่มีต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ด้านยอดขาย

ตัวแปร	ค่า Correlation
ตัวแปรตาม: ยอดขาย	
1) กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์	.220**
2) กลยุทธ์ด้านราคา	.225**
3) กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.241**
4) กลยุทธ์ด้านส่งเสริมการตลาด	.217**

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

ผลการศึกษาในตารางที่ 5 พบว่า กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาดมี

ความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านกำไรในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดที่มีต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ด้านกำไร

ตัวแปร	ค่า Correlation
ตัวแปรตาม: กำไร	
1) กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์	.245**
2) กลยุทธ์ด้านราคา	.271**
3) กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.234**
4) กลยุทธ์ด้านส่งเสริมการตลาด	.173**
รวม	

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

สรุปผลการศึกษา**1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก**

ผลการศึกษาด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก พบว่า ผู้ประกอบการร้านค้าปลีก เป็นเพศหญิง อายุ 41 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า

2. ข้อมูลกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด

ผลการศึกษาด้านกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด เป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ นำสินค้าที่ออกใหม่และอยู่ในความต้องการของลูกค้ามาจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ ด้านราคา กำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่พักอาศัย และด้านการส่งเสริมการตลาด มีการจัดรายการส่งเสริมการขาย (ลดราคา แจกของแถม)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดที่มีต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ผลการศึกษา พบว่า กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านจำนวนลูกค้าในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 ในส่วนของ กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านยอดขายในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านกำไรในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการศึกษาด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการร้านค้าปลีก พบว่า ผู้ประกอบการร้านค้าปลีก เป็นเพศหญิง อายุ 41 ปีขึ้นไป สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ผลการศึกษาด้านกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด ได้มีการใช้กลยุทธ์เป็นรายด้าน พบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์ นำสินค้าที่ออกใหม่และอยู่ในความต้องการของลูกค้ามาจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ย 4.69 ให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าที่นำมาวางจำหน่าย ค่าเฉลี่ย 4.69 นำสินค้าที่มีความหลากหลายมาจำหน่ายในร้าน ค่าเฉลี่ย 4.59 การจัด

วางสินค้าเป็นหมวดหมู่ ค่าเฉลี่ย 4.41 และรักษาความสะอาดร้านค้า/สินค้า ค่าเฉลี่ย 4.29

ด้านราคา กำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า ค่าเฉลี่ย 4.64 ให้ความสำคัญกับการติดป้ายราคาที่ชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.40 กำหนดราคาโดยใช้เกณฑ์จิตวิทยา (ลงท้ายด้วยเลข 9) ค่าเฉลี่ย 4.09 และกำหนดราคาสินค้าใกล้เคียงกับร้านค้าปลีกทั่วไป ค่าเฉลี่ย 3.94

ด้านสถานที่จัดจำหน่าย ท่าเลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่พักอาศัย ค่าเฉลี่ย 4.69 ท่าเลที่ตั้งของร้านสะดวกต่อการเดินทาง ค่าเฉลี่ย 4.66 การจัดตกแต่งร้านสะดวกแก่การเลือกซื้อสินค้า ค่าเฉลี่ย 4.58 ป้ายชื่อร้านมีความโดดเด่น จดจำง่าย ค่าเฉลี่ย 3.67 และมีบริการสั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ค่าเฉลี่ย 3.58

ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการจัดรายการส่งเสริมการขาย (ลดราคา แจกของแถม) ค่าเฉลี่ย 4.04 มีการติดป้ายโฆษณาสินค้าเพื่อให้ลูกค้าเกิดการรับรู้ ค่าเฉลี่ย 3.74 สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ ค่าเฉลี่ย 3.66 และมีการให้เครดิตแก่ลูกค้าขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ ค่าเฉลี่ย 3.54 (บุญพริภา แก้วเจียมวงศ์, 2551) และ (นันทพงศ์ วนาทรัพย์ดำรง, 2550)

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดที่มีต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านจำนวนลูกค้า ด้านยอดขายและด้านกำไร ข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาดด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาด ซึ่งทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดที่มีต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิม พบว่า กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านจำนวนลูกค้าในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลยุทธ์ส่วน

ประสมการตลาดในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านยอดขายในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดในด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการค้าปลีกแบบดั้งเดิมด้านกำไรในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ให้ความรู้ แนะนำแนวทางในการพัฒนาธุรกิจค้าปลีก

2. จัดให้มีการรวมตัวของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีก เพื่อให้เกิดอำนาจต่อรองให้ต้นทุนสินค้าที่ต่ำ และสร้างภาพลักษณ์ร้านค้าปลีก เพื่อให้เกิดทางเลือกสำหรับลูกค้า

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ทำการศึกษาในพื้นที่เขตดุสิต ผลการศึกษาจะอยู่เฉพาะในพื้นที่เขตดุสิตเท่านั้น ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกับเขตพื้นที่อื่น ๆ หรือจังหวัดอื่น ๆ ในอนาคต ควรที่จะทำการศึกษาลักษณะดังกล่าวในเขตพื้นที่อื่น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา และกำหนดนโยบายในการส่งเสริมของรัฐบาล

ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

1. มาตรการและแผนงานในการให้ความรู้ จัดอบรมและแนะนำแนวทางในการพัฒนาธุรกิจค้าปลีกแก่ผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดเล็ก

2. จัดให้มีการรวมตัวของผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดเล็กในการจัดหาสินค้าขาย เพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้ต้นทุนสินค้าต่ำลง และอาจเกิดการรวมกลุ่มขึ้นโดยการสร้างตราของกลุ่มร้านค้าปลีกขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดทางเลือกสำหรับผู้บริโภค

References

- Armstrong, G., & Kotler, P. (2003). **Marketing: An Introduction** (6th Edition). Prentice Hall.
- Chusornsai, S. (2011). **Factors Affecting Consumer's Buying Behavior from Traditional Retail Stores of Southern Bangkok**. Master Project, M.B.A (Marketing). Srinakharinwirot University. (in Thai).
- Commercial Registration Office in Dusit District. (2015, June 23). **History of Dusit District Office**. Retrieved from <http://www.bangkok.go.th/dusit/>. (in Thai).
- Dusit District Office, Bangkok. (2015, June 12). **Statistics of District Administration in Dusit**. Retrieved from <http://www.bangkok.go.th/dusit/>. (in Thai).
- Inkaew, S. (2012). **Retailing Management** (3th edition). Bangkok: Thana Press. (in Thai).
- Kaewjeamwong, P. (2008). **Marketing Strategies of Traditional Retail Stores from Expanding Multinational Retail Businesses in The City of Phetchabun**. Research Report. Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University. (in Thai).
- Kasikorn Research Center. (2015, June 10). **Thailand Retail Business in 2001: Small Retail Businesses Hope to Rely on Government with Expanding Modern Retail**. Retrieved from <http://www.kasikomresearch.com/portal/site/KResearch/menuitem>. (in Thai).
- Kijlertpaioj, W. (2009). **The 8 Key Factors to success of Retail Business**. Faculty of Business Administration, Marketing. Thonburi University. (in Thai).
- Office of Trade Competition. (2015, June 12). **The Growth of Modern Trade Giants. Competition Insights**. 7, 1-2. Retrieved from <http://otcc.dit.go.th/pdf/know7.pdf>. (in Thai).
- Rojanasupamit, S. (2009). **Economic impacts of modern retailers on small scale local retailers in Mueang Nan District**. Independent Study, Master of Arts (Political Economy). Chiang Mai University. (in Thai).
- Serirat, S. (1991). **Marketing Strategy**. Bangkok: Pathana Suksa. (in Thai).
- Siam Commercial Research Center. (2015, June 10). **Various Businesses, Direction and strategy of Retail Business after Joint Venture or Merger from Foreign**. Retrieved from <http://www.scb.co.th/LIB/PubRI/busi.htm>. (in Thai).

Tuntiwongwanich, W. (2009). **Retailing**

Business. Bangkok: Kasetsart

University Press. (in Thai).

Udompunthurak, S. & Pooliam, J. (2015, Jan
29). **Calculation of Sample Size by**

Taro Yamane. Retrieved from

<http://hpe4.anamai.moph.go.th/Surveillance/data/yamane.pdf>. (in Thai).

Wanasupdumrong, N. (2007). **Strategies for**

Competitive Advantage of

Traditional Retail Business in

Maharakham Province.

Independent Study. M.B.A

(Marketing). Maharakham

University. (in

Thai).

การสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้บริการ ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานคร

สิรภาพ ตรีรัตน์, ปิยฉัตร ล้อมชวการ, กมลรัฐ อินทรทัศน์

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

e-mail eyenoom@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะประชากรของผู้เข้ามาใช้บริการ การสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมที่มีผลต่อการใช้บริการ และพฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด ปัจจุบันมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท (2) กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมด้านเทคโนโลยีมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมด้านสินค้าและบริการ ตามด้วยกิจกรรมด้านความบันเทิง (3) กลุ่มเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมด้วยตนเองในวันเสาร์ เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว สำหรับเหตุผลหลักที่เข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม คือ การลดราคา สิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับการเข้าร่วม คือ ความบันเทิง ทั้งนี้ จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดเชิงกิจกรรมจากโทรทัศน์ มากที่สุด (4) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี สถานภาพโสด นักเรียน / นักศึกษา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จะมีการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมมากกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ การสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรม พฤติกรรมการใช้บริการ ห้างสรรพสินค้า

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 10 1st Supplementary (January) 2018

Event Marketing Communication and Consumer Behavior : A Case Study of The Mall Department Stores in Bangkok Metropolis

Sirapob Treeratana, Piyachat Lomchavakarn, Kamolrat Intaratat

Master of Communication Arts Sukhothai Thammathirat Open University

e-mail eyenoom@hotmail.com

Abstract

These research objectives were to study consumers demographic who visit The Mall department store, event marketing toward visiting The Mall department store, and consumer behavior to participate event marketing at The Mall department store in Bangkok metropolis. The sample consisted of 400 respondents who visit The Mall department store in Bangkok metropolis; collect data by questionnaire. Research finding were as follows; (1) respondents are male and female, 21-30 years old, single status, bachelor's degree, private company, and have salary income 10,001 – 20,000 baht. (2) most of respondents have participate in technology activities, follow by entertainment activities. (3) most of respondents visit at Saturday by themselves and come to The Mall department store by their car. The most important reason to participate in event marketing is discount and expected to get entertain by those events. Besides, most respondent receive information about event marketing from television. (4) hypothesis test found that, respondent who have age below 30 years old, single status, student, and has salary income less than 10,000 baht, will participate in event marketing frequently more than others group.

Keywords: Event marketing, Consumer behavior, department store

บทนำ

ในหลายปีที่ผ่านมา ธุรกิจค้าปลีกได้พัฒนาตัวเองขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดให้บริการในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ร้านสะดวกซื้อที่เปิด 24 ชั่วโมง ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีสูงขึ้นตามจำนวนประชากร เช่นเดียวกับการแข่งขันของผู้ประกอบการที่ต้องการแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ส่งผลให้เกิดการขยายสาขาและการลงทุนธุรกิจนี้อย่างต่อเนื่องในเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ซึ่งเพียบพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งมีการตกแต่งสวยงามเพื่อเรียกร้องความสนใจจากลูกค้าเข้าไปเลือกซื้อสินค้า (สุพรรณิ อินทร์แก้ว, 2553)

นอกจากการออกแบบและตกแต่งที่สวยงามแล้ว ผู้ประกอบการยังใช้การสื่อสารการตลาดหลากหลายประเภทเพื่อเรียกร้องความสนใจหรือจูงใจให้ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเข้าไปใช้บริการ รวมไปถึงเกิดความต้องซื้อสินค้าทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการตลาดเชิงกิจกรรม (Event Marketing) เป็นเครื่องมือทางการตลาดประเภทหนึ่งที่มีความนิยมเพราะทำให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสสัมผัสกับสินค้าอย่างใกล้ชิด ได้ทดลองใช้และเกิดความมั่นใจในสินค้า จนเกิดเป็นยอดขาย หรือสร้างกระแสความนิยมให้เกิดขึ้นในช่วงใดช่วงหนึ่ง นอกจากนี้ ยังได้รับการกล่าวถึงจากกลุ่มลูกค้า สื่อมวลชน และสาธารณชนเพื่อแนะนำสินค้า โดยไม่ต้องลงทุนด้านสื่อเพิ่มเติม (เกรียงไกร กาญจนะโกศล, 2550)

ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2558 บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด มีรายได้เติบโตคิดเป็นร้อยละ 10 จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายต่าง ๆ โดยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากเดิมจากที่จัดกิจกรรมใหญ่

เพียง 2 ครั้งต่อปี คือ ช่วงกลางปีกับปลายปี เป็นการจัดกิจกรรมเสริมทุกเดือน และมีการจัดกิจกรรมแต่ละแผนกมากขึ้น รวมไปถึงการยืดระยะเวลาการจัดกิจกรรมนานออกไป ทำให้บริษัทฯ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ดังนั้น เนื่องจากผู้วิจัยทำงานในส่วนของกิจกรรมการตลาดของเดอะมอลล์ กรุ๊ป จึงสนใจที่จะศึกษาการสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมและพฤติกรรมการใช้บริการห้างสรรพสินค้า โดยมุ่งศึกษาเฉพาะการสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นการค้นหาหรือวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของการซื้อและการใช้ของผู้บริโภค เพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภค คำตอบที่ได้จะช่วยให้การการตลาดสามารถจัดกลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategies) ที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม โดยใช้แนวคิดของ (Goldblatt, 2010) ที่ได้แบ่งประเภทของการตลาดเชิงกิจกรรมไว้ 5 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมด้านความบันเทิง กิจกรรมที่ให้ความรู้ กิจกรรมด้านสินค้าและบริการ กิจกรรมด้านเทคโนโลยี และกิจกรรมด้านสังคม ประกอบกับแนวคิดการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2546) คือ 6Ws และ 1H ประกอบด้วย ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who constitutes the market?) ผู้บริโภคซื้ออะไร (What does the market buy?) ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the market buy?) ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who participates in the buying?) ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the market buy?) ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the market buy?) ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the market buy?) ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นพฤติกรรมจากผู้บริโภคและความต้องการที่แท้จริงของ

ผู้บริโภค เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการสื่อสารการตลาดให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ในปัจจุบันสร้างความหลากหลายให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อผู้บริโภค อีกทั้งยังส่งผลต่อยอดขาย กำไร และการดำรงอยู่ของธุรกิจ รวมทั้งความมั่นคงในการประกอบกิจการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรของผู้เข้ามาใช้บริการห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมที่มีผลต่อการใช้บริการในห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. สามารถนำไปใช้ในการกำหนดประเภทการตลาดเชิงกิจกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมการเข้าร่วมของผู้เข้ามาใช้บริการห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น
2. สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา วางแผน และการสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมของห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ทุกสาขาในเขต

กรุงเทพมหานครให้มีผู้เข้าร่วมมากขึ้น และสามารถสร้างยอดขายของห้างสรรพสินค้าโดยภาพรวมได้

3. สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการในการบริหารจัดการพื้นที่จัดกิจกรรมของห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ทุกสาขาในเขตกรุงเทพมหานครให้เหมาะสมกับประเภทกิจกรรม และกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ขอบเขตด้านการสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมที่มีผลต่อการใช้บริการ ได้แก่ กิจกรรมด้านความบันเทิง กิจกรรมที่ให้ความรู้ กิจกรรมด้านสินค้าและบริการ กิจกรรมด้านเทคโนโลยี และกิจกรรมด้านสังคม
3. ขอบเขตด้านพฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม ได้แก่ ความถี่ในการเข้ามาใช้บริการ ผู้ที่เข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมด้วย รูปแบบการตลาดเชิงกิจกรรมที่เข้าร่วม วันที่สะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม สถานที่ที่สะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม เหตุผลที่เข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม การเดินทางเพื่อเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม สิ่งที่คาดหวังต่อการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม และการได้รับข้อมูลข่าวสารในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

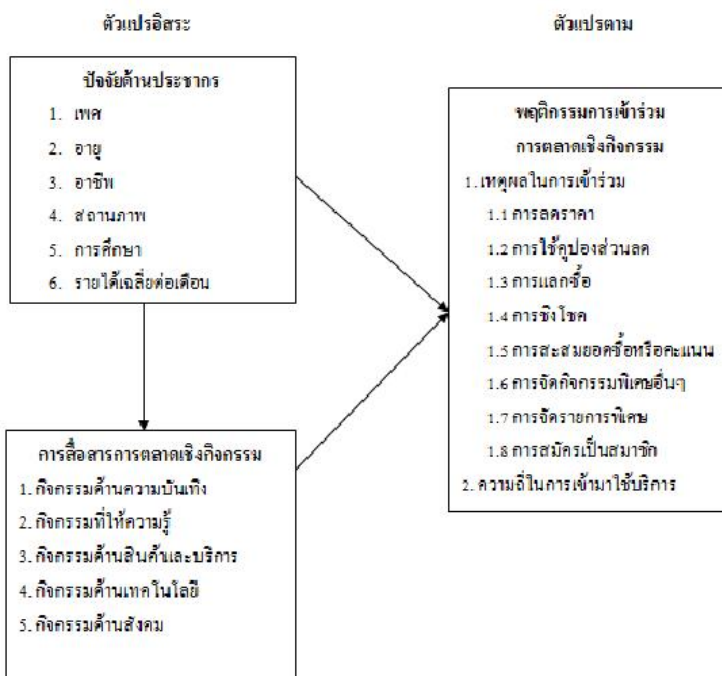
1.1 การสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมด้านความบันเทิง กิจกรรมที่ให้ความรู้ กิจกรรมด้าน

สินค้าและบริการ กิจกรรมด้านเทคโนโลยี และกิจกรรมด้านสังคม

2. ตัวแปรตาม (Dependent variables)

2.1 พฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม ได้แก่ เหตุผลในการเลือกใช้บริการห้างเดอะมอลล์ และความถี่ในการเข้ามาใช้บริการ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป

จากตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังกล่าวข้างต้น สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้ดังต่อไปนี้ คือ

การทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะประชากรที่แตกต่างกันจะมี
ความคิดเห็นต่อการสื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมที่มี
ผลต่อการใช้บริการในห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์
กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานคร และพฤติกรรมการเข้า
รวมการตลาดเชิงกิจกรรมแตกต่างกัน ผู้วิจัยจะใช้การ
ทดสอบความสัมพันธ์ไคส์แควร์ (Chi-Square) และ
การทดสอบความแตกต่างด้วย t-test และ F-test

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะประชากรมี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการของ
ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ปในเขต
กรุงเทพมหานครเรื่องเหตุผลในการเลือกใช้บริการ
สมมติฐานที่ 2 ลักษณะประชากรที่
ต่างกัน จะมีการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมของ
ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ปที่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ลักษณะประชากรที่
ต่างกันจะมีความถี่ในการเข้ามาใช้บริการ ของ
ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขต
กรุงเทพมหานคร ในระดับที่ต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้
คือ ผู้บริโภคที่มาใช้บริการห้างสรรพสินค้าเดอะ
มอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนรวม
จากสาขางามวงศ์วาน สาขาบางกะปิ สาขาบางแค
สาขารามคำแหง และสาขาท่าพระ จำนวน 521,024
คนต่อวัน โดยนำมาใช้คำนวณเพื่อกำหนดจำนวนกลุ่ม
ตัวอย่างจะใช้การคำนวณจากสูตรที่ทราบจำนวน
ประชากรที่แน่นอน กำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง
(กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2546) ดังนี้

$$\text{ใช้สูตร } n = N / [1 + N (e)^2]$$

โดยที่ N แทน ขนาดของประชากร
n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
e แทน ค่าความคาดเคลื่อนของ

การสุ่มตัวอย่าง (0.05)

เมื่อแทนค่าจะได้

$$n = 521,024 / [1 + 521,024 (0.05)^2] = 399.69 \text{ หรือ } 399 \text{ คน}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวน
400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ คือ
แบบสอบถาม โดยมีเนื้อหาของแบบสอบถามจะแบ่ง
ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะ
ประชากรของผู้บริโภคที่มาใช้บริการห้างสรรพสินค้า
เดอะมอลล์กรุ๊ปในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ
อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการ
สื่อสารการตลาดเชิงกิจกรรมที่มีผลต่อการใช้บริการใน
ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขต
กรุงเทพมหานคร ได้แก่ กิจกรรมด้านความบันเทิง
กิจกรรมที่ให้ความรู้ กิจกรรมด้านสินค้าและบริการ
กิจกรรมด้านเทคโนโลยี และกิจกรรมด้านสังคม

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมของ

ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานครได้แก่ ความถี่ในการเข้ามาใช้บริการผู้ที่เข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมด้วย รูปแบบการตลาดเชิงกิจกรรมที่เข้าร่วม วันที่สะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม สถานที่ที่สะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม เหตุผลที่เข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม ผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม การเดินทางเพื่อเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม สิ่งที่คาดหวังต่อการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม และการได้รับข้อมูลข่าวสารในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบช่วงชั้น (Stratified sampling) โดยอ้างอิงจากจำนวนผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์

กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 สาขา ได้แก่ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขางามวงศ์วาน ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขาบางกะปิ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขาบางแค ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขารามคำแหง และห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขาท่าพระมาคำนวณเป็นร้อยละ และจำนวนแบบสอบถามที่ต้องเก็บในแต่ละสาขาในลำดับต่อมา ผู้วิจัยจะใช้การสุ่มตามสะดวก (Convenience sampling) โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงวันที่ 1 ธันวาคม 2558 – 31 มกราคม 2559 ซึ่งจะกำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล คือ 11.30 น. – 18.00 น. ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เสาร์และอาทิตย์

ดังตัวอย่างตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม
ด้านวันที่สะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมมากที่สุด

วันที่สะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมมากที่สุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสาร์	194	48.50
อาทิตย์	154	38.50
จันทร์	17	4.25
ศุกร์	16	4.00
พุธ	9	2.25
พฤหัสบดี	6	1.50
อังคาร	4	1.00
รวม	400	100.00

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างสะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมมากที่สุดในวันเสาร์ คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมา ได้แก่ วันอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 38.50 ตามด้วยวันจันทร์ คิดเป็นร้อยละ 4.25 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร และพฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การคำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์การเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมของห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด ปัจจุบันมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท

การเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป พบว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมบางครั้ง เมื่อพิจารณา

เป็นรายการกิจกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมด้านเทคโนโลยีมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมด้านสินค้าและบริการ ตามด้วยกิจกรรมด้านความบันเทิง กับกิจกรรมที่ให้ความรู้ และกิจกรรมด้านสังคม ตามลำดับ

ในด้านของพฤติกรรมการใช้บริการ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างเข้ามาใช้บริการ 9.84 ครั้ง ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความถี่ในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

แนวโน้มการเข้าร่วม	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความถี่ในการเข้ามาใช้บริการ	9.84	11.33

จากตารางที่ 2 พบว่า ในระยะเวลาที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างมาเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมโดยเฉลี่ย 9.84 ครั้ง โดยจะเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะเข้าร่วมกิจกรรมด้านความบันเทิง กับด้านสินค้าและบริการ และสะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมในวันเสาร์ หากการตลาดเชิงกิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นที่ห้างสรรพสินค้า จะสะดวกกับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด โดยจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว สำหรับเหตุผลหลักที่เข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม คือ การลดราคา สิ่งที่กำลังคาดหวังว่าจะได้รับการเข้าร่วม คือ ความบันเทิง ทั้งนี้ จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดเชิงกิจกรรมจากโทรทัศน์มากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า
ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ
ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์
กับเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม ได้แก่

การลดราคา ส่วนลด/ชิงโชค/สะสมคะแนน/สมาชิก
การจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ และการจัดรายการพิเศษ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

เหตุผลในการเข้าร่วม การตลาดเชิงกิจกรรม	ชาย	หญิง	Chi-Square	df	Sig.	r
การลดราคา	100	130	2.846	3	0.416	0.084
ส่วนลด/ชิงโชค/สะสมคะแนน/สมาชิก	30	29				
การจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ	31	33				
การจัดรายการพิเศษ	26	21				

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ลักษณะ
ประชากรศาสตร์ด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการใช้บริการของห้างสรรพสินค้า

เดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานครเรื่องเหตุผล
ในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ
($p > 0.05$)

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

เหตุผลในการเข้าร่วม การตลาดเชิงกิจกรรม	< 20 ปี	21 - 30 ปี	31 - 40 ปี	> 40 ปี	Chi- Square	df	Sig.	r
การลดราคา	56	78	56	40	11.563	9	0.239	0.170
ส่วนลด/ชิงโชค/สะสม คะแนน/สมาชิก	13	14	12	20				
การจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ	14	17	20	13				
การจัดรายการพิเศษ	9	12	15	11				

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการของห้างสรรพสินค้า

เดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขตกรุงเทพมหานครเรื่องเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

เหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	Chi-Square	df	Sig.	r
การลดราคา	61	145	24	6.308	6	0.390	0.126
ส่วนลด/ชิงโชค/สะสมคะแนน/สมาชิก	22	33	4				
การจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ	14	45	5				
การจัดรายการพิเศษ	9	33	5				

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการของห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขต

กรุงเทพมหานครเรื่องเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

เหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม	นักเรียน / นักศึกษา	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานบริษัท	พ่อบ้าน / แม่บ้าน / ธุรกิจส่วนตัว / อื่นๆ	Chi-Square	df	Sig.	r
การลดราคา	77	103	50	8.443	6	0.207	0.145
ส่วนลด/ชิงโชค/สะสมคะแนน/สมาชิก	16	22	21				
การจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ	17	25	22				
การจัดรายการพิเศษ	11	22	14				

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการของห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ป ในเขต

กรุงเทพมหานครเรื่องเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม

เหตุผลในการเข้าร่วม การตลาดเชิงกิจกรรม	น้อยกว่า 10,000 บาท	10,001 - 30,000 บาท	มากกว่า 30,001 บาท	Chi- Square	df	Sig.	r
การลดราคา	74	96	60	2.095	6	0.911	0.072
ส่วนลด/ชิงโชค/สะสม คะแนน/สมาชิก	18	26	15				
การจัดกิจกรรมพิเศษอื่นๆ	17	29	18				
การจัดรายการพิเศษ	17	16	14				

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการของห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์กรุ๊ป ใน

เขตกรุงเทพมหานครเรื่องเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสะดวกเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมในวันเสาร์มากที่สุด รองลงมา คือ วันอาทิตย์ และการจัดกิจกรรมลดราคาเป็นเหตุผลสำคัญให้มาใช้บริการห้างสรรพสินค้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา มาตนอก (2548) ที่ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขานครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะเข้า

มาใช้บริการในวันเสาร์และวันอาทิตย์ และเคยตัดสินใจซื้อสินค้าเพราะการส่งเสริมการเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับเหตุกระตุ้นใจ (Incentive theory) ที่กล่าวถึงสิ่งเร้าจากภายนอกกว่าเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม โดยในที่นี้คือกิจกรรมการส่งเสริมการขายด้านการลดราคา

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ไม่สอดคล้องกัน คือ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลในการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม แต่งานวิจัยของ

สุจิตรา มาตนอก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การส่งเสริมการขายของห้างสรรพสินค้าแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของพฤติกรรม ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลในเขต กรุงเทพมหานคร ในขณะที่งานวิจัยของ สุจิตรา มาตนอก เป็นการเก็บข้อมูลในพื้นที่ต่างจังหวัด (ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขานครราชสีมา) ทำให้ผลการทดสอบความสัมพันธ์/ความแตกต่างทาง สถิติไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยที่พบว่าเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน จะมีการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทธิพงษ์ พัฒนา (2548) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องความสนใจและแนวโน้ม พฤติกรรมการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรม ทั้งนี้ อาจ เนื่องมาจากลักษณะด้านประชากรศาสตร์ของงานวิจัย และกรอบแนวคิดมีความใกล้เคียงกัน ทำให้ ผลการวิจัยสอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม จาก ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีการเข้าร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมไม่แตกต่างกัน จะไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิพงษ์ พัฒนา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลในห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ กรุ๊ป ทำให้ ระดับการศึกษาจะไม่มีการกระจายเท่ากับงานวิจัย ของ สุทธิพงษ์ พัฒนา ซึ่งเป็นการกระจายกลุ่ม ตัวอย่างมากกว่า จึงทำให้ผลการทดสอบสมมติฐานไม่ สอดคล้องกัน

เมื่อกล่าวถึงระดับการเข้าร่วมการตลาดเชิง กิจกรรม จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมในระดับบางครั้ง (ปานกลาง) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศญาภรณ์ บุญบาร์ณ (2553) ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมกับการตลาด เชิงกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ศญา ภรณ์ บุญบาร์ณ ยังได้พบว่าการจัดกิจกรรมทางการ ตลาดที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการแบ่งกลุ่มลูกค้า ตามรูปแบบการดำเนินชีวิต บริหารข้อมูลลูกค้า และ ทำการสื่อสารการตลาดให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่ง จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้สนับสนุนประเด็นนี้ เนื่องจาก ลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันจะมีการเข้า ร่วมการตลาดเชิงกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงอาจนำลักษณะประชากรศาสตร์มาใช้ในการ แบ่งส่วนตลาดเพื่อดำเนินการตลาดเชิงกิจกรรมที่ตรง กับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้

สำหรับประเด็นเรื่องพฤติกรรมการเข้าร่วม การตลาดเชิงกิจกรรมนั้น จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมการตลาดเชิง กิจกรรมมากที่สุด คือ การลดราคา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ศุภลักษณ์ รัตนรังสิมันต์ (2555) ที่ พบว่า การตลาดเชิงกิจกรรมมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ สินค้าระดับมาก นั้นหมายความว่า หากการตลาดเชิง กิจกรรมใดที่มีการจำหน่ายสินค้าลดราคา ก็จะสามารถกระตุ้นการซื้อสินค้าของกลุ่มลูกค้าได้มาก นั้นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลงานวิจัยไปใช้ ประโยชน์

1. สำหรับกลุ่มลูกค้าของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์นั้น การวางแผนด้านการตลาดเชิงกิจกรรมควรเน้นที่กิจกรรมด้านเทคโนโลยี เนื่องจากกลุ่มลูกค้าเป็นกลุ่มอายุนักเรียน – วัยทำงานตอนต้น และมีรายได้อยู่ในระดับต่ำ-ปานกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่เกิดในยุคของเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นด้านอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น นอกจากนี้เทคโนโลยีดังกล่าวก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งปีอีกด้วย ทำให้ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์สามารถนำเสนอกิจกรรมที่น่าสนใจ แปลกตา แปลกใหม่ให้กับกลุ่มลูกค้าได้ตลอดปี

2. สำหรับการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการของห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์นั้น เนื่องจากกลุ่มลูกค้าหลักเป็นกลุ่มอายุนักเรียน – วัยทำงานตอนต้น ซึ่งมีความสนใจด้านเทคโนโลยี ดังนั้นพนักงานของห้างฯ จึงควรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อสามารถตอบคำถามของกลุ่มลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น โดยมีการอบรมให้ความรู้หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถสร้างยอดขายได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานและออกแบบการตลาดเชิงกิจกรรมที่สามารถดึงดูดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้เข้าร่วมได้มากที่สุด นอกจากนี้ การวิจัยเชิงคุณภาพยังทำให้ทราบถึงความรู้สึกของกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่มีต่อการตลาดเชิงกิจกรรมที่ผ่านมาเพื่อนำ

ข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงการตลาดเชิงกิจกรรมที่จะจัดขึ้นในอนาคตอีกด้วย

2. ควรเพิ่มการวัดผลองค์ประกอบของการจัดการตลาดเชิงกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น ความสะดวกของสถานที่บริเวณพื้นที่จัดแสดง สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศภายในงาน การรักษาความปลอดภัย สถานที่จอดรถ กิจกรรมบนเวที การให้บริการของพนักงาน เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนเตรียมการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของลูกค้ามากขึ้น

References

- Boonbaran, S. (2010). **Consumer Satisfaction in Consumer Marketing and Credit Card Consumption.**(Master thesis) Chulalongkorn University.
- Boonbaran, S. (2010). **Customer Satisfaction in Event Marketing and Consumer Loyalty. KTC Credit Card** (Master thesis) Chulalongkorn University.
- Chang Genkic, C : **IMC & Marketing Communication Bangkok:** BrandAgebooks.
- Goldblatt, J. (2010). **Special Events: A New Generation and the Next Frontier.** NY: John Wiley & Sons
- hi Silwuthikhun, A. (2005). **Life Style And consumer attitudes in the Bangkok metropolitan area.** Sale of Robinson Department Store (Master thesis) Thammasat University.
- Inkaew, P. (2010). **Retail Management.** Bangkok: Thana Press

- Kanjanapokin, K. (2007) **Live Branding: The New Definition of Event**. Marketing on February 4, 2015.
<http://regelearning.payap.ac.th/docu/th/203/content/news.htm>.
- Rattana Rangsimon, S (2012). **An active marketing strategy that influences consumer purchasing decisions. SINGHA CORPORATION CO., LTD.** (Master thesis) Silpakorn University.
- Sareerat, S. (1998). **New Marketing Management**. Bangkok:
- Sericrat, S. et al. (2003). **New Marketing Management**. Bangkok: Diamond International Business.
- Somboonserm, T (2004). **Perception of Advertising Media and Consumer Needs Promotion on Behavior**. Access to the Mall Department Store in Bangkok and its vicinity. (Master thesis) Srinakharinwirot University.

การจัดระบบบริการแท็กซี่โดยสารสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก

เกรียงศักดิ์ แสงสว่าง, ฤชณา ไวสำรวจ

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษา 1) การจัดระบบแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก 2) องค์ประกอบที่เป็นปัญหาในการจัดระบบแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก และ 3) แนวทางการจัดระบบแท็กซี่สาธารณะต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีของกรมการขนส่งทางบก เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักในการศึกษาข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีประสบการณ์ในกิจการของระบบการให้บริการแท็กซี่สาธารณะและการสนทนากลุ่ม จากการศึกษาพบว่า (1) การจัดระบบแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก ดำเนินการโดยการจดทะเบียนรถยนต์รับจ้าง (แท็กซี่) และใบขับขี่ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ (2) องค์ประกอบที่เป็นปัญหาในการจัดระบบแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบกคือ การร้องเรียนต่อรถแท็กซี่สาธารณะกับปัญหาของกรมการขนส่งทางบกและกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้บริการแท็กซี่สาธารณะรูปแบบใหม่เอื้อเบอร์ และ (3) แนวทางควบคุมระบบแท็กซี่โดยสารสาธารณะ ปัจจุบันยังไม่มียกเว้นเฉพาะด้านที่เข้ามาควบคุมดูแลอย่างจริงจัง กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือระบบที่เหมาะสมต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในรถแท็กซี่ยังไม่เหมาะสม การประสานงานของกรมการขนส่งทางบกยังไม่สามารถที่จะบังคับให้รถแท็กซี่ที่มีอยู่ในปัจจุบันติดเครื่อง GPS ได้ เนื่องจากความไม่พร้อมในหลายๆ ด้านของระบบการจัดการของกรมการขนส่งทางบก และการร้องเรียนของประชาชนที่ใช้บริการแท็กซี่สาธารณะและการใช้สื่อเพื่อการแก้ไขปัญหา ช่องทางร้องเรียนมีหลากหลายช่องทางแต่ไม่สามารถตอบโต้ให้กับผู้ใช้รถแท็กซี่โดยสารสาธารณะที่ถูกกฎหมายได้อย่างทันท่วงที ผู้ใช้บริการรถแท็กซี่สาธารณะส่วนใหญ่จึงเลือกใช้บริการร้องเรียนสื่อโซเชียลซึ่งทำให้ได้รับการแก้ไขปัญหาและได้รับการชี้แจงเร็วกว่าช่องทางการร้องเรียนกับกรมการขนส่งโดยตรง

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดระบบแท็กซี่สาธารณะคือ (1) การกำหนดนโยบายบริหารจัดการ ติดตามควบคุมเพื่อแก้ไขปัญหาผู้ขับขี่รถแท็กซี่โดยสารสาธารณะให้เป็นไปตามกฎหมาย (2) การวางแผนนโยบายและแผนการบริหารจัดการระบบแท็กซี่โดยสารสาธารณะในการจัดการข้อร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ และ (3) การจัดกระบวนการบริหารความร่วมมือระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการเอกชนในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย ท่ามกลางบริบทการแข่งขันในหลากหลายมิติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเลือกใช้บริการแท็กซี่สาธารณะที่ดีที่สุด

คำสำคัญ : การจัดระบบแท็กซี่, กรมการขนส่งทางบก

Management of the Public System of Taxi Service by the Department of Land Transportation

Kriengsak Sangsawang, Krisana Vaisamruat

Doctor of Philosophy (Public Administration) Western University

Abstract

This article aims to study 1) Management of taxi system by Department of Land Transport. 2) To study the main factors that are problematic in managing of Taxi Service system and 3) to study the guidelines for managing the Taxi service system of Department of Land Transport. This research is a descriptive analysis, using mainly qualitative method and data collected principally from the factual happening through in-depth interview from those with direct experience in the system of taxi service and by the method of focus group.

The result of the study found that (1) Management of Public Taxi system by Department of Land Transport carries out registration of taxicab and driver license, according to the vehicle Act. (2) Elements leading to major problems in managing public Taxi service consist of numerous complaints to the public taxi service; conflicting situation between Department of Land Transport and the Ministry of Digital Economy and Society in particular, the competition from the new and innovative Taxi service system of UBER Company. (3) guidelines on the control system of taxi service actually does not have specialized organization responsible for it in a serious way. Law and regulations related to or appropriate methods of crime prevention in Taxi service still are inadequate. With lack of coordination within Department of Land Transport, it still cannot enforce all taxis to install the GPS system due to the Department's unpreparedness in many areas or not ready in managing the system. Despite Public complaints on using taxis service and use of media to solve the problems, involving several channels offered for filing complaints, the Department still cannot deliver immediate service to the public who use taxi service legally. Resulting in many taxi service customers prefer to express their displeasure or made complaint through available social media rather than directly to the Department because their problems are better solved and explained immediately than filing complaints directly to responsible officials of the Department.

Suggestions for the management system of public Taxi service are: 1) Need of Policy formulation to solve the problems in management with focus on following, controlling public taxi drivers to abide by law. 2) Policy planning and management of Taxi system should be more efficient in service of public complaint and 3) management of cooperation between public and

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 10 1st Supplementary (January) 2018

private entrepreneurs should be improved in particular, to modernize development in information technology in the present context of multiple dimensions of competitiveness in services, so the users of Taxi would choose the best taxi services available to them

Keywords : Management, of the Public Taxi Service, Department of land Transportation

บทนำ

การรับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารรถสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะ ตั้งแต่ปี 2556-2559 ในด้านต่างๆ เช่น ผู้โดยสารแสดงกิริยาจากไม่สุภาพ ไม่ใช้มาตรการโดยสาร มาตรการโดยสารผิดปกติ ขั้รถประมาท นำหวาดเสียว เก็บค่าโดยสารเกินอัตราที่ทางราชการกำหนด พาผู้โดยสารไปตามเส้นทางที่อ้อมเกินควร ปฏิเสธผู้โดยสาร ไม่ส่งผู้โดยสารตามที่ตกลงกัน ผู้โดยสารลืมนำสัมภาระ และอื่นๆ ยังคงมีข้อร้องเรียนอย่างต่อเนื่อง (กลุ่มสถิติการขนส่ง กองแผนงาน, 2559)

นอกจากข้อร้องเรียนดังกล่าว เรื่องราวปัญหาระหว่างผู้ขับรถแท็กซี่กับผู้โดยสารยังเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ซึ่งบางครั้งได้สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการข่มขืนหรือลวนลามผู้โดยสารที่เป็นการทำลายภาพลักษณ์การให้บริการรถแท็กซี่สาธารณะ และกรมการขนส่งทางบก (ไทยรัฐออนไลน์, 2560, 27 เมษายน) ซึ่งกรมการขนส่งทางบกจะต้องพิจารณาบทวนข้อกฎหมายและการควบคุมรถแท็กซี่สาธารณะอย่างจริงจัง

จากปัญหาข้างต้น กรมการขนส่งทางบกจะมีมาตรการดำเนินการในเชิงนโยบายในการจัดระบบบริการแท็กซี่โดยสารสาธารณะที่ตอบสนองผู้ใช้บริการให้ได้รับความสะดวกปลอดภัยและทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในการให้บริการรูปแบบใหม่อย่างไร เพื่อยกระดับมาตรฐานการบริการให้รองรับกับคู่แข่งใหม่ๆ โดยให้มีความขัดแย้งน้อยที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การจัดระบบบริการแท็กซี่โดยสารสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก มีวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา (1) การจัดระบบการให้บริการแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก (2) องค์ประกอบที่เป็นปัญหาในการจัดระบบของแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก และ (3) แนวทางการจัดระบบแท็กซี่สาธารณะต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีของกรมการขนส่งทางบก

วิธีดำเนินการวิจัย

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดที่ได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นกระบวนการสร้างข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับอธิบดีกรมการขนส่งทางบก ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เจ้าของสหกรณ์แท็กซี่ ผู้ขับแท็กซี่สาธารณะและประชาชนผู้ใช้บริการรถแท็กซี่ และเมื่อทำการสัมภาษณ์เสร็จแล้ว จึงเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ซักถามในประเด็นที่สงสัยหรือต้องการถาม พร้อมกันนี้ได้ทำการสังเกตกิริยา ท่าทาง สีหน้าของผู้ให้ข้อมูลขณะดำเนินการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษารั้้นนี้ใช้การสังเกต 2 แบบ คือ 1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับผู้ให้บริการและผู้รับบริการรถแท็กซี่ และ 2) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) เพื่อสังเกตในกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม โดยจดบันทึกรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการสังเกตและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้วิธีการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ขับแท็กซี่สาธารณะ จำนวน 4 คน และประชาชน

ผู้ใช้บริการ จำนวน 10 คน โดยกำหนดคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างเหมาะสม

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลต่างๆ ที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้ว เพียงแต่นำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาใหม่ แต่จะมีข้อจำกัดในเรื่องความครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากบางครั้งข้อมูลที่มีอยู่ไม่ตรงวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษา และปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูล ก่อนจะนำไปใช้จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขข้อมูล และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นในบางส่วนของข้อมูล และเมื่อรวบรวมข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์แล้ว จะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อตีความผลการศึกษา การสร้างข้อสรุปและรายงานผล

การจัดระบบบริการแท็กซี่โดยสารสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นหลักในการศึกษาข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปการจัดระบบแท็กซี่โดยสารสาธารณะของกรมการขนส่งทางบก เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับการบริการของผู้ให้บริการรายอื่นๆ ที่มีระบบการให้บริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

สภาพการให้บริการแท็กซี่โดยสารสาธารณะ

จากสถิติการรับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารรถสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับรถแท็กซี่ ตั้งแต่ปี 2556-2559 มีข้อร้องเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังภาพสถิติที่แสดง

ที่มา: กลุ่มสถิติการขนส่ง กองแผนงาน. (2559).

อีกทั้งเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ 2559 ต่อรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะนั้นมีปริมาณถึง 49,447 ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องร้องเรียนที่มีต่อรถสามล้อรับจ้าง รถสัล้อเล็กรับจ้าง รถจักรยานยนต์รับจ้าง และรถอื่นๆ ที่รวมกันเป็นจำนวน 2,444 ครั้ง (กลุ่มสถิติการขนส่ง กองแผนงาน, 2559) แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการให้บริการรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะเป็นปัญหาที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบและผู้ให้บริการ ควรมีมาตรการในการกำกับ ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ อย่างเร่งด่วน รวมทั้งผู้ขับขี่รถแท็กซี่ควรจะผ่านการคัดกรองคุณสมบัติที่เหมาะสมในการให้บริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

และตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 จนถึงเดือนมกราคม 2560 ยังคงพบว่า มีผู้ร้องเรียนปัญหาการให้บริการรถแท็กซี่ จำนวน 15,291 ครั้ง ปฏิเสธผู้โดยสารมีการร้องเรียนมากที่สุด จำนวน 6,101 ครั้ง รองลงมา แสดงกิริยาจาไม่สุภาพ ไม่ใช้มาตรการค่าโดยสาร ไม่ส่งผู้โดยสารตามสถานที่ที่ตกลงกัน และขับรถประมาทหวาดเสียว ขณะที่ผู้โดยสารสะท้อนปัญหาดังกล่าวที่ผ่านมามีมาตรการกวดขันแต่ก็เจียบหายไป ส่วนบรรดาคนขับแท็กซี่ยังคงมีพฤติกรรมเหมือนเดิม ปัญหานี้อาจไม่สามารถแก้ไขได้หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาดและเข้มงวด (กรมการขนส่งทางบก, 2559)

นอกจากสภาพการให้บริการที่เป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องดังกล่าวแล้ว ด้วยพัฒนาการของเทคโนโลยีทำให้เกิดการบริการแท็กซี่ทางเลือกรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “อูเบอร์” (Uber) นั้นค่อยๆ เข้ามาเป็นทางเลือกให้กับผู้ใช้บริการรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะ

“อูเบอร์” เป็นบริการ “เรียกรถขนส่งสาธารณะ” เฉกเช่นเดียวกับผู้ให้บริการรายอื่นๆ อย่าง Grab Taxi/Grab Car หรือแม้กระทั่งบริการดั้งเดิมอย่างการโทรศัพท์เรียกแท็กซี่ รูปแบบธุรกิจนี้ต้องอาศัยการพึ่งพาผู้ให้บริการแท็กซี่ท้องถิ่นที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามา “จับคู่” ระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ นั่นแปลว่าอูเบอร์จะไม่มีรถที่เป็นเจ้าของแม้แต่คันเดียว ตามแนวคิดผู้ขับขี่ไม่จำเป็นต้องให้บริการเฉพาะลูกค้าของอูเบอร์ตลอดเวลา แต่สามารถเลือกเฉพาะ “เวลาที่ร่วว่าง” มารับงานจากอูเบอร์เป็นรายได้เสริมก็ได้ ถือเป็นการใช้ประโยชน์จากเรื่อง Time-sharing สิ่งที่ทำให้อูเบอร์นั้นแตกต่างจากคู่แข่งคือ คุณภาพของบริการและขนาดพื้นที่ให้บริการของอูเบอร์ที่กว้างขวางกว่าอูเบอร์ต่างจากบริการคู่แข่งที่เน้นแค่การจับคู่ เมื่อคนขับและผู้ให้บริการมาเจอกันก็ถือเป็นอันจบ แต่กระบวนการของอูเบอร์จะยังครอบคลุมไปถึง “บริการภายในรถ” เช่น ใบเสร็จที่แสดงถึงเส้นทางที่คนขับพามา รถที่บริการ น้ำดื่มภายในรถ ค่าทางด่วนที่รวมเข้าไปในค่าบริการแล้ว ตลอดจนถึงวิธีการชำระเงินที่ใช้แนวทาง “ไร้เงินสด” (cashless) ด้วยการตัดเงินผ่านบัตรเครดิตทั้งหมด (Bognone, 2557)

ด้วยปริมาณความต้องการใช้บริการอูเบอร์ของผู้โดยสารมากกว่า 1.5 ล้านครั้ง การให้บริการแก่ผู้คนที่อยู่อาศัยภายในเมืองรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเมืองไทยรวมหลายแสนคน นับว่าอูเบอร์ได้เดินทางมาไกล แต่ก็เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการเดินทางบนเส้นทางธุรกิจที่น่าตื่นตาตื่นใจของอูเบอร์

ในประเทศไทย อูเบอร์มีเป้าหมายที่เรียบง่ายและชัดเจนคือ การสร้างสรรค์การคมนาคมที่ปลอดภัย ในราคาที่ยอมรับได้และความน่าเชื่อถือ พร้อมให้บริการได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งมอบบริการที่ปลอดภัย มีความเป็นมืออาชีพ และมีใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะผ่านแอปพลิเคชันอูเบอร์ นอกจากนี้ยังมอบโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่พาร์ทเนอร์ร่วมขับรถกับอูเบอร์อีกด้วย และยิ่งไปกว่านั้นอูเบอร์ยังช่วยให้ระยะเวลาหลังจากที่เรียกใช้บริการจนกระทั่งรถมารับภายในกรุงเทพฯ โดยเฉลี่ยลดลงจาก 15 นาที เหลือเพียง 5.5 นาทีเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้โดยสารเกิดความมั่นใจในการใช้บริการ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพทางเลือกใหม่ในการคมนาคมภายในเมือง (TheEleader.com, 2560)

แม้อูเบอร์จะเป็นบริการที่ดีในสายตาของผู้ใช้ และนักลงทุน แต่อูเบอร์ก็ต้องเผชิญกับด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ของหน่วยงานรัฐที่แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ และกลายเป็นปัญหาที่ต้องประสบอยู่ในปัจจุบัน ที่เป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับ “อูเบอร์” และผู้ให้บริการในลักษณะเดียวกันรายอื่น รวมถึงบริการใหม่ๆ ที่จะมีขึ้นในอนาคตจากพัฒนาการของเทคโนโลยียุคดิจิทัลทั้งหลายด้วย แม้รูปแบบบริการจะตอบโจทย์ผู้บริโภคแต่ก็จะกระทบกับธุรกิจเดิม บริการเดิม กรมการขนส่งทางบกสั่งให้ยุติบริการ “อูเบอร์” ทำให้ต้องระงับการให้บริการ “อูเบอร์ โมโต” เป็นการชั่วคราว และอยู่ระหว่างการหาแนวทางเพื่อให้สามารถให้บริการได้ตามข้อกำหนดของไทย (ประชาชาติธุรกิจ, 2559, 27 พฤษภาคม) ซึ่งกรมการขนส่งทางบกมักจะเลือกวิธีการทางกฎหมายในการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมากกว่าเรื่องของการพัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัย ระบบการให้บริการที่ทันสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นผู้ใช้บริการหลัก ด้วยเหตุนี้ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่หันมาให้ความสนใจทางเลือกของ

การเดินทางแบบใหม่คือ การใช้บริการ“อุเบอร์” ในขณะที่ผู้ขับรถแท็กซี่สาธารณะไม่พอใจที่อุเบอร์มาแย่งลูกค้า เมื่อผู้ให้บริการรถแท็กซี่ในระบบเดิมได้รับสัมปทาน ความรับผิดชอบหรือสิ่งที่ภาครัฐต้องตรวจสอบมีเพียงแค่ประเด็นเรื่องค่าบริการและความปลอดภัย แต่ไม่ได้รวมถึงประเด็นว่าคนขับได้ขับรถนอกเส้นทางหรือไม่ สภาพความสะอาดของรถดีหรือไม่ คนขับได้เอาใจใส่ลูกค้าและให้บริการที่สุภาพหรือไม่ ดังนั้น การเข้ามาแข่งขันของอุเบอร์ ถือเป็นความท้าทายที่อยู่ในระบบสัมปทานเดิมให้เข้ามาสู่ระบบใหม่ซึ่งต้องมีการแข่งขันและปรับตัว (TheEleader.com, 2560)

ปัญหาระหว่างคนขับรถอุเบอร์และคนขับรถแท็กซี่สาธารณะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง บางครั้งกลายเป็นความขัดแย้งของกลุ่มผู้ให้บริการด้วยกัน ถึงขั้นข่มขู่กันถึงชีวิต และส่อเสี่ยงว่าจะทำให้เกิดเหตุการณ์บานปลายจนกลายเป็นเรื่องผิดกฎหมาย กลายเป็นความขัดแย้งขึ้นมาในสังคม เช่น กลุ่มคนขับรถแท็กซี่ที่เข้าใจผิดไล่จับตัวคนขับรถอุเบอร์ จนเกิดการถกเถียงกัน โดยเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่แหล่งท่องเที่ยวชื่อดังอย่างพัทยา จังหวัดชลบุรี จากกรณีหญิงสาวคนหนึ่งกำลังขับรถไปรับเพื่อนซึ่งเป็นชายที่ห้างสรรพสินค้า เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มคนขับแท็กซี่ได้พยายามขับรถปิดล้อมมากกว่า 10 คัน เพื่อกดดันหญิงสาวคนดังกล่าวให้ปล่อยผู้โดยสาร เหตุเพราะเข้าใจผิด คิดว่าคนขับขี่รถคันดังกล่าวมาแย่งลูกค้าของกลุ่มตน (CH7News, 2560, 3 พฤษภาคม) แต่โชคยังดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาระงับเหตุได้ทันเวลา ไม่เช่นนั้นอาจจะเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันตามมา ทั้งนี้เหตุการณ์ในลักษณะนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ก่อนหน้านั้นมีการคลิปคนขับอุเบอร์โดนขู่ทำร้ายอย่างรุนแรงว่า หากขับรถเข้ามาในบริเวณของกลุ่มแท็กซี่ที่ได้จับจองไว้แล้ว ก็พร้อมจะยิงให้เสียชีวิตทันที เพียงเพราะรถแท็กซี่ในระบบนั้นเกิดความ

หวาดระแวงว่าผู้ขับอุเบอร์นั้นจะมาแย่งลูกค้าตัดรายได้ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนับวันเริ่มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพราะผู้ขับอุเบอร์ก็พร้อมที่เสี่ยงจะทำผิดกฎหมายเพียงเพราะมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และเจ้าหน้าที่เองก็มีกำลังในการตรวจสอบไม่เพียงพอ รวมทั้งกฎหมายยังไม่เอื้ออำนวยที่จะปิดช่องทางธุรกิจนี้ได้อย่างจริงจัง ประกอบกับกลุ่มคนขับรถแท็กซี่ที่เริ่มจะหันมาใช้ความรุนแรงเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการข่มขู่ผู้ขับรถอุเบอร์ ทั้งหมดนี้ยังไม่สามารถเห็นทางออกที่ชัดเจนว่า จะจัดการจัดระเบียบได้อย่างไร ซึ่งเหตุผลหนึ่งที่ประชาชนให้ความนิยมนรถอุเบอร์คือ การให้บริการผู้โดยสารที่ดีกว่าในหลายๆ ด้าน ดังนั้นการปรับปรุงการบริการของแท็กซี่สาธารณะนั้นดูจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด ที่จะให้ผู้โดยสารหันมาใช้บริการมากขึ้นและไม่เกิดปัญหาในแบบที่เป็นอยู่ในสังคมขณะนี้

จากปรากฏการณ์วิกฤติปัญหาหลายด้านของรถแท็กซี่สาธารณะดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของรัฐบาล กระทรวงคมนาคม และการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐโดยกรมขนส่งทางบก ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในการพัฒนาระบบการขนส่ง และการให้บริการกับประชาชน ในขณะที่บริการแท็กซี่ทางเลือกอย่างอุเบอร์ แม้ไม่ถูกกฎหมายแต่กลับได้รับความนิยมไว้วางใจจากประชาชนในทุกด้าน แล้วกรมขนส่งทางบกจะอย่างไรในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน การบริการที่ดีมีคุณภาพและทันสมัย ซึ่งคงถึงเวลาที่ภาครัฐต้องทบทวนถึงรูปแบบการกำกับดูแลที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ระบบแท็กซี่มีการพัฒนา และประชาชนได้รับประโยชน์จากระบบแท็กซี่ที่มีคุณภาพ เพราะตราบไดที่กรมการขนส่งทางบกไม่สามารถบอกได้ว่า ระบบการให้บริการรถแท็กซี่ในปัจจุบันมีคุณภาพดีและตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ต้องใช้บริการเดินทางในกรุงเทพฯ ได้

การห้ามไม่ให้ผู้เบอร์ให้บริการก็เป็นเพียงยกข้อกฎหมายมาบังคับใช้ แต่ประชาชนก็ไม่ได้ประโยชน์อะไรจากการดำเนินการของกรมการขนส่งทางบกนี้ แต่กลับจะทำให้ประชาชนขาดทางเลือกที่น่าจะสร้างระบบที่ผู้บริการ ควรมีการแข่งขันกันทั้งราคาและคุณภาพเพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกมากขึ้นในการใช้บริการรถแท็กซี่ต่อไป

บริการอุเบอร์และบริการทางเลือกอื่นๆ เช่น Grab Taxi/Grab Car ที่นับวันจะมีปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเกิดจากความสมัครใจของผู้ใช้บริการเอง ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับข้อเสนอของกลุ่มแท็กซี่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้โดยสารที่ใช้บริการส่วนใหญ่จะเป็นสุภาพสตรีสนใจประเด็นด้านความปลอดภัยมากกว่ารถแท็กซี่ สารพัดสีของกรมการขนส่งทางบก เพราะผู้โดยสารสามารถเห็นใบหน้าคนขับและข้อมูลต่างๆ ของคนขับล่วงหน้า ก่อนที่จะขึ้นรถ หากเกิดอะไรขึ้นก็มีข้อมูลที่จะติดตามได้หมด แท็กซี่อุเบอร์ยังมีการติดตั้งระบบจีพีเอสที่สามารถติดตามได้ตลอดเวลา มีระบบการให้คะแนนคนขับจากผู้โดยสาร ข้อมูลโดยสารทุกเที่ยวมีการเก็บเข้าในระบบเพื่อตรวจสอบย้อนหลังได้ มีศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือผู้โดยสารตลอด 24 ชั่วโมง นี่คือการปลอดภัยที่อุเบอร์มอบให้กับผู้โดยสาร ที่กรมการขนส่งทางบกไม่มี แต่ปล่อยให้ผู้โดยสารเผชิญภัยไปตามยถากรรม ทางเดียวที่จะแก้ปัญหาอาชญากรรมรถแท็กซี่ไปจนถึงอุบัติเหตุรถชนส่งโดยสารสาธารณะที่เกิดขึ้นมากมายนั้นคือ กรมการขนส่งทางบกจะต้อง “ปฏิรูป” ระบบขนส่งสาธารณะ ให้มีความเป็นระบบสากลโดยไม่ปล่อยให้มียุทธแท็กซี่ผิดกฎหมายและรถโดยสารสาธารณะผิดกฎหมาย วิ่งรับส่งผู้โดยสารกันทั่วประเทศ

สรุป

การจัดระบบการให้บริการแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก

ปัจจุบันการใช้รถแท็กซี่เป็นยานพาหนะในการเดินทางไปมาอย่างกว้างขวาง ทำให้มีบุคคลที่หาอาชีพที่ตนเองต้องการไม่ได้หันมาประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่สาธารณะ ซึ่งเป็นช่องทางในการเปิดโอกาสให้อาชนาการเข้ามาก่ออาชญากรรมได้ง่าย ซึ่งยังไม่มียุทธเฉพาะด้านที่เข้ามาควบคุมดูแลอย่างจริงจัง กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือระบบที่เหมาะสมต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในรถแท็กซี่ยังไม่เด็ดขาดชัดเจน และเจ้าพนักงานไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง อาจเพราะอาชีพเกี่ยวเนื่องกับรถแท็กซี่มีผลประโยชน์มหาศาล ในการใช้กฎหมายและมาตรการในการควบคุมผู้ขับรถแท็กซี่ที่ใช้บังคับอยู่ยังไม่อาจป้องกันปัญหาที่เกิดจากผู้ขับรถแท็กซี่ได้เพียงพอ เนื่องจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขับรถแท็กซี่ยังขาดคุณภาพและขาดมาตรฐานในการควบคุม

องค์ประกอบที่เป็นปัญหาในการจัดระบบของแท็กซี่สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก

การร้องเรียนต่อรถแท็กซี่สาธารณะกับปัญหาของกรมการขนส่งทางบกและกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ช่องทางการร้องเรียนสายด่วน 1584 ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งเป็นวิธีที่ค่อนข้างสะดวก เพราะจากสถิติการร้องเรียนนั้นปรากฏว่าการร้องเรียนกับสายด่วน 1584 นั้นมีปริมาณสถิติที่เยอะที่สุดในการร้องเรียนทั้งหมดคือ 45,413 เรื่อง จากทั้งหมด 60,665 เรื่อง ดังนั้นการมีสายด่วนนั้นถือว่าเป็นช่องทางที่ผู้ร้องเรียนเข้าถึงได้สะดวกกว่าช่องทางอื่นๆ ตรงที่มีการรับเรื่องตลอดเวลา สอบถามปัญหาไปมาระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้แจ้งเรื่อง ทำให้เข้าถึงปัญหาได้ง่ายและชัดเจนกว่า มีการสื่อสารในรายละเอียดครบถ้วน แต่เมื่อ

ประชาชนได้ส่งข้อร้องเรียนไปแล้ว การแก้ปัญหาส่วนใหญ่เน้นใช้เวลาค่อนข้างนาน เป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับก่อนหลัง ทำให้ผู้ร้องเรียนรู้สึกว่าการทำงานนั้นมีความล่าช้า

การให้บริการแท็กซี่สาธารณะรูปแบบใหม่อุเบอร์ เป็นบริการแท็กซี่ยุคใหม่ผ่านแอปพลิเคชันที่ทำให้บริการรับส่งถึงที่หมายด้วยรถบริการและคนขับที่ให้ความสะดวกสบาย โดยผู้ใช้บริการไม่ต้องไปโบกรถข้างถนน ไม่ต้องกลัวถูกปฏิเสธ มีระบบควบคุมดูแลทั้งรถและคนขับที่ได้รับการดูแลอย่างแตกต่างกับแท็กซี่สาธารณะ

แนวทางการจัดระบบแท็กซี่สาธารณะต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีของกรมการขนส่งทางบก

แนวทางการจัดระบบแท็กซี่สาธารณะปัจจุบันยังไม่มีองค์ระเฉพาะด้านที่เข้ามาควบคุมดูแลอย่างจริงจัง กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือระบบที่เหมาะสมต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในรถแท็กซี่ยังไม่เหมาะสม เนื่องจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขับรถแท็กซี่ยังขาดคุณภาพและมาตรฐานในการควบคุม รวมทั้งการออกใบอนุญาตจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานดังกล่าว เช่น ปัญหาแท็กซี่ไม่รับผู้โดยสารไม่มีมารยาทในการขับแท็กซี่ การขับที่ไม่ปลอดภัย และหนักที่สุดคือการทำตัวเอียงใจ ซึ่งเป็นปัญหาที่สะสมมายาวนาน ไม่มีหน่วยงานใดที่สามารถจัดการได้ ขณะที่อุเบอร์ยังไม่ผิดกฎหมาย แต่ประเทศไทยยังไม่รองรับระบบบริการร่วมเดินทาง และยังยืนยันไม่ยุติการให้บริการและเดินทางในให้บริการต่อไป เพราะการให้บริการของแอปพลิเคชันอุเบอร์ไม่ได้ผิดกฎหมาย เพียงแต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรองรับระบบบริการร่วมเดินทางอุเบอร์ ขณะที่อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ มีกฎหมายรองรับและสามารถให้บริการได้

การประสานงานของกรมการขนส่งทางบกยังไม่สามารถที่จะบังคับให้รถแท็กซี่ที่มีอยู่ในปัจจุบันติดเครื่อง GPS ได้ เนื่องจากความไม่พร้อมในหลายๆ ด้านของระบบการจัดการของกรมการขนส่งทางบก เช่น การขาดบุคลากร การประสานขอความร่วมมือกับกระทรวงดิจิทัลฯ ในการทำแอปพลิเคชันขึ้นมาใช้ก่อนก็ยังไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ เพราะติดเงื่อนไขของข้อกฎหมาย และเป็นเรื่องต่างกระทรวงทำให้เกิดปัญหาในการประสานงานและปฏิบัติ ซึ่งธุรกิจเอกชนดำเนินการบริหารจัดการได้ง่ายกว่าภาครัฐ หรือแม้แต่การประสานงานระหว่างอุเบอร์กับกรมการขนส่งเองที่ขอความร่วมมือกับทางอุเบอร์ให้ยุติการให้บริการยังไม่สามารถกระทำได้

การร้องเรียนของประชาชนที่ใช้บริการแท็กซี่สาธารณะและการใช้สื่อเพื่อการแก้ไขปัญหาช่องทางร้องเรียนมีหลากหลายช่องทาง เช่น สายด่วน 1584 เอกสารหรือจดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์รับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์บริการข้อมูลของภาครัฐ Application Social Media หรือโทรสาร แต่ไม่สามารถตอบโต้ให้กับผู้ใช้รถแท็กซี่โดยสารสาธารณะที่ถูกกฎหมายได้อย่างทันทั่วที่ ผู้ใช้บริการรถแท็กซี่สาธารณะส่วนใหญ่จึงเลือกใช้บริการร้องเรียนผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งทำให้ได้รับการแก้ไขปัญหาและได้รับการชี้แจงได้เร็วกว่าช่องทางการร้องเรียนกับกรมการขนส่งโดยตรง และกรมการขนส่งทางบกก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับการให้บริการรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะที่ต้องตามกฎหมายที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการขนส่งได้ ซึ่งมีแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการร้องเรียนผู้ให้บริการรถอุเบอร์ในกรณีหากเกิดปัญหาการให้บริการ และเมื่อมีการร้องเรียนก็จะสามารถได้รับการแก้ไขปัญหานั้นทันทีและมีมาตรการในการลงโทษที่เด็ดขาด

จากผู้ดูแลด้านบริการอุเบอร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการติดตาม ควบคุมเพื่อแก้ไขปัญหา ผู้ขับซึ่งรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะให้เป็นไปตามกฎหมาย การแก้ไขปัญหาแท็กซี่สาธารณะผิดกฎหมาย การขาดการรายงานของผู้ประกอบการ การให้เช่ารถแท็กซี่โดยสารสาธารณะ การเฝ้าระวังควบคุมในกิจการของบริการด้านรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะ รวมทั้งปัญหาผู้ใช้ บริการแท็กซี่สาธารณะที่ผิดกฎหมาย กรรมการขนส่งทางบก ควรให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการแท็กซี่โดยสารสาธารณะที่ถูกกฎหมาย เพื่อให้ผู้ประกอบการรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะให้ความร่วมมือกับภาครัฐ สอดส่องรายงานข้อมูลของผู้กระทำความผิดในการให้บริการโดยภาครัฐเป็นเพียงผู้คอยช่วยเหลือ กำกับและนำมาใช้ใช้แต่มาตรการจับปรับแต่เพียงอย่างเดียว

2. กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการระบบแท็กซี่โดยสารสาธารณะระยะยาว และเป็นนโยบายตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการระบบแท็กซี่สาธารณะที่ชัดเจน มีกฎหมายที่มีบทลงโทษที่รุนแรง กรรมการขนส่งทางบกควรตระหนักว่า การให้บริการรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะ และผู้ใช้บริการรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะ ไม่ใช่เป็นปัญหาระยะสั้นที่เพิ่งเกิดมีปัญหาค้น กรรมการขนส่งทางบกควรพิจารณากำหนดทิศทางการบริหารจัดการรถแท็กซี่โดยสารสาธารณะที่ผิดกฎหมายและถูกกฎหมาย แต่ผิดกฎหมายในการรับบริการ รวมถึงประชาชนผู้ใช้บริการที่ได้รับผลกระทบไว้ในแผนพัฒนาของกรรมการขนส่งทางบก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรจัดให้มีบริการรถแท็กซี่อยู่บนเงื่อนไขกฎหมายภายใต้ข้อบังคับของกรมการขนส่งทางบก และยืนยันว่าการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขกฎหมายจะไม่แก้ไขเพื่อรองรับบุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเด็ดขาด ซึ่งในขณะนี้กรมการขนส่งทางบกอยู่ระหว่างการแก้ไขกฎหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานแท็กซี่ ทั้งความปลอดภัย การให้บริการเพื่อให้ผู้โดยสารได้รับการบริการที่ปลอดภัยมากที่สุด

2. ควรมีการคิดอัตราค่าบริการแบบของที่เหมาะสม เพราะระบบคำนวณราคาให้แล้วว่าจะประมาณเท่าใด และถ้าเลือกก็จะเป็นราคาเดียวไม่ว่าจะรถติดหรือไม่ติด แต่ทั้ง Grab Taxi/Grab Car หรือ Uber นั้นจะมีค่าเรียกเพิ่มประมาณ 20 บาทแต่จะมีโปรโมชัน มีลดราคาด้วย แม้ราคาจะแพงกว่าแต่บริการดีกว่า เพราะรถสะอาด คนขับสุภาพ

3. ควรมีการควบคุมการบริการรถโดยสารสาธารณะที่ไม่ใช่หมายรวมถึงเพียงแค่แท็กซี่ แต่รวมถึงบริการอื่นๆ ให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ มีมารยาทในการให้บริการ ที่ผู้โดยสารจะได้ไม่ต้องไปวัดใจ วัดดวง ไม่ต้องเอือมระอากับการโบกแท็กซี่แล้วถูกปฏิเสธแล้วซ้ำแล้วซ้ำอีกต่อไป

4. ควรตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นมาใหม่ เพื่อดูแลหรือลงทุนจ้างโปรแกรมเมอร์มาวางระบบโดยใช้แนวทางเดียวกับ อุเบอร์ คนขับต้องมีใบขับขี่สาธารณะ รถยนต์ที่ใช้ต้องเป็นชื่อของคนขับเท่านั้น

References

- Department of Land Transport. (2016). **Department of Land Transport discloses the number of Complaints against Public Taxi Service through DLT Call Center 1584**. Retrieved June 3, 2017, from http://www.dlt.go.th/th/public-news/view.php?_did=1078
- Transport Statistic Sub-Division, Planning Division (2016). **Statistics on Complaints receiving through DTL Call 1548, classified according to types of car and topics of complaints**. Retrieved June 3, 2017, from http://apps.dlt.go.th/statistics_web/1584.html
- Thairath Online, (2017, 27 April). **Arrested of condemned Taxi driver for raping of a Brazilian beauty queen**. Retrieved April 27, 2017, from <http://www.thairath.co.th/content/924147>
- Prachachat Business. (2016, 27 May). **Innovation VS Regulation: in 2 years Thai UBER increase in “users and driver service”**. Retrieved June 10, 2017, from https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1464241761
- Blognone. (2014). **Getting to know UBER: Platform Challenge and Future**. Retrieved June 3, 2017, from <https://www.blognone.com/node/55707>
- TheEleader.com. (2017). **UBER celebrates 1 year operation with more than 1.5 million of the customers**. Retrieved August 15, 2017, from <http://www.theeleader.com/uber-success/>

การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

วนิดา ฉัตรวิราคม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อศึกษาระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 14 คน ที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การเตรียมสารละลายโดยใช้ขวดวัดปริมาตร จำนวน 15 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสังเกตเพื่อประเมินการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์, แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการเตรียมสารละลายด้วยขวดวัดปริมาตร และแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้ข้อมูลกลับมา 14 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1.บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีประสิทธิภาพ 80.42/87.50 2. ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อยู่ในระดับดีเยี่ยม 3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 4. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

The use of computer assisted instruction on the science process skills of Hearing Impaired Students at Setsatian School Under the Royal Patronage of His Royal Highness Crown Prince Maha Vajiralongkorn

Wanida Chatwirakom

Faculty of Education Ramkhamhaeng University

Abstract

In this research investigation, the researcher ascertains the efficiency of computer-assisted instruction (CAI) in enhancing science process skills. The researcher also examines the levels at which science process skills are exercised. The researcher compared the academic achievement of the hearing-impaired students enrolled at Setsatian School Under the Royal Patronage of His Royal Highness Crown Prince Maha Vajiralongkorn prior to the commencement of the study and after its completion. Furthermore, finally, the researcher determines the degree of satisfaction expressed by these students with the learning of science through the use of CAI. The research population consisted of fourteen Matthayom Sueksa Two hearing-impaired students at Setsatian School Under the Royal Patronage of His Royal Highness Crown Prince Maha Vajiralongkorn. The members of the research population were enrolled in the first semester of the academic year 2014. They were all instructed through CAI on the Preparation of Solutions Using the Volumetric Flask for a period of fifteen hours. The research instruments consisted of an observation form for evaluating science process skills, an academic achievement test on the Preparation of Solutions Using the Volumetric Flask, and a questionnaire eliciting the level of satisfaction with the learning of science by means of CAI. Fourteen copies of the questionnaire were returned (100 percent rate of return). The data collected were analyzed through application of a computer software program. Using techniques of descriptive statistics, the data collected were analyzed in terms of percentage and mean. Findings are as follows: 1. CAI in enhancing the science process skills of the students showed efficiency levels at 80.42/87.50. 2. The science process skills of the students were found to be exercised at an excellent level. 3. The academic achievement of the students was determined to be higher than prior to the study. 4. The satisfaction with the learning of science of the students who were taught by means of CAI was expressed at a high level.

Keywords: computer assisted instruction, science process skills, Hearing Impaired Students

บทนำ

เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 มีจุดมุ่งหมายส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) ทำให้การเรียนการสอนในสถานศึกษาต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบาย มีการใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนมากมายเพื่อทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้ ในสังคมดังกล่าวมีกลุ่มคนหลายประเภท ทั้งคนปกติ และคนที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย และอารมณ์ ถ้าบุคคลเหล่านี้สามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมจะเป็นกำลังของชาติอย่างดียิ่ง การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต ดังนั้น การสอนวิทยาศาสตร์ไม่ควรใช้รูปแบบเดิมๆ แต่ควรมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และดึงศักยภาพของเยาวชนทุกคนออกมาใช้ในการศึกษาวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะคนในชาติจะมีความสามารถมากและน้อยไม่เท่ากัน อีกทั้งสภาพร่างกายยังแตกต่างกัน รวมทั้งเยาวชนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ซึ่งไม่ควรนำมาเป็นข้อปิดกั้นการแสวงหาความรู้ เพราะสภาพร่างกายที่แตกต่างกัน แต่สามารถชดเชยได้ด้วยเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยในปัจจุบัน ดังนั้นถ้าเปิดโอกาสให้เยาวชนทุกคนได้เรียนรู้จะทำให้มีโอกาสค้นพบบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัย

สนใจในตัวนักเรียนที่มีลักษณะพิเศษในกลุ่มที่บกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายคลึงคนปกติค่อนข้างมาก จึงเลือกใช้การสอนวิทยาศาสตร์โดยทดลองนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาเชื่อมโยงการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน เพราะเป็นสื่อที่ใช้ภาพประกอบการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนักเรียนที่ไม่สามารถใช้เสียงเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ โดยเลือกโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่จัดการเรียนรู้แบบองค์รวม คือสอนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุดเท่าที่ศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนจะรับได้ โดยผู้สอนจะใช้ทุกวิธีช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จะช่วยทำให้สอนได้สะดวกมากขึ้นทั้งการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล เนื่องจากทางโรงเรียนเน้นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพได้ ผู้วิจัยจึงเน้นที่ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากกว่าด้านอื่น และจากปัญหาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาส่วนใหญ่ที่พบว่ากำหนดสาระและผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพ ของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) ทำให้ผู้วิจัยเจาะจงศึกษานักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในด้านการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลองโดยศึกษาการเตรียมสารละลาย เพียง

อย่างเดียว เพื่อให้เกิดเอกภาพในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนว่า สามารถใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากน้อยเพียงใด และทำการประเมินผลตามสภาพจริงโดยผู้วิจัยใช้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือประกอบการวิจัย แล้วจึงวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อให้การวัดและประเมินผลสะท้อนมาตรฐานการเรียนมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
2. เพื่อศึกษาระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ทดลองได้แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 14 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ทักษะการทดลอง ประกอบด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 4 ด้าน คือการวางแผนการทดลอง วิธีการทดลอง ความคล่องแคล่วในการทำงาน และการนำเสนอและลงข้อสรุป
2. ความรู้ ประกอบด้วย เรื่องการเตรียมสารละลายโดยใช้ขวดวัดปริมาตร การใช้เครื่องชั่ง และการใช้ ปิเปต
3. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

อรนุช ลิมตศิริ (2547,หน้า71) กล่าวว่า นักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง นักเรียนที่สูญเสียการได้ยินอาจเป็นนักเรียนที่หูตึงหรือหูหนวกก็ได้

นวัตกรรมการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ (เยาวชล ขุนแก้ว,2546,หน้า34-39) มีหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้ การร่วมสอน การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ การสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประเภทต่างๆ เช่น บทเรียนทบทวน ฝึกทักษะและปฏิบัติ จำลองแบบ เกมทางการศึกษา การสาธิต การทดสอบ การไต่ถาม การแก้ปัญหา แบบรวมวิธีต่างๆ เข้าด้วยกัน เป็นต้น และการสอนเป็นรายบุคคล

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งวรรณทิพา รอดแรงคำ (2540 อ้างอิงใน วนิดา ฉัตรวิราคม,2549,หน้า61-62) ได้แบ่งทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไว้ 13 ทักษะ สรุปได้ดังนี้ ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการวัด

ทักษะการใช้ตัวเลข ทักษะการพยากรณ์ ทักษะการลง
ความคิดเห็น ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่าง
สเปกกับเวลา ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการ
กำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการตั้งสมมติฐาน
ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ทักษะการ
ทดลอง และทักษะการตีความหมายข้อมูลและลง
ข้อสรุป

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์
(ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 27-28)

กล่าวว่าสติปัญญา

ของมนุษย์แบ่งเป็น 3 ชั้นใหญ่ๆ คือ ชั้นการเรียนรู้
จากการกระทำ ชั้นการเรียนรู้จากการคิด และ ชั้น
การเรียนรู้สัญลักษณ์ และนามธรรม และการเรียนรู้
ได้ผลดีที่สุด คือ การให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วย
ตนเอง

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ (ชัยวัฒน์
สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 18-19) กล่าวว่ากฎการเรียนรู้
ของธอร์นไคค์มี 4 ข้อ คือกฎแห่งความพร้อม กฎแห่ง
การฝึกหัด กฎแห่งการใช้ และกฎแห่งผลที่พึงพอใจ

การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Caine
and Caine, 1990 อ้างอิงใน สมยศ ชิตมงคล, 2549,
หน้า 157-158)

ได้กล่าวถึงการทำงานของสมองของมนุษย์ และเสนอ
เป็นแนวทางการเรียนรู้ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้
ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตื่นตัว และมีการ
ผ่อนคลาย เกิดความสะดวกสบาย และน่าสนใจ

จากการศึกษารรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้
ผู้วิจัยนำภาพการคุ้นเคยอันใหม่มาประกอบการเรียนรู้
ของนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน ในลักษณะของ
สื่อ บทเรียน คอมพิวเตอร์ ช่วยสอนฝึกทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แบบบทเรียนประเภท
สอนทบทวน เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำกิจกรรมการ
ทดลองเตรียมสารละลายได้ โดยเลือกพิจารณาที่
ทักษะการทดลอง เพื่อเตรียมพร้อมความสามารถของ
นักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน ให้สามารถทำงานใน

ห้องปฏิบัติการได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถและ
หน้าที่ ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ประสาทสัมผัสทุกส่วน โดย
ผู้วิจัยทำการหาประสิทธิภาพ ของบทเรียน
คอมพิวเตอร์ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (E_1/E_2)
โดย 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน
ทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัดท้ายกิจกรรมได้คะแนนไม่ต่ำ
กว่าร้อยละ 80 ส่วน 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนน
เฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียน ได้คะแนน
ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และทำการประเมินผลการ
ทดลองตามสภาพจริง ให้เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ด้วย
แบบสังเกตทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สร้าง
ขึ้น และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน จึงทำ
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
และหลังเรียน จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ ทำให้
งานวิจัยนี้มีการวัดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชา
วิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วม
ด้วย

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประเภท สอนทบทวน

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย
สอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มี
ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และ
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย
สอน เพื่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
จากหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต
งานวิจัยตลอดจนศึกษาจากครูที่สอนในโรงเรียน
เศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

2. ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา
เรื่องการเตรียมสารละลายโดยใช้ขวดวัดปริมาตร
จากหนังสือเรียนและคู่มือครูวิชาวิทยาศาสตร์
และข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวข้องและเอกสารที่ใช้ใน

การประกอบการสอน เพื่อนำเนื้อหามาสร้าง
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3. นำเนื้อหาที่ได้มาวิเคราะห์
แยกออกเป็นหน่วยต่างๆ แล้วคัดเลือกเนื้อหาออกมา
เป็น 4 หน่วย โดยพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาเรื่อง
การเตรียมสารละลายโดยใช้ขวดวัดปริมาตร ดังนี้
คือ การเตรียมสารละลายจากสารตัวอย่างที่เป็น
ของแข็ง การเตรียมสารละลายจากสารตัวอย่างที่เป็น
ของเหลว การใช้เครื่องชั่ง และการใช้ปิเปต

4. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
ในเนื้อหา แต่ละหน่วย พร้อมทั้งจำนวนคาบเรียนที่ใช้
ในแต่ละสัปดาห์

5. เขียนภาพนิ่งเพื่อสร้างเป็นสื่อ
ประสม

6. สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์
ช่วยสอน โดยยึดขั้นตอน เนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ
 พร้อมทั้งแบบฝึกหัดในแต่ละบทเรียน ตามแผนการ
จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึก
ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

7. นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย
สอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน
ตรวจสอบ

ความถูกต้อง ด้านเนื้อหา ด้านภาษาที่ใช้ ด้านการ
วัดผลประเมินผล และความเหมาะสมในด้านเทคนิค
การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

8. ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและ
ตรวจสอบความสมบูรณ์ของบทเรียน

9. นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย
สอนที่ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่ม
ตัวอย่าง

ที่โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ ภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2556 เพื่อหาคุณภาพของบทเรียน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การหาประสิทธิภาพของ
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยทำเป็นขั้นตอน
ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพรายบุคคล

ทำการทดลองครั้งแรก เป็น
การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือรายบุคคล ใช้
นักเรียน 1 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จาก
นักเรียนจำนวน 16 คน ที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาปี
ที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทำการสอน
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามแผนการ
จัดการเรียนรู้โดยสอนแบบองค์รวม และใช้บทเรียน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบการสอน ทำกิจกรรม
ตามบทเรียน เมื่อเรียบจบวัดผลและวิเคราะห์ตาม
เกณฑ์ 80/80 ผลที่ได้จากบทเรียนที่สร้างขึ้นมี
ประสิทธิภาพ 80/85 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทำการ
แก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยสังเกตจาก
พฤติกรรมการเรียนรู้และการตอบคำถามระหว่าง
เรียน ดังนี้

1) ปรับสีพื้นจากสีฟ้าเข้มที่ไม่
ดึงดูดความสนใจ เปลี่ยนเป็นสีแดงที่ให้นักเรียน
สนใจ สังเกตจากการคลิกดูภาพรายละเอียดต่างๆ ที่มี
สีสดใส ในเวลาที่ผู้สอนไม่ได้อยู่ด้วย

2) ภาพอุปกรณ์ภายใน
ห้องทดลอง ปรับเปลี่ยนโดยตัดอุปกรณ์ออก เพราะ
นักเรียนให้ความสนใจอุปกรณ์อื่น ที่ไม่เกี่ยวกับการ
ทดลอง

3) ภาพเฟอร์นิเจอร์อื่นๆในห้อง
ปรับเปลี่ยนโดยตัดออกให้เหลือโต๊ะที่วางอุปกรณ์
ตามที่เขียนในภาพนิ่ง เพื่อสร้างเป็นสื่อประสมเท่านั้น
เพราะนักเรียนดูรายละเอียดของภาพมากกว่าเนื้อหา
ที่เรียน

4) ภาพอุปกรณ์บางภาพมีไม่
ชัดเจน และบางภาพไม่ตัดข้อความออกจึงปรับ แก้ไข
ภาพให้ชัดเจน และตัดข้อความที่แทรกระหว่าง
รูปภาพออก

5) ตัดเสียงพูดประกอบการ
แปลภาษามือออก

6) เพิ่มแบบทดสอบก่อนเรียน
เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดให้มากขึ้น จะได้
จดจำกระบวนการได้แม่นยำขึ้น และเพิ่มเฉลยหลังทำ
แบบทดสอบหลังเรียน

7) เพิ่มปุ่มที่จะคลิกเพื่อออกจาก
บทเรียน

2. หาประสิทธิภาพรายกลุ่ม

ทำการทดลองสอนครั้งที่ 2
เป็นการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือรายกลุ่ม ใช้
นักเรียน 3 คน ที่เป็นเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน
อย่างละ 1 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จาก
นักเรียนจำนวน 16 คน ที่ไม่ซ้ำกับคนเดิมที่เคยใช้
บทเรียนมาแล้วในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่
2 ปีการศึกษา 2556 ทำการสอนนักเรียนที่มีความ
บกพร่องทางการได้ยินตามแผนการจัดการเรียนรู้
และใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ปรับปรุงแก้ไข
แล้วประกอบการสอน เมื่อเรียบจบวัดผล และ
วิเคราะห์ตามเกณฑ์ 80/80 ผลที่ได้จากบทเรียนที่
สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 80/86.66 สูงกว่าเกณฑ์ที่
กำหนด ทำการแก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
โดยสังเกตจากพฤติกรรมการเรียนรู้และการตอบ
คำถามระหว่างเรียน ดังนี้

1) ปรับสีพื้นจากสีแดงที่ทำให้
ปวดตาเป็นสีเขียวที่ดูสบายตามากขึ้น เพราะนักเรียน
บางคนบอกปวดตาเวลาดูนานๆ

2) เพิ่มแบบทดสอบระหว่างเรียน
ให้ลองทำหลังเรียนรู้แต่ละส่วนของเนื้อหา โดยมี
ข้อความ
เฉลยให้เห็นหลังเลือกคำตอบแต่ละข้อ

3) ปรับภาพอุปกรณ์บางชิ้นที่ไม่
จำเป็นต้องใช้ทดลองออก เช่นกระบอกตวง เพื่อไม่ให้
นักเรียนสับสน

4) ปรับปุ่มที่ให้คลิกแสดงการชั่ง
สารให้อยู่ต่ำลงมาจากภาพการชั่ง เพื่อให้เห็นภาพการ
ชั่งที่ชัดเจนขึ้น

5) ปรับปุ่มที่ให้คลิกแสดงการตวง
สารด้วยปิเปตให้อยู่ต่ำลง จากการตวงสารด้วยปิเปต
เพื่อให้เห็นภาพการใช้ปิเปตที่ชัดเจนขึ้น

3. หาประสิทธิภาพภาคสนาม
(try out)

ทำการทดลองสอนครั้งที่ 3
ซึ่งเป็นการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือภาคสนาม
โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการในการ
เรียนการสอน และผลจากการเรียนด้วยค่า E_1/E_2
ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้กับนักเรียนจำนวน 12 คน
ที่ไม่ซ้ำคนเดิมที่เคยใช้บทเรียนมาแล้วในระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทำ
การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และ
ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
ประกอบการสอน เมื่อเรียบจบวัดผลและวิเคราะห์
ตามเกณฑ์ 80/80 ผลที่ได้จากบทเรียนที่สร้างขึ้นมี
ประสิทธิภาพ 80.42/87.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
ทำการแก้ไขบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยสังเกต
จากพฤติกรรมการเรียนรู้และการตอบคำถามระหว่าง
เรียน ดังนี้

1) คงเสียงพูดประกอบการ
แปลภาษามือไว้

2) ปรับภาพประกอบบางภาพ ที่
ยังตัดกระบอกตวงออกไม่หมด

3) ปรับสีของข้อความที่เฉลย
คำตอบ ในแบบทดสอบระหว่างเรียน ให้เห็นความ
แตกต่างระหว่างการเฉลยคำตอบที่ถูก และคำเฉลย
คำตอบที่ผิด

4) เพิ่มเฉลยในแบบทดสอบ
ระหว่างเรียน ทุกส่วนของเนื้อหา

5) ปรับภาพอุปกรณ์ในตัวเลือก
ทุกส่วนของเนื้อหา ให้ชัดเจนทุก
ภาพ

6) เน้นคำในแบบทดสอบ

ระหว่างเรียนให้ชัดเจนด้วยสี เพื่อให้นักเรียนสังเกตเห็น
ที่โจทย์ต้องการถามได้ชัดเจนขึ้น

10. นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย
สอนไปใช้จริงกับประชากรที่ใช้ในการ
วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์
ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของ
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียน
เศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่ง
ประกอบด้วย บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แผนการจัดการเรียนรู้
แบบสังเกตเพื่อประเมินทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์ ด้านการทดลอง แบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดระดับ
ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วย
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และนำไปหาคุณภาพ
ของเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้

2. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จาก
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน
เศรษฐเสถียร

ในพระราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อออกหนังสือ
ขอความร่วมมือในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย
สอน สอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นักเรียน
ที่บกพร่องทางการได้ยิน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาค
เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียนเศรษฐ
เสถียร ในพระราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูบทเรียน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทาง

วิทยาศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและอธิบายการใช้
บทเรียน

4. ผู้วิจัยทำการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์
ช่วยสอนกับนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ที่
โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
กรุงเทพมหานคร เป็นเวลา 15 ชั่วโมง แบ่งเป็นเวลา
เรียนในห้องเรียน 3 ชั่วโมง ทำการทดสอบก่อนเรียน
และให้นักเรียนเรียนเสริมด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์
ช่วยสอน 12 ชั่วโมง แล้วจึงทำการประเมินทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำแบบทดสอบหลัง
เรียน และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

5. ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลองตาม
สภาพจริง ร่วมกับครูผู้สอนที่เป็นล่ามภาษามือ โดยใช้
แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามวัด
ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วย
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ฉบับสมบูรณ์ที่สร้าง
ขึ้น

6. นำคะแนนที่ได้ในขั้นที่ 5 มาวิเคราะห์
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เรื่องการเตรียมสารละลายโดยใช้ขวดวัดปริมาตร	80.42/87.50

จากตาราง 1 แสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.42/87.50

ตาราง 2 ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

นักเรียนคนที่	วิธีวางแผนการทดลอง	วิธีการทดลอง	ความคล่องแคล่วในการทำงาน	การนำเสนอและลงข้อสรุป	รวม (20)	ร้อยละ	แปลผล
1	5	5	4	5	19	95	ดีเยี่ยม
2	5	4	5	5	19	95	ดีเยี่ยม
3	5	5	5	4	19	95	ดีเยี่ยม
4	5	4	4	5	18	90	ดีเยี่ยม
5	4	5	5	4	18	90	ดีเยี่ยม
6	5	5	5	5	20	100	ดีเยี่ยม
7	5	5	5	5	20	100	ดีเยี่ยม
8	5	4	5	4	18	90	ดีเยี่ยม
9	5	4	5	4	18	90	ดีเยี่ยม
10	5	4	5	4	18	90	ดีเยี่ยม
11	4	5	4	4	17	85	ดีเยี่ยม
12	5	5	5	5	20	100	ดีเยี่ยม
13	5	4	5	4	18	90	ดีเยี่ยม
14	5	4	5	4	18	90	ดีเยี่ยม
รวม	4.86	4.50	4.78	4.43	18.57	92.85	ดีเยี่ยม

จากตาราง 2 พบว่าการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

ดีเยี่ยม(92.85) การใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้านการทดลองที่ทำได้ดีที่สุด คือวิธีวางแผนการทดลอง ด้านที่ทำได้น้อยที่สุด คือ การนำเสนอและลงข้อสรุป

ตาราง 3 แสดงค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

นักเรียนคนที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	ร้อยละ	คะแนน หลังเรียน (20)	ร้อยละ	แปลผล
1	5	25	14	70	สูงขึ้น
2	10	50	20	100	สูงขึ้น
3	9	45	19	95	สูงขึ้น
4	8	40	18	90	สูงขึ้น
5	6	30	15	75	สูงขึ้น
6	5	25	15	75	สูงขึ้น
7	6	30	15	75	สูงขึ้น
8	7	35	16	80	สูงขึ้น
9	5	25	15	75	สูงขึ้น
10	9	45	20	100	สูงขึ้น
11	7	35	16	80	สูงขึ้น
12	8	40	18	90	สูงขึ้น
13	6	30	17	85	สูงขึ้น
14	5	25	14	70	สูงขึ้น
รวม	6.86	34.29	16.57	82.86	สูงขึ้น

จากตาราง 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โดยภาพรวมหลังเรียน(82.86) สูงกว่าก่อนเรียน (34.29) เมื่อ

พิจารณารายบุคคลพบว่า นักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยภาพรวมและรายข้อ

ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์	μ	แปลค่า
1. ช่วยให้เข้าใจบทเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น	2.07	น้อย
2. ช่วยทำให้บทเรียนสนุกน่าเรียน	2.43	น้อย
3. มีสีสันดึงดูดความสนใจ	3.43	ปานกลาง
4. มีเนื้อหาเป็นขั้นตอนเรียนรู้ได้ง่าย	4.50	มากที่สุด
5. สะดวกในการทบทวนความรู้	3.50	มาก
6. ทำให้สามารถทำการทดลองได้ง่ายขึ้น	4.29	มาก
7. ทำให้สามารถทำการทดลองตามได้ง่ายขึ้น	4.29	มาก
8. ช่วยทำให้จดจำได้ง่ายขึ้น	3.29	ปานกลาง
9. มีภาพที่สื่อความหมายให้เข้าใจได้อย่างชัดเจน	4.21	มาก
10. ทำให้การเรียนรู้มีความเพลิดเพลิน	3.36	ปานกลาง
ภาพรวม	3.54	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเตรียมสารละลายโดยใช้ขวดวัดปริมาตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.54$) และเมื่อ

พิจารณารายข้อพบว่าข้อที่ 4 มีเนื้อหาเป็นขั้นตอนเรียนรู้ได้ง่ายอยู่ในระดับมากที่สุด($\mu = 4.50$) ส่วนข้อที่ 1 ช่วยให้เข้าใจบทเรียนชัดเจนยิ่งขึ้นอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.07$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ มีประสิทธิภาพ 80.42/87.50

2. ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียน

เศรษฐศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชา วิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียน เศรษฐศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมา อภิปรายผล ดังนี้

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียน เศรษฐศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ มีประสิทธิภาพ 80.42 / 87.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 อาจเนื่องมาจากบทเรียนที่ สร้างขึ้นมีเนื้อหาเป็นขั้นตอนเรียนรู้ได้ง่าย นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถทบทวนบทเรียน แต่ละส่วนได้อย่างสะดวกและต่อเนื่องทุกวัน ทำให้สามารถทำการทดลองได้ง่ายขึ้น จึงสามารถทำการ ทดลองตามได้ง่ายขึ้น ทำให้จดจำและทำแบบทดสอบ ได้ด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสามารถ นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับกฎแห่ง การใช้ของธอร์นไคค์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 19) ที่ว่าการฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร และสอดคล้องกับ งานวิจัยของธนวรรณ เพชรวงศ์ (2551) และอลิสา เสนามนตรี (2551) ที่หาประสิทธิภาพบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และได้ บทเรียนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สามารถ นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผลดีเช่นเดียวกัน

2. ระดับการใช้ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ ได้อยู่ โรงเรียน เศรษฐศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ อยู่ ในระดับดีเยี่ยม อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินใช้มือในการติดต่อสื่อสารเป็น

ประจำ จึงเกิดทักษะความชำนาญ เมื่อให้ฝึกฝนทักษะ อื่นๆที่เกี่ยวกับการทำงานของมือจึงสามารถฝึกฝน และใช้งานได้อย่างรวดเร็วสอดคล้องกับกฎแห่งการ ฝึกหัด และกฎแห่งการใช้ของธอร์นไคค์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 19) ที่ว่าการฝึกหัดหรือกระทำ บ่อยๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้ การเรียนรู้ นั้นคงทน ถาวร กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดขึ้น จัดทุกวัน อังคารถึงวันศุกร์ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทาง การได้ยินมีโอกาสมือในการทำกิจกรรมทาง วิทยาศาสตร์ และได้ฝึกหัดทุกวันที่มีกิจกรรม ทำให้ การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีความคงทนใน การเรียนรู้ เมื่อทำการทดสอบจึงสามารถทำได้อย่างมี ประสิทธิภาพในระดับดีเยี่ยม นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของบรูเนอร์ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 27-28) ที่กล่าวถึงการ เรียนรู้จากการกระทำว่า การเรียนรู้จากการใช้ ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่างๆ การลงมือกระทำช่วยให้ เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี ทำให้นักเรียนทุกคนสามารถ เตรียมสารละลายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอลิสา เสนามนตรี (2551) ที่ศึกษาทักษะการทดลองทาง วิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนและพบว่าการเรียนรู้โดยใช้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยให้คะแนนเฉลี่ย ทักษะการทดลองแตกต่างจากการเรียนแบบปกติ แสดงว่าสามารถใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนให้ เกิดทักษะได้

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน โรงเรียน

เศรษฐศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินมีโอกาสมือเตรียม สารละลายด้วยตนเอง ทำให้เกิดการสร้างความรู้ด้วย ตนเอง จึงมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระและ กระบวนการอย่างชัดเจน เมื่อทำการทดสอบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 37-39) ที่ว่าในการเรียนการสอน ผู้เรียนจะเป็นผู้สืบบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (active) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่างๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริง การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ วัสดุอุปกรณ์สิ่งของหรือข้อมูลต่างๆ ที่เป็นของจริงและมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถจัดกระทำศึกษาสำรวจ วิเคราะห์ ทดลอง ลองผิดลองถูกกับสิ่งนั้นๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจขึ้น ดังนั้นเมื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงสามารถทำแบบทดสอบได้ผลดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Caine and Caine, 1990) อ้างอิงใน สมยศ ชิตมงคล, 2549, หน้า 157-158) ที่ว่าสมองจะเข้าใจได้ดีที่สุด เมื่อข้อเท็จจริงและทักษะต่างๆ เหล่านั้นมีความเชื่อมโยงกับความจำเหตุการณ์/สถานที่ ที่มีลักษณะสัมพันธ์หรืออิงอยู่กับธรรมชาติ ในกรณีนี้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้สมองจดจำและเข้าใจได้ดี จึงทำแบบทดสอบได้ในระดับดีเยี่ยม สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิกร กาญจนโพธิ์ (2550) ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ส่วนงานวิจัยของธนวรรณ เพชรวงศ์ (2551) อลิสา เสนามนตรี (2551) นุสรา หัวไผ่ (2552) และสันติชัย วิชา ภราดร สุริย์พงษ์ และณพศิษฐ์ จักรพิทักษ์ (2554) ล้วนยืนยันว่าการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองแม้ไม่มีครูประจำการคอยเป็นล่ามภาษามือ ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ คือ การบริการช่วยเหลือทางการศึกษาที่ไม่เพียงพอตามข้อค้นพบในงานวิจัยของเบลล์ (Bell, 2013) การมีบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้นักเรียนที่เรียนช้ากว่าคนอื่นสามารถศึกษาด้วยตนเองได้อย่างไม่จำกัดจำนวนครั้งและไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นทำให้ไม่รู้สึกถึงเจตคติทางลบต่างๆ เช่นการเหยียดหยาม ความเบื่อหน่าย เกลียด เสียใจ และความสงสาร ซึ่งนักเรียนไม่ชอบตามข้อค้นพบในงานวิจัยของอีริน (Erin, 2009) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมาก เพราะบทเรียนที่สร้างขึ้นสามารถช่วยแก้ปัญหาทางการเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนุสรา หัวไผ่ (2552) ที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแล้วนักเรียนมีเจตคติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ข้อเสนอแนะงานการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยดังนี้

1. ควรจัดชั่วโมงวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมี 2 ชั่วโมงติดกันเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการทำการทดลองได้อย่างต่อเนื่อง
2. ควรจัดนักเรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันอยู่ห้องเดียวกันเพื่อให้สะดวกในการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้เช่นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในปีการศึกษา2557 มีนักเรียนหลายคนมีปัญหาในลักษณะซ้ำซ้อน เช่นมีความบกพร่องด้านสายตา ในลักษณะตาฟางถึงตาบอด 1 ข้าง ทำให้ในช่วงแรกนักเรียนแทบจะลงมือทำกิจกรรมพร้อมเพื่อนไม่ได้ เพราะมองไม่เห็นอุปกรณ์ แต่เนื่องจากกิจกรรมนี้มีสอนนอกเวลาเรียนติดต่อกันทุกวันอังคารถึงวันศุกร์ทำให้นักเรียนมีโอกาสดูฝึกฝนและใช้ประสาทสัมผัสช่วยในการเรียนรู้ โดยใช้มือคลำหาปากภาชนะและใช้ปีเปตวางในภาชนะก่อนปล่อยสารละลายจนทำให้เตรียมสารละลายได้เหมือนเพื่อนๆ ส่วนการชั่งสารนักเรียนแก้ปัญหาโดยเลือกปิกเกอร์ใบเดิมในการชั่งสารทำให้สามารถปรับตมน้ำหนักได้ทันที ผู้วิจัยจึงต้องคอยเปลี่ยนปิกเกอร์ให้มีขนาดที่แตกต่างกันเพื่อฝึกฝนการชั่งสารของนักเรียน จากสิ่งที่ค้นพบทำให้ทราบว่านักเรียนทุกคนสามารถฝึกฝนทักษะได้แต่ใช้เวลาในการฝึกฝนมากและน้อยไม่เท่ากัน

3. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนด้วยกันแก้ปัญหาด้วยกันเองก่อนลงมือช่วยเหลือในทันที ดังเช่นนักเรียนที่มีปัญหาซ้ำซ้อนด้านสติปัญญาในลักษณะเรียนช้ากว่าเพื่อนๆ ขณะที่ผู้วิจัยสังเกตเด็กที่มีปัญหาทางสายตาและแก้ปัญหาให้ปรากฏว่าเพื่อนนักเรียนที่เรียนด้วยกันได้พยายามช่วยเพื่อนโดยการเป็นล่ามภาษามือให้ เมื่อเพื่อนที่เรียนช้าอ่านหนังสือไม่ได้ ผู้วิจัยจึงให้เพื่อนที่อยากช่วยได้มีโอกาสเป็นล่ามภาษามือคนละข้อความ และให้เพื่อนที่มีปัญหาและคิดตามเพื่อตอบปัญหาจนในที่สุดตัวนักเรียนที่มีปัญหาหลายคนขอมีส่วนร่วมในการเป็นล่ามเพื่อช่วยคนอื่นบ้าง ทำให้สามารถเข้าใจภาษาที่เป็นข้อคำถามได้ง่ายขึ้น และเมื่อให้ทำแบบฝึกหัด Faculty of นักเรียนทุกคนสามารถเข้าใจโจทย์ปัญหาได้ดีและสามารถทำได้ตามความสามารถของตนเองโดยไม่ต้องเรียกหาครูที่เป็นล่ามภาษามือในการแปลข้อความเหมือนต้นชั่วโมงที่เรียน

References

- Alisa, S. (2008). **The development of innovative computer-assisted instruction for a mixed-media system on biomolecules with integrative patterns for Level Four students. Doctoral dissertation.** Bangkok, Thailand: Science Studies, Srinakarinwirot University.
- Chaiwat, S. (2009). **Eighty learner-centered learning innovations.** Bangkok, Thailand: Danex Inter corporation Company, Limited.
- Ministry of Education. (2008). **Basic Education Core Curriculum B.E. 2008.** Bangkok, Thailand :Ministry of Education.
- Nusara, H. (2009). **A Study of the achievement and attitudes toward science of Matthayom Sueksa Four Students using multimedia computers accompanied narration (thematic paper).** Bangkok, Thailand: Srinakharinwirot University
- Olika, R. (2009). **Attitudes hearing impaired children face from hearing people. A case study from Wollega, Ethiopia.** [Online]. Retrieved

- April,3,2014,from https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/32268/MG_07_09_Olika.pdf?sequence=1
- Oranut , L.(2004). **Teaching Special Children. Department of Curriculum and Instruction , Education Ramkhamhaeng University Bangkok : Ramkhamhaeng University Press.**
- Santichai, W., Paradon, S., & Noppasit, C. (n.d.). The development of an animated dictionary for total communication to support the learning of English vocabulary by hearing-impaired students at the Prathom Sueksa level. In **Rachasuda College Journal of Research and Development for the Physically Challenged**. [Online]Retrieved February 27, 2014, from http://www.rs.mahidol.ac.th/thai/research/journal_t/book7_1.html
- Sitthikorn, K. (2007). **The development of computer-assisted instruction for the listening series on sound discrimination for hearing-impaired children (Master's thesis)**. Bangkok: Thailand: Educational Research and Development, Naresuan University
- Somyot, C. (2006). **Brain-based learning and instruction and study in the era of reform (Learning Innovations for Educational Reform ed.)**. Bangkok, Thailand: Textbook and Academic Documents Center, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Thanawan, P. (2008). **Report on the mechanisms of the use of computer-assisted instruction in science for Matthayom Sueksa Two male and female hearing-impaired students at the Setsatian School under the Royal Patronage of His Royal Highness Crown Prince Maha Vajiralongkorn**. Bangkok, Thailand: Special Education AdministrationOffice, Basic Education Commission, Ministry of Education.
- Wanida,C (2006). **Curriculum and Science Strand 2. Department of Curriculum and Instruction , Faculty of Education Ramkhamhaeng University Bangkok : Ramkhamhaeng University Press.**
- Yoawachon, K. (2003). **Innovation Education for Special Students . Department of Foundation of Education , Faculty of Education Ramkhamhaeng University Bangkok : Ramkhamhaeng University Press.**

การพัฒนาระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ รายวิชาการออกแบบแบบผัง โรงงานสาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม

ประสิทธิ์ กลิ่นจำปา¹, พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ² และทิพย์เกสร บุญอำไพ³
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ รายวิชาการออกแบบแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ (1) เพื่อสร้างและปรับปรุงระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ รายวิชาการออกแบบแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม (2) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ รายวิชาการออกแบบแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ตามเกณฑ์ $E_1 / E_2 = 80 / 80$ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ รายวิชาการออกแบบแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ รายวิชาการออกแบบแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การวางแผนการสอน ร่วมกับการทำงาน 3) การสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครือข่าย 4) การจัดกิจกรรมการสอนออนไลน์บน Google App for Education 5) การประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง 2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพการเรียนการสอน E_1 / E_2 เท่ากับ $82.87 / 83.75$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของนิสิตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นิสิตมีความก้าวหน้าทางการเรียน และนิสิตมีความพึงพอใจต่อการะบวนการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้การบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาระบบการเรียนการสอน, บูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ, การออกแบบแบบผังโรงงาน

Development of Work Integrated Learning System for Professional on Industrial Plant Design in Industrial of Engineering Program in Industrial Engineering Technology

Prasit Klinchampa¹, Pongprasert Hoksuan² And Tipkesorn Boonumpai³

Education Technology Faculty of Education Burapha University

Abstract

The aim of this research were to develop the work integrated learning system for professional learning integrating System on Industrial Plant Designs in Industrial Engineering Program in Industrial Engineering Technology with the specific purposes as follow; 1) to set up and improve this professional learning integrating system. 2) to test the efficiency of this professional learning integrating system based on the criteria $E_1/E_2 = 80/80$ and 3) to study the satisfaction of users for this professional learning integrating system.

The research results have found that 1) the professional learning integrating System on Industrial Plant Designs in Industrial Engineering Program in Industrial Engineering Technology was consisted of 5 factors namely; the situation analysis, will lesson plan and working sharing, the learner supporting through networking, the on line activities using Google App for education and the evaluation and improvement. 2) the efficiency of work integrated learning system was $E_1/E_2 = 82.87/83.75$ which meet the criterion. 3) the student efficiency in post-study was better than pre-study periods with a studying progresses and extremely satisfaction on teaching activities processing using the professional learning integrating system techniques.

Keywords : Development of Instructional systems, Work Interated Learning System for Professional, Industrial plant design.

บทนำ

นโยบายอุตสาหกรรมของไทยมุ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายหลักไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างการผลิตและยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเพื่อลดการพึ่งพาจากระบบทุนนิยมอย่างจริงจัง ภาคอุตสาหกรรมของไทย มีการพัฒนาอุตสาหกรรมจากระบบทุนนิยมโดยใช้รัฐ (State Capitalism) เป็นระบบเศรษฐกิจเสรี (Free Enterprise system) ในช่วงปี พ.ศ. 2503 - 2512 การพัฒนาอุตสาหกรรมเน้นกลยุทธ์การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ต่อมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) ดังนั้นจึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนทางด้านสายอาชีพหรืออาชีวศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่ออนาคตของประเทศไทย และตัวของผู้เรียนเอง การออกแบบระบบการเรียนการสอนของสายอาชีพหรืออาชีวศึกษาจึงเป็นการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ความหมายคือ การผสมกลมกลืนกันระหว่างประสบการณ์ทำงานทางวิชาชีพนอกห้องเรียนกับการเรียนในห้องเรียน อาจอยู่ในรูปของการศึกษาการทำงานในสถานประกอบการ หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Erin Gibson and team, 2009) หลักการของ WIL เป็นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เพื่อการปรับตัวเข้ากับสังคม ผู้เรียนต้องใช้ความคิด ความรู้สึก การลงมือทำด้วยวิธีการต่างๆ มากกว่าการใช้ความรู้เพียงอย่างเดียว จึงต้องเกี่ยวข้องกับคนและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือเป็นสถานการณ์ที่รวมเอาการเรียนรู้ในเชิงวิชาการ (Academic) กับวิชาชีพ (Professional) เข้าด้วยกันภายใต้สภาพแวดล้อมของการทำงาน

อย่างไรก็ตาม การฝึกงานแบบสหกิจศึกษานั้น ผู้เรียนจะต้องออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการต่างๆ ซึ่งห่างไกลจากมหาวิทยาลัย อีกทั้งปัญหาด้านผู้สอนที่ไม่สะดวกในการไปนิเทศ และดูแลผู้เรียนได้

อย่างใกล้ชิด ขณะที่สังคมโลกในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารมีความก้าวหน้าไปเป็นอย่างมาก ในหลายๆ ด้าน ซึ่งทำให้ได้รับความสะดวกในการติดต่อสื่อสารในห้องเรียนและนอกห้องเรียนกับสถานประกอบการได้ง่ายยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบบูรณาการศึกษารายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรมขึ้น เพื่อในการเรียนรู้ในกระบวนการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในห้องเรียนและจากประสบการณ์โดยตรงกับสถานประกอบการในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นและยังสามารถศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่ต้องการได้ทันทีทุกเวลาจากการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ในส่วนการเรียนการสอนจากการพัฒนาระบบบูรณาการศึกษานักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์แก้ไขเหตุการณ์เมื่อเกิดเหตุการณ์จริงในการฝึกงาน เกิดทักษะในการแก้ปัญหา ส่งผลให้งานนั้นๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้นและยังสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

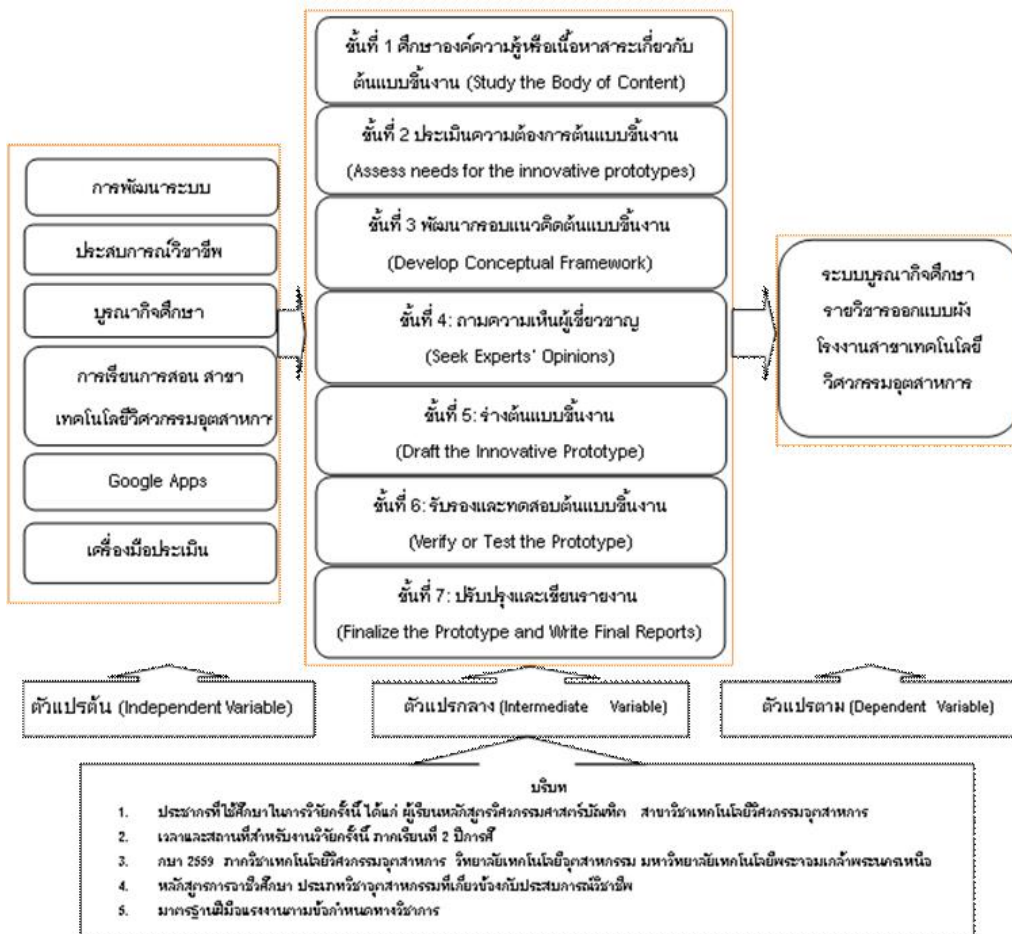
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาระบบบูรณาการศึกษาระบบประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม
- 2) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของระบบบูรณาการศึกษาระบบประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบบูรณาการศึกษาระบบประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพิ่มเติมทักษะประสบการณ์วิชาชีพทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ 7 ขั้นตอน ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้หรือเนื้อหาสาระเกี่ยวกับต้นแบบชิ้นงาน

การศึกษาค้นคว้าความรู้จากการทบทวนวรรณกรรม การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัย รวมถึงศึกษาความต้องการ จากนั้นทำการกำหนดกรอบแนวคิด (Conceptual framework) แล้วทำการออกแบบและพัฒนาตามกรอบแนวคิดที่ผ่านการกลั่นกรองแล้ว ในการพัฒนาระบบบูรณาการศึกษารายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจและประเมินความต้องการต้นแบบชิ้นงาน

โดยศึกษาสภาพปัจจุบันในการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมและความต้องการจัดบูรณาการจาก รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน โดยเครื่องมือที่ใช้สำรวจคือการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์รายบุคคลจำนวน 12 ท่าน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยผลการสอบถามเป็นไปในทางเดียวกับผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจะให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในลำดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารอบแนวคิดต้นแบบชิ้นงาน

กรอบแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมในการวิจัยครั้งนี้ได้อ้างอิงระบบ CIPOF Model ของ ศ.ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554) ซึ่งประกอบไปด้วย C-Context ,I-Input ,O-Output และ F-Feedback มีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ (C-Context) หรือบริบท คือการฝึกบูรณาการศึกษารายวิชาการออกแบบผังโรงงาน หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

2. กำหนดองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (I-Input) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน,อาจารย์ที่เลี้ยง,สถานประกอบการ, รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน, ทักษะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการออกแบบผังโรงงาน, ,คู่มือการใช้ระบบ, แบบประเมินการสอน เป็นต้น

3. กำหนดองค์ประกอบด้านกระบวนการ (P-Process) ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งขั้นตอนออกเป็น 5 ขั้นตอนได้แก่ขั้นปฐมนิเทศ,ขั้นเตรียมความพร้อม, ขั้นตอนดำเนินการ, ขั้นปฏิบัติ, ขั้นประเมินผล โดยส่วนหนึ่งได้เลือกใช้ Google Site เพื่อการจัดการระบบการจัดกิจกรรมเช่นเดียวกับการสร้างบทเรียนผ่านเครือข่ายสำหรับการเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งพัฒนาไปสู่การเรียนการสอนภาควันตาภาพ (Ubiquitous Learning or Pakawanta Learning) ที่เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งความรู้ประสบการณ์ และข้อมูลให้ปรากฏอยู่ทุกแห่งหนและรับรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

4. กำหนดองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ (O-Output) จะได้รับระบบการจัดบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม การจัดการกิจกรรมแบบใช้การสอนออนไลน์บน Google Site ที่มีลักษณะการทำงานคล้ายกับบล็อกหรือเว็บไซต์สำเร็จรูป โดยสามารถใช้ในการพูดคุย แลกเปลี่ยน

ความคิดเห็น มีช่องทางการส่งงาน มีช่องทางติดต่อสื่อสารเฉพาะที่เรียนจากห้องเรียนเข้ากับเรียนกับกราฟิกประสบการณ์ในสถานประกอบการในโรงงาน ระหว่างนักศึกษา,อาจารย์ประจำวิชา และผู้เชี่ยวชาญจากโรงงานจะมีช่องทางการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ยังแสดงแบบประเมินต่าง ๆ แผนการสอน เอกสารและแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบ ทักษะกระบวนการฝึก และองค์ประกอบอื่น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

5. กำหนดองค์ประกอบด้านผลย้อนกลับ (F-Feedback) เป็นการนำผลการใช้ระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ไปเพื่อตรวจสอบ แก้ไข เพิ่มเติม ปรับปรุงระบบ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้มีการดำเนินงานที่ดีขึ้น สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 สอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. เสนอร่างระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรมพร้อมแบบประเมินร่างระบบและเครื่องมือเก็บข้อมูลต่อผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ต้นแบบระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม มีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

1.2 แบบสอบถามนักศึกษาเรื่องการใช้ Social และความต้องการในการพัฒนาระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน มีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

1.3 แบบสอบถามอาจารย์เรื่องการพัฒนาระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชา

การออกแบบผังโรงงานสาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม มีความสอดคล้องทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

2. ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตรวจสอบ (ร่าง) ระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน และได้ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีการศึกษาจำนวน 5 ท่าน ด้านหลักสูตร การสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 5 ท่าน

ขั้นตอนที่ 5 ต้นแบบชิ้นงาน

การดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ในขั้นตอนที่ 5 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำร่างกรอบแนวคิดต้นแบบระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจากการประเมินในกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาจัดทำต้นแบบระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน ที่มีความสมบูรณ์ โดยได้เพิ่มเติมในส่วนขององค์ประกอบและข้อปฏิบัติในบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ได้แบบจำลองระบบที่ปรับปรุงแล้ว

ขั้นตอนที่ 6 ทดสอบประสิทธิภาพหรือรับรองต้นแบบชิ้นงาน

ในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรมที่มีความสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาที่เรียนวิชาการออกแบบผังโรงงาน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ระยะเวลาในการทดสอบครั้งละ 2 – 3 ชั่วโมง จำนวน 5 ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้และความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อระบบบูรณาการศึกษาศักยภาพประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. สร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล

1.1 สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล และเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์

1.2 ผู้วิจัยตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเก็บข้อมูลโดยวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970)

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน 240 คนภาควิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศว กรรมอุตสาหการ จำนวน 40 คนเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยพิจารณาว่าตอนเรียนนี้สมควรเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรแบบเดียวกัน เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และการใช้งานอินเทอร์เน็ต

การออกแบบการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม (One Group Pretest - Posttest Design) ให้กลุ่มทดลองร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนด้วยระบบบูรณาการศึกษาระบบการนิเทศไปทดลองใช้จริงในสถานการณ์จริง โดยมีการทดลองดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E S	T ₁	X	T ₂

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

เมื่อ X แทน การจัดการกระทำ (Treatment)
S แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบโดยการสุ่ม

E แทน กลุ่มทดลอง (Experiment Group)
T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

3. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้
3.1 ทดลองใช้เบื้องต้น (try out) แบบเดี่ยว ดำเนินการ ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการออกแบบผังโรงงานจำนวน 3 คน (ที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง กลาง ต่ำ)

2. นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ระบบบูรณาการศึกษารายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหการทดลองใช้เบื้องต้น (try out) กับนักศึกษาดังกล่าว พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ระดับ 80.55 / 87.72 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดพบว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ทดลองใช้เบื้องต้น (try out) แบบกลุ่ม เพื่อให้มั่นใจได้ว่า แผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับระบบบูรณาการศึกษารายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหการมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน

รายวิชาการออกแบบผังโรงงานจำนวน 10 คน (ที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง กลาง ต่ำ)

2. นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ระบบบูรณาการศึกษารายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหการทดสอบใช้เบื้องต้น (try out) กับนักศึกษาดังกล่าว พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ระดับ 81.67/ 85.41 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดพบว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.3 การนำระบบบูรณาการศึกษามาใช้จริง (Implementation) รายละเอียด ดังนี้

1.กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน 240 คน ภาควิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหการ จำนวน 40 คนเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยพิจารณาว่าตอนเรียนนี้สมควรเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรแบบเดียวกัน เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน และการใช้งานอินเทอร์เน็ต

2. นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ระบบบูรณาการศึกษารายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหการทดสอบใช้ กับนักศึกษาดังกล่าว พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ E_1 รายละเอียดดังตารางตารางที่ 2 แสดงคะแนนประสิทธิภาพระหว่างเรียน

หลังจากดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมด 4 หน่วยการเรียนรู้ แล้วผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียนเพื่อให้ทราบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนหรือ E_2 นำเสนอ ดังตาราง

สัปดาห์ที่/ หน่วยการ เรียนรู้	ประสิทธิภาพ ระหว่างเรียน (E_1)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1	79.12	0.55
2	80.62	0.71
3	82.37	0.90
4	82.87	0.84
เฉลี่ย	81.25	

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนประสิทธิภาพระหว่างเรียน

แบบวัดผลการ เรียนรู้หลังเรียน หน่วยที่	ประสิทธิภาพ หลังเรียน (E_2)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1-4	83.75	0.76

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนประสิทธิภาพหลังเรียน

ผลการทำสอบประสิทธิภาพพบว่า ของการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.25/83.75 ซึ่งเป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 7 ปรับปรุงต้นแบบชิ้นงานและเขียนรายงานการวิจัย

หลังจากที่ดำเนินตามขั้นตอนการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนาครบทุกขั้นตอนแล้วตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าหรือเนื้อหาสาระเกี่ยวกับต้นแบบชิ้นงาน สำนวนและประเมินความต้องการต้นแบบชิ้นงานพัฒนาการอนแนวคิดต้นแบบชิ้นงาน สอบถามความเห็นผู้เกี่ยวข้อง ยกร่างต้นแบบชิ้นงาน ทดสอบ

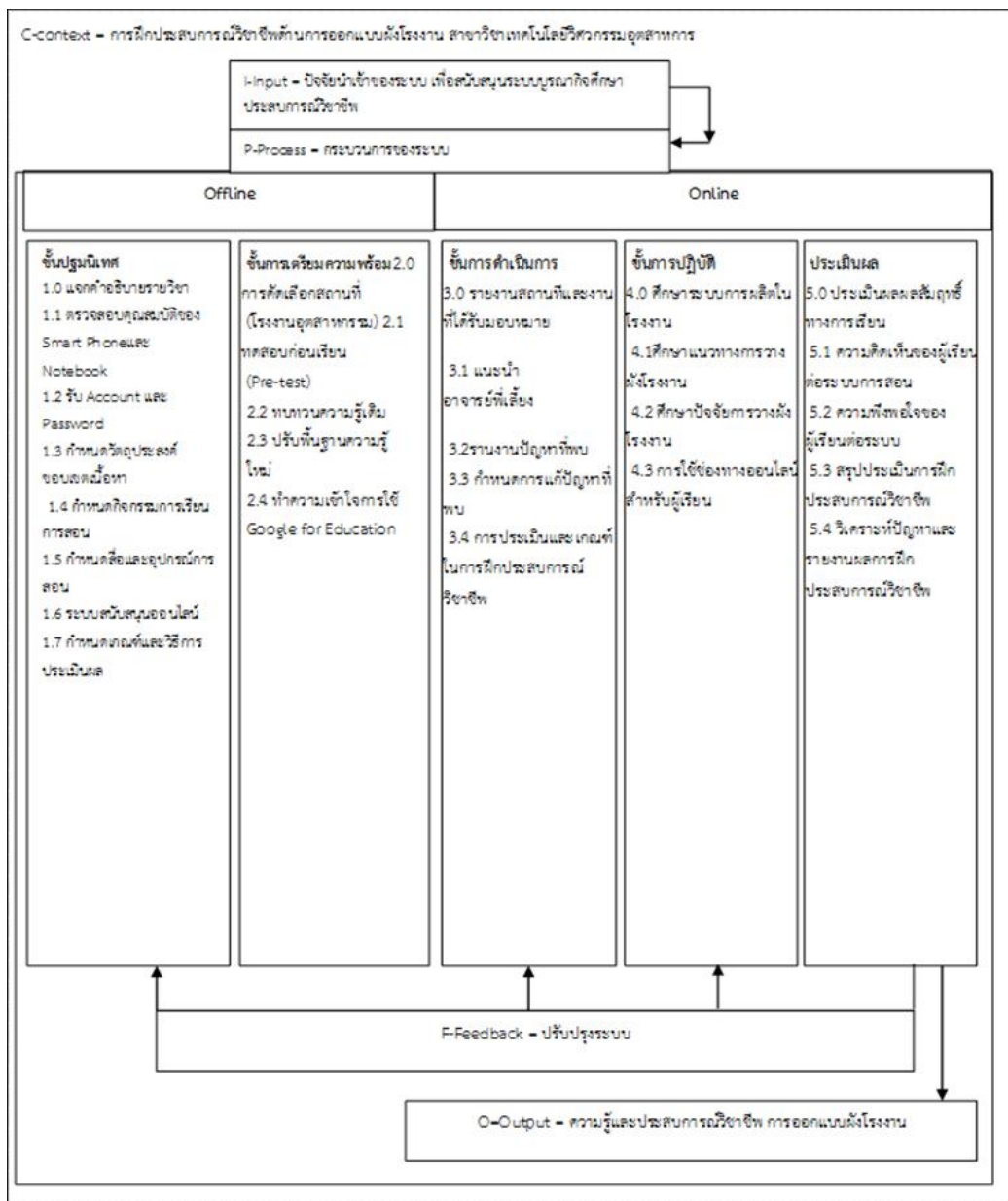
ต้นแบบชิ้นงาน ในขั้นตอนสุดท้ายในการพัฒนา

คือกระบวนการสรุปปรับปรุงชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์ที่สุดและเขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ผลการวิจัยนำเสนอต่อไปนี้

1. ระบบระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผังโรงงานสาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ดังภาพ
2. ระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผังโรงงานสาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.25/83.75 ซึ่งเป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด

ภาพประกอบที่ 2 แสดงระบบบูรณาการศึกษาระบบการฝึก

สรุปและอภิปรายผล

ระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ได้พัฒนาตามหลักการและทฤษฎีของวิธีระบบกระบวนการบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบกรอบแนวคิดต้นแบบระบบฯ มีการดำเนินการตามกระบวนการของวิธีระบบ (System Approach) ซึ่งลักษณะของระบบประกอบไปด้วย Input Process Output และ Feedback โดยได้ดำเนินการตามกรอบในการพัฒนานวัตกรรม CIPOF Model ของศาสตราจารย์ ดร.ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2554) ร่วมกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยหลักการของระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน

ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดที่ผู้เรียนทำได้จากคะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 82.87 และคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่มีผู้เรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยของประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 83.75 แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผังโรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.87/83.75 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ เพราะเป็นไปตามหลักการเรียนการสอนศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2556) นอกจากนี้ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอน ผู้เรียนมีเจตคติด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยระบบบูรณาการศึกษาระบบการณวิชาชีพรายวิชาการออกแบบผัง

โรงงาน สาขาวิชาเทคโนโลยีวิศวกรรมอุตสาหกรรม ที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.89$) สอดคล้องจากงานวิจัยของ ปานเพชร ชินินทร จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร อัครรัตน์ พูลกระจำง วิวัฒน์ คลังวิจิตร วนิดา ฉินนะโสธ เทอดเกียรติ สิมปีทิปราการ และวิเชษฐ์พลายมาศ. (2553) ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการ WIL ประกอบด้วย 2 ปัจจัย (1) ปัจจัยสำคัญเชิงความร่วมมือ (KSFs) 3 ส ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการและสมาคมวิชาชีพ (2) ปัจจัยหลักเชิงการบริหารจัดการ (CSFs) 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้เรียน ผู้สอน สถานประกอบการและการเงิน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อจะได้บริหารจัดการในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รายวิชาการออกแบบผังโรงงาน หรือเทียบเคียงรายวิชาอื่นที่สอดคล้อง ได้สะดวกและได้รับข้อมูลตรงกันกับอาจารย์ผู้สอนอย่างครบถ้วน

2. ควรมีการจัดการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาและสถานประกอบการให้สามารถรองรับการทำงานและรองรับการใช้งานในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. พิจารณาค้นหาฟิงพอยท์พบว่าข้อคำถามที่ 24 การช่องทางสำหรับสังเกตการณ์ศึกษาย้อนหลัง (YouTube) ใช้งานง่าย มีคะแนนความพึงพอใจต่ำสุด ควรพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาทันสมัย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

4. พิจารณาค้นหาฟิงพอยท์พบว่าข้อคำถามที่ 23 ช่องทางสำหรับสังเกตการณ์ศึกษาออนไลน์ ใช้งานง่าย มีคะแนนความพึงพอใจสูงสุด ควรศึกษาว่าเพราะเหตุใด ผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์จึงมีความพึงพอใจของทางสำหรับสังเกตการณ์ศึกษาออนไลน์

References

- Brahmawong, C. (2012). **Future of education in Thailand: Ubiquitous Learning**. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Brahmawong, C. (2013). **Research and Development of Educational Innovation**. August 5, 2016.http://www.duc.su.ac.th/2013/images/stories/210655_01.pdf
- Dick, W. & Carey, L. (1985). **The systematic design of instruction** (2nd ed.). Illinois: Scott and Foresman.
- Erin Gibson and team (2009). **Towards the Development of a Work Integrated Learning Unit**. [Online] Available: <http://www.cfl.mq.edu.au/celebrate/pdf/papers/gibson1.pdf>
- Gagne', R. M., Wager, W. W., Golas, K. C., & Keller, J. M. (2005). **Principles of instructional design** (5th ed.). Connecticut: Thomson Wadsworth.
- Heinich, Robert., Molenda, Michael., & Russell, James D. (1989) **Instructional Media and the New Technologies of Instruction**. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons,
- Pallis, G., Zeinalipour-Yazti, D., & Dikaiakos, M.D. (2011). Online social networks: Status and trends. *New Directions in Web Data Management*, 331(1), 213-234.
- Poonkajang, W. and et.al. (2010). **Work-Integrated Learning :WIL Institution of Education in Thailand. Research project report WilWorking Group Thailand.**

ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ในโรงเรียนชั้น พื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร

พระมหาสุเธียร คง, สุดาวรรณ สมใจ, ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email. sutheakong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนชั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพของปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาและพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนชั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 2) ศึกษาปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้การวิจัยแบบประสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 209 คน คือผู้อำนวยการสถานศึกษา สุ่มแบบง่าย ใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง 5 คน คือหัวหน้าฝ่ายการศึกษา ผู้อำนวยการและกรรมการสถานศึกษา เลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียนสำคัญที่สุด รองลงมาคือการสอนและการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการบริหารงานบุคคล ครูผู้สอนสำคัญที่สุด รองลงมาคือเจ้าหน้าที่ และการบริหารงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการดำเนินงานงบประมาณสำคัญที่สุด รองลงมาคือการจัดเตรียมงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป การพัฒนาความร่วมมือสำคัญที่สุด รองลงมาคือ การประเมินส่วนพฤติกรรมของนักเรียน ความซื่อสัตย์สำคัญที่สุด รองลงมาคือการจัดสาธารณะ การมีวินัย การใฝ่เรียนรู้ และการอยู่อย่างพอเพียง และ 2) การบริหารวิชาการและการบริหารงานทั่วไปมีผลทางตรง ส่วนการบริหารบุคลากรและการบริหารงบประมาณมีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมของนักเรียน จากการศึกษาพบว่า การวิจัยในชั้นเรียน ครู การอนุมัติและการดำเนินงานงบประมาณ การพัฒนาความร่วมมือ มีความสำคัญที่ต้องพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้บริหารควรนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติการในการบริหารการศึกษา เพื่อยกระดับพฤติกรรมนักเรียนและประสิทธิภาพของการศึกษาที่สูงขึ้นไป

คำสำคัญ การบริหารวิชาการ, การบริหารงบประมาณ, การบริหารบุคลากร, การบริหารงานทั่วไป, พฤติกรรมของนักเรียน

Educational Administrative Factor Affecting on Student's Behavior of Basic School under Bangkok Metropolitan Administration

Suthea kong, Sudawan Somjai, Sirawit Kulrojchanapatr

Graduate School Suan Sunandha Rajabhat University

Email. sutheakong@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the state of educational administration factors and student behavior in basic schools under Bangkok Metropolitan Administration and the educational administration factors affecting on student Behavior in Bangkok Metropolitan Schools. It was mixed research. The quantitative research tools was questionnaire on 209 simple sampling, the statistic was the percentage, mean, standard deviation and path analysis, qualitative research tools was deep interview with 5 selected sampling, data analysis was content analysis. The findings of this research showed that 1) the circumstance of educational administration which academic administration on classroom action research was most important, teaching and community academic service, the personnel administration on teacher was most important, non-teaching staff and school worker, the budget administration on budget approval and budget execution was most important, budget preparation, the general administration on cooperation development was most important and the evaluation, the student's behavior on honesty was most important, public mind, discipline, eager of learning and sufficiency 2) academic administration and general administration had direct effected while personnel administration and budget administration had indirect effected on student's behavior. This research offered contributions which classroom action research, teacher, budget approval and execution and cooperation development were imperative to sustainable development. Administrator should set a vision, operating sheet in educational administration to enhance students' behavior for getting high performance of education.

Keywords academic administration, budget administration, personnel administration, general administration student's behavior

บทนำ

ปัญหาที่ทำนายในยุคปัจจุบันคือ เด็กไทย แตกต่างจากเด็กในอดีต โดยพฤติกรรมของเด็กไทย ปัจจุบันเป็นเด็กดื้อ ก้าวร้าว สอนยาก เบื่อเรียน หนีเรียน สมาธิการเรียนสั้น จากครอบครัวที่ขาดการเอาใจใส่ หรือมีปัญหาครอบครัวแตกแยกมากขึ้น ทำให้ต้องหาวิธีการขัดเกลาพฤติกรรมหนักมากกว่าเดิม ถึงขั้นเสริมสร้างหรือซ่อมจิตวิญญาณเด็กที่ขาดหายไป เน้นการพัฒนาจิตใจ ซึ่งเป็นคุณภาพด้านในของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยปราศจากอคติ และครูจึงขัดแย้งกันสูง (พศิน แดงจวง, 2556, ออนไลน์) ในยุคปฏิรูปการศึกษาถูกคาดหวังต้องสอนเด็กให้รู้จักคิดวิเคราะห์ โดยการตั้งโจทย์หรือจัดการเรียนด้วยกิจกรรม จึงถูกกำหนดให้ปรับตัวให้เข้ากับโลกยุคไอทีและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารระดับสูงซึ่งมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางโรงเรียนด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร ค้นหาข้อเท็จจริงถึงปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนประสบความสำเร็จด้านพฤติกรรมได้ดียิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น กรุงเทพมหานครกำหนดให้โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษา ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง บริบทของโรงเรียนและท้องถิ่น มีหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มีการส่งเสริมสนับสนุนนิเทศและกำกับติดตามเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการกิจสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ธิดา มา สมปัญญา, บก., 2559, หน้า 5)

สิ่งภายนอก หรือ ภายนอกนภายนอกทำให้พฤติกรรมแสดงออกมาทางกาย วาจา (Zimbardo & Ebbesen, 1970) ผลที่เกิดจากการแสดงปฏิกิริยา

ตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ต่างๆ การกระทำของมนุษย์เมื่อเกิดขึ้นจะสังเกตเห็นได้ชัดเจน เช่น การเดิน ยืน นอน และการกิน การพูด การสนทนา (Gesell, 1964) มนุษย์ที่เกิดขึ้นอยู่กับสภาพภายนอก ถ้าสภาพภายนอกดี มนุษย์ก็กลายเป็นดีด้วย แต่ถ้าหากสภาพแวดล้อมไม่ดี ก็ทำให้มนุษย์กลายเป็นคนไม่ดีเช่นกัน อย่างไรก็ตาม หากมนุษย์อยู่กับบริบทที่ดี ผลดีก็ย่อมเกิดขึ้น ถ้าหากอยู่ในบริบทที่ไม่ดี หากมีการอบรมบ่มเพาะก็จะสามารถปรับปรุง และพัฒนาระดับพฤติกรรมให้ดีขึ้นได้ อรพินทร์ ชูชม และคนอื่นๆ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย ได้เสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาว่า อิทธิพลครอบครัว โรงเรียน และเพื่อน ส่งผลต่อจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาและพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน
2. การบริหารบุคลากรมีผลต่อการบริหารวิชาการ

3. การบริหารงบประมาณมีผลต่อการบริหารงานทั่วไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเอกสารและงานวิจัยด้านการบริหารการศึกษาระดับพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป รวมถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์คือพฤติกรรมของนักเรียนระดับพื้นฐานคือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับศีล 5

2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 209 คน ในโรงเรียนระดับพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษา 5 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ผู้วิจัยทำการศึกษาในครั้งนี้ มีดังนี้คือ 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารวิชาการ ที่มีตัวแปรองค์ประกอบด้านการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การบริการวิชาการแก่สังคม การบริหารงบประมาณ มีตัวแปรองค์ประกอบด้านการจัดเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการดำเนินงานงบประมาณ การบริหารบุคลากร มีตัวแปรองค์ประกอบด้านผู้สอน เจ้าหน้าที่ ภารโรง การบริหารทั่วไป มีตัวแปรองค์ประกอบด้านการประเมิน การพัฒนาความร่วมมือ และ 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมของนักเรียน มีตัวแปรองค์ประกอบด้านการมีจิตสาธารณะ การใฝ่เรียนรู้ การอยู่อย่างพอเพียง ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีวินัย

4. ขอบเขตด้านสถานที่และระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-25 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)

2. ขั้นตอนการวิจัยจำแนกเป็น 6 ขั้นตอน คือ 1) ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การสร้างมาตรวัดและนิยามการปฏิบัติการ 4) ทดสอบความน่าเชื่อถือของมาตรวัด 5) การแจกและเก็บรวบรวมข้อมูล และ 6) การวิเคราะห์ข้อมูล ประชากรกลุ่มเป้าหมายงานวิจัยเชิงปริมาณคือ

ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 437 คน สาเหตุที่เลือกกลุ่มประชากรนี้เพราะมีความน่าเชื่อถือมากสำหรับการให้ข้อมูลด้านการบริหาร สะดวก ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ใช้ยามาเนกำหนดขนาดตัวอย่างได้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 209 คนใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลาก (simple random sampling) ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเชิงคุณภาพคือ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง การวิจัยเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามให้ผู้ทรง 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยเลือกเอาข้อคำถามที่มีคะแนน 0.5 ขึ้นไป จากนั้น ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (reliability) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 50 คน และเลือกข้อคำถามที่มีค่า Cronach's alpha มากกว่า 0.70 ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยความร่วมมือของผู้ผู้อำนวยการสำนักศึกษาที่กรุณาช่วยส่งแบบสอบถามถึงประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้อำนวยการในแต่ละเขตอำนวยความสะดวกรวบรวม

แบบสอบถามส่งคืนครบจำนวนที่สำนักการศึกษา
ระหว่างวันที่ 1-16 พฤษภาคม 2560 หลังจากนั้น
ผู้วิจัยรับแบบสอบถามด้วยตนเองที่สำนักการศึกษา
ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์
เจาะลึกด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 17-25 พฤษภาคม
2560

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติวิเคราะห์เชิง
พรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วยสถิติ
ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)
ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=209)

สถานภาพ	ร้อยละ
1. เพศ	
ชาย	36.89
หญิง	63.11
2. อายุ	
ระหว่าง 30-40	15.08
ระหว่าง 41-50	22.61
ระหว่าง 51-60	62.31
3. วุฒิการศึกษา	
ปริญญาตรี	10.14
ปริญญาโท	87.44
ปริญญาเอก	2.42

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ สถิติ
ถดถอย (regression) การวิเคราะห์เส้นทาง (path
analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

จากการคำนวณผล เพื่อนำไปหาค่าเฉลี่ย
ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เส้นทางแสดงผล
การศึกษาใน

4. ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการ	55.78
รักษาการผู้อำนวยการ	44.22

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

ระหว่าง 1-10 ปี	6.37
ระหว่าง 11-20 ปี	26.96
ระหว่าง 21-30 ปี	38.73
ระหว่าง 31-43 ปี	27.94

6. ประสบการณ์ในตำแหน่ง ปัจจุบัน

ระหว่าง 1-10 ปี	83.25
ระหว่าง 11-25 ปี	16.75

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 51 ปี มีวุฒิการศึกษา
ระดับปริญญาโท มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ

สถานศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ใน
ระหว่าง 21-30 ปี ส่วนประสบการณ์ในตำแหน่ง
ปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1-10 ปี

ตารางที่ 2 สภาพของการบริหารการศึกษาและพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรประจักษ์	($\bar{X}$)	ระดับ
การบริหารวิชาการ		4.40	มาก
	การสอน	4.53	มากที่สุด
	การวิจัยในชั้นเรียน	4.62	มากที่สุด
	การให้บริการวิชาการแก่สังคม	4.08	มาก
การบริหารบุคลากร		4.61	มากที่สุด
	ด้านครู	4.66	มากที่สุด
	ด้านเจ้าหน้าที่	4.60	มากที่สุด
	ด้านภารโรง	4.60	มากที่สุด
การบริหารงานงบประมาณ		4.52	มากที่สุด
	การจัดเตรียมงบประมาณ	4.35	มาก
	การอนุมัติงบประมาณ	4.60	มากที่สุด
	การดำเนินงานงบประมาณ	4.60	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรประจักษ์	($\bar{x}$)	ระดับ
การบริหารงาน ทั่วไป		4.54	มากที่สุด
	การประเมิน	4.52	มากที่สุด
	การพัฒนาความร่วมมือ	4.56	มากที่สุด
พฤติกรรมของนักเรียน		4.10	มาก
	การมีจิตสาธารณะ	4.16	มาก
	การใฝ่เรียนรู้	4.03	มาก
	การอยู่อย่างพอเพียง	3.96	มาก
	ความซื่อสัตย์สุจริต	4.26	มาก
	การมีวินัย	4.09	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรแฝงพบว่า การบริหารบุคลากร สำคัญที่สุด รองลงมาคือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารวิชาการ ตามลำดับ ในขณะที่พฤติกรรมของนักเรียนสำคัญน้อยที่สุด ส่วนผลการวิเคราะห์ตัวแปรประจักษ์ พบว่า การบริหารวิชาการ ด้านการวิจัยในชั้นเรียนสำคัญที่สุด รองลงมาคือการสอน และการบริการวิชาการแก่สังคมตามลำดับ การบริหารงานบุคคล ด้านครูผู้สอนสำคัญที่สุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ และ ภารโรง ตามลำดับ การบริหาร

งบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ และด้านการดำเนินงานงบประมาณสำคัญที่สุด รองลงมาคือ การจัดเตรียมงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ด้านการพัฒนาความร่วมมือสำคัญที่สุด รองลงมาคือ การประเมิน ส่วนผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนพบว่า ด้านความซื่อสัตย์สุจริตสำคัญที่สุด รองลงมาคือการมีจิตสาธารณะ การมีวินัย และการใฝ่เรียนรู้ตามลำดับ ขณะที่การอยู่อย่างพอเพียงสำคัญน้อยที่สุด

ตารางที่ 3 อิทธิพลของปัจจัยด้านการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน

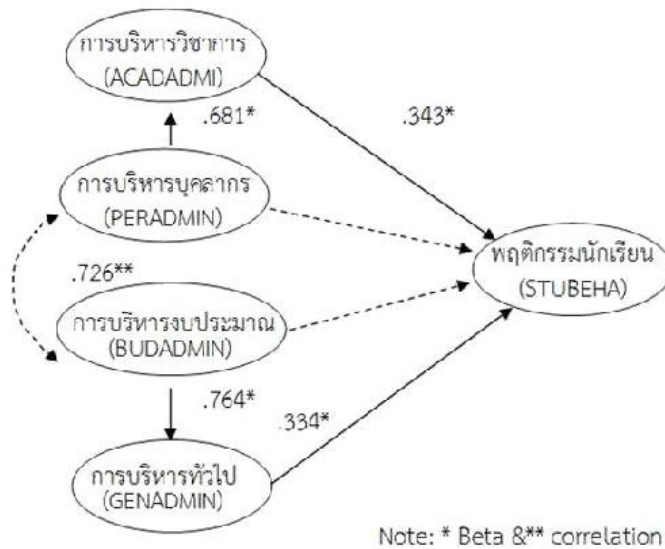
ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F	β	t	Sig
การบริหารวิชาการ				.343	4.218	
การบริหารงานทั่วไป	.632	.400	68.674	.334	4.111	.000
การบริหารบุคลากร	.681	.464	179.471	.681	13.397	.000
การบริหารงานบุคคล	.764	.583	289.607	.764	17.018	.000

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เส้นทางที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน

ตัวแปรแฝง	ผล		
	ทางตรง	ทางอ้อม	รวม
การบริหารวิชาการ	.343	-	.343
การบริหารบุคลากร	-	.234	.234
การบริหารงบประมาณ	-	.255	.255
การบริหารงานทั่วไป	.334	-	.334

ภาพที่ 1 แบบจำลองหลังการวิเคราะห์ถดถอยเส้นทาง

จากตารางที่ 3-4 และภาพที่ 1 พบว่า การบริหารวิชาการและการบริหารงานทั่วไปมีผลทางตรง ส่วนการบริหารบุคลากร และการบริหารงบประมาณมีผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมนักเรียน โดยการบริหารวิชาการมีผลต่อพฤติกรรมนักเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงบประมาณ และการบริหารบุคลากร ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า หากโรงเรียนมีการบริหารวิชาการ เช่น มีการส่งเสริมให้ครูผสมผสานศาสตร์กับศิลป์ในการสอน ส่งเสริมให้ทำวิจัยในชั้นเรียน ให้ความรู้ทางวิชาการแก่สังคม และหากมีการประเมินผลงานของโรงเรียน พัฒนาความร่วมมือจากบุคลากร มีการบริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักมุ่งผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งบริหารบุคลากรให้รู้จักเสียสละ ผลักดันให้นักเรียนขวนขวายหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง และพัฒนานักเรียนให้มีความสุข เป็นการส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารวิชาการ มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ เป็นเพราะการบริหารวิชาการมีการผสมผสานศาสตร์การสอนกับศิลปะของการสอน จัดวางแผนจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้นักเรียนรู้จักสร้างความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนั้น มีการทำวิจัยในห้องเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา และปรับปรุงการสอนในห้องเรียน มีการส่งเสริมครูให้พัฒนาคุณภาพด้านการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงยศ แก้วมงคล (2556) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ รอดจ่าย (2552) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลทางตรงต่อ

ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กสูง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jacob, Daphne & Morris (2016) ที่ศึกษาเรื่อง ความสอดคล้องทางเชื้อชาติ Ethno ในความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ด้วยตนเองกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างโรงเรียนประถมและมัธยมใน Yasemin Besen Cassino, Loretta E. Bass (ed.) พบว่า วิชาการมีประสิทธิผลต่อผลการเรียน

ผลการวิเคราะห์การบริหารบุคลากร พบว่า มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในทางอ้อม เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ เป็นเพราะ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้สร้างแรงจูงใจโดยตรงแก่นักเรียน และมีการวางแผนทำงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งจะทำให้คุณภาพการเรียนการสอนนำไปสู่คุณภาพนักเรียนที่ดีขึ้นด้วยกระบวนการพัฒนามาตรฐานคุณภาพวิชาชีพ การสอนหนังสือ (วิจิตร ศรีอำน, 2556) สอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมชัย สโรบล (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร มีผลทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ รอดจำย (2552) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิทธิพลทางตรงและมีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่สูงที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2558, หน้า 88) ที่ศึกษางบประมาณการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน-ข้อค้นพบในประเทศไทย ที่พบว่า สัดส่วนครูมีผลต่อคะแนนสอบของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณ พบว่า มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในทางอ้อม เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ เป็นเพราะ การจะพัฒนา นักเรียน หรือ เสริมการเรียนรู้ อาจต้องใช้งบประมาณ

เพื่อให้เกิดพัฒนาทางกายใจ หรือสุขภาพ หรือ เรื่องของแนวคิดต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อนักเรียน นอกจากนี้งบประมาณมีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนให้งานวิชาการบรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมการพัฒนาความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ทำให้นักเรียนอยากจะเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน อยากมาเรียน เพราะโรงเรียนได้จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์กีฬา ห้องสมุด นาฏศิลป์ดนตรี และอื่น ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และ ศิริพงศ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2558, หน้า 88) ศึกษาเรื่อง งบประมาณการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อค้นพบในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า สัดส่วนของงบประมาณทางการศึกษามีผลต่อคะแนนสอบของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานทั่วไป พบว่า มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ เป็นเพราะการบริหารงานทั่วไปมีการวางแผนนิเทศและติดตามประเมินผลตามแผนงานของโรงเรียน กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่ประมาณสัมฤทธิ์ผลในอนาคต ตัดสินคุณค่าในสิ่งที่ประเมินเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายของการพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีความเที่ยงตรง น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ ประเมินสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช สุระเสน (2555) ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทั่วไปมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมี

ส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไป
ปฏิบัติ

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัด
กระบวนการบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ให้
ครอบคลุมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนทั้ง 5 ด้าน
โดยจะต้องทบทวนกระบวนการบริหารเป็นประจำทุก
ภาคเรียน ปีละ 2 ครั้ง โดยกระบวนการบริหารนั้น
ต้องคำนึงถึงการส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียน ดังนั้น
ผู้บริหารจะต้องสำรวจข้อบกพร่อง และความต้องการ
ของบุคลากรในองค์กรว่าต้องการอะไร โดยสามารถ
ตอบสนองบุคลากรได้อย่างเหมาะสม โดยต้องมีการ
ยืดหยุ่นมากขึ้น

1.2 การบริหารวิชาการ ผู้บริหาร
สถานศึกษา ควรกำหนดและยกระดับการวิจัยในชั้น
เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และต้องมี
กระบวนการประเมินผล และให้เพิ่มประสิทธิภาพการ
สอนอย่างยั่งยืน นอกจากนั้น ควรเพิ่มช่องทางการ
ให้บริการวิชาการแก่สังคมให้ทั่วถึง และเป็นธรรม
ทั้งนี้การให้บริการวิชาการแก่สังคม ถือว่าเป็นปัจจัย
สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยผลักดันประสิทธิภาพ
พฤติกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะหากสังคม
ชุมชนเพียบพร้อมด้วยความรู้ ย่อมจะมีผลต่อ
พฤติกรรมของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 บุคลากรทางการศึกษา และ
กระบวนการสอนสำคัญที่สุดต้องคำนึงถึงปัจจัย
แรงจูงใจในการทำงานให้ทั่วถึง เช่น ปริมาณงาน และ
ชั่วโมงที่ปฏิบัติงานต้องไม่มากเกินไป และปัจจัยสำคัญ
พื้นฐานที่ขาดไม่ได้สำหรับบุคลากรทางการศึกษาคือ
ปัจจัยด้านความพึงพอใจ และปัจจัยด้านการบังคับ
บัญชา โดยจะต้องนำมาบริหารจัดการให้เข้ากับการจูง
ใจและยกระดับการปฏิบัติงาน ตลอดถึงสามารถธำรง

รักษาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อพฤติกรรม
ของนักเรียนคือเป็นหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา

1.4 การบริหารงบประมาณ ต้องกำหนด
รูปแบบการบริหารอย่างเป็นธรรม ประหยัด คุ่มค่า
และเกิดผลดี มีหลักการ เหตุผล โปร่งใส ตรวจสอบได้
โดยยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ บริหาร
จัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม มีการนิเทศติดตาม
งบประมาณ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และผลงาน จาก
ทรัพยากรของสถานศึกษา และมีแผนงบประมาณ
สำรองกรณีฉุกเฉิน และจัดหางบประมาณจากภายใน
ภายนอกเพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาบรรลุ
เป้าหมายสูงสุด

1.5 การบริหารงานทั่วไป ต้องมีแผนงาน
การพัฒนาความร่วมมือ ประเมิน นิเทศ และติดตาม
แผนงานของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีความ
เที่ยงตรง ต้องมีกระบวนการกระจายทรัพยากร และ
ความมั่งคั่งให้คุ้มค่าต่อนักเรียน และครูผู้สอน กำหนด
วัตถุประสงค์และวิธีการที่ประมาณสัมฤทธิ์ผลใน
อนาคต ประเมินสิ่งแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า หรือ
ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ เชื่อมโยงวิธีการกับ
เป้าหมายของแต่ละหน้าที่การงาน กำหนดมาตรฐาน
การดำเนินงานเฉพาะด้าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน
การประเมินผลจากการพัฒนากระบวนการทำงาน รับ
ฟังความคิดเห็นการประชาสัมพันธ์เพื่อยกระดับการมี
ส่วนร่วมในการบริหาร เชื่อมระบบการมีส่วนร่วมเข้า
กันในบริบทของการเรียนการสอน และ บุคลากร
ทางการศึกษา ต้องส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุก
รูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและ
เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม สร้างองค์กรให้มีวัฒนธรรม
ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ
ความรู้สึก และทักษะ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
องค์กร รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลด
ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มี

ประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง
องค์กร และสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

2.1 ควรทำการศึกษาและสร้างรูปแบบ
การบริหารวิชาการ การบริหารบุคลากร การบริหาร
งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปเพื่อส่งเสริม
พฤติกรรมนักเรียนเชิงลึกต่อไป

2.2 ควรศึกษาพฤติกรรมเชิงลึกด้านการ
ปฏิบัติตนของนักเรียนต่อกิจกรรมประจำวันใน
สถานศึกษา เช่น ความร่วมมือด้านการเข้าแถวหน้า
เสาธง พฤติกรรมด้านการแสดงความเคารพต่อ
สถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาทัศนคติของนักเรียนใน
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อครู รูปแบบการ
สอน ต่อผู้บริหาร ต่อระบบการศึกษา หลักสูตร และ
ความคาดหวังของนักเรียน

2.4 ควรศึกษาวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็ก
นักเรียนในชั้นเรียนเชิงลึกตามหลักศาสตร์และศิลป์
ของการจัดการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาเพื่อ
ส่งเสริมพฤติกรรมด้านการมีจิตสาธารณะ ด้านการใฝ่
เรียนรู้ ด้านการอยู่อย่างพอเพียง ด้านซื่อสัตย์สุจริต
และการมีวินัยอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 การศึกษาอภิมานปัจจัยที่ส่งผลต่อ
พฤติกรรมนักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ
อุดมศึกษา

Choochom, O., & others. (2006). Analysis of
psychosocial factors related to
intellectual and quality of life of
Thai youth: **Journal of Behavioral
Science**, 12(1), 33.

Kawmongkon, S. (2013). **Factors influencing
academic affairs administration
effectiveness of primary school
under the Bangkok metropolitan
administration.** Doctor of
Philosophy thesis Education
Administration Faculty of Education,
Kasetsart University.

Punyasing, R . (2017). Administration Involved
Affecting the Effectiveness of
Education under the Jurisdiction of
Secondary Educational Service Area
Office 9: **Silpakorn Educational
Research Journal**, 9(1), 299.

Rodjay, K. (2009). An analysis of factors
affecting the efficiency of small-sized
schools. Doctor of Philosophy,
Educational Administration Faculty
of Education, Chulalongkorn
University.

Rukumnuaykit, P., & Palakawong-na-ayudhya,
S. (2015). School Budget and
Students' Performance: Empirical
Findings from Thailand. **Journal of
Economics, Perimeter NIDA
Management Science**, 9(2), 88.

Samapannha, T. (2016). Bangkok Education
Management Report. Bangkok:
Mahachulalongkornrajavidyalaya
University.

References

Angsuchoti, S. (2011). **Analytical Statistics
for Social Science and Behavioral
Research : Techniques to use
LISREL program.** Bangkok:
Charoendee Man Khung.

- Sarobol, P. (2007). **Administration Factors Effecting the Educational Quality of Chulachomkloa Royal Military Academy**. Doctor of Philosophy, department of educational administration, Silapakorn University.
- Surasen, N. (2012). The Development of School Administrative Strategy for Royal Grant in Basic Education Level. Doctor of Philosophy thesis The field of educational administration Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Si Ayutthaya.
- Tangchuang, P. (2013). Concept & Theory of Personnel Development in Education. retrieved April 8, 2017 from <http://phasina1.blogspot.com/2013/12/blog-post.html>

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์ กับทัศนคติต่อ ปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาปริญญาตรี

พูนสุข ช่วยทอง เปรมวดี คฤหเดช สุรงค์ เชื้อวณิชชากร
วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
e-mail : poonsook.shu@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและ ความฉลาดทางอารมณ์ กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาปริญญาตรี เป็นการสำรวจภาคตัดขวาง (Cross Sectional Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาปริญญาตรี วิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรลำดับที่ อาชีพบิดา อาชีพมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดาและบุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบันและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 415 ราย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) จากนักศึกษาปริญญาตรีทุกชั้นปี ปีการศึกษา 2557 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม ทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยและแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย และ 0.89 ความฉลาดทางอารมณ์ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ,t-test ,F-test Scheffe, และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยโดยรวมในระดับดีร้อยละ 70.1 รองลงมา ระดับไม่ดีและปานกลางร้อยละ 15.7 และ 14.2 ตามลำดับ ปัจจัยส่วนบุคคลที่พบว่า มีปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} < 0.05$) ได้แก่ ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) อาชีพบิดาอาชีพมารดาและความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} < 0.05$) ดังนี้คือ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.46$) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.36$) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.36$) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุขมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.36$) ส่วน ปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} > 0.05$) กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย ได้แก่ อายุ เพศ จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรลำดับที่ สถานภาพสมรสบิดามารดาและบุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ควรให้ความสำคัญและควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมส่งเสริมทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย และความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข 3 ให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี

คำสำคัญ ความฉลาดทางอารมณ์ทัศนคติต่อ, วัฒนธรรมไทย ,ปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย

The relationship between personal factors and emotional intelligence with attitude toward the Thai cultural factors of undergraduate students.

Poonsook Shuaytong, Premwadee Karuhadej, Surang Cherwanitchakorn

College of Nursing and Health Suan Sunandha Rajabhat University

e-mail : poonsook.shu@mahidol.ac.th

Abstract

The research of the relationship between personal factors and emotional intelligence with the attitude toward the Thai cultural factors of undergraduate students was a cross-sectional survey research. The purposes were to study the attitude toward the Thai cultural factors and to analyse the difference between personal factors ; sex, age, the studying years ,faculty of studying, domicile (birthplace), number of siblings, birth order, father's occupation, mother's occupation, parental marital status and the current living person with attitude toward Thai cultural factors, relationship between emotional intelligence with attitude toward the Thai cultural factors. 415 samples were selected by simple random sampling from the every year of undergraduate students of the academic year 2014, Suan Sunandha Rajabhat University. Data were collected by using the attitude toward the Thai cultural factors questionnaire and emotional intelligence questionnaire. Cronbach coefficient of reliability for attitude towards the Thai cultural factors and emotional intelligence were 0.89 and 0.93 respectively. Data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, Scheffe and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The study found that attitude toward the Thai cultural factors is the most a good level of 70.1 percent, follow by not good and moderate level of 15.7 percent and 14.2 percent respectively. The statistically significant personal factors ($p\text{-value} < 0.05$) difference with attitude toward the Thai cultural factors were the studying years ,faculty of studying, domicile (birthplace), father's occupation, mother's occupation. The statistically significant factors ($p\text{-value} < 0.05$) associated with attitude toward the Thai cultural factors were positive association in the overall emotional intelligence ($r=0.46$), the proficiency aspect ($r=0.36$), the goodness aspect ($r=0.36$) and the happiness aspect ($r=0.36$). The non-significant factors ($p\text{-value} > 0.05$) with attitude toward the Thai cultural factors were age , sex, number of siblings and birth order, parental marital status and the current living person.

Keywords : Emotional Intelligence, attitude towards toward Thai cultural factors

บทนำ

ประเทศไทยเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมขนบ

ธรรมเนียมประเพณี ที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน ลักษณะของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยต่างๆ ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามยังมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทยอยู่ สรุปได้ดังนี้คือ สังคมไทยเป็นสังคมชาวพุทธที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้สมาชิกในสังคมสามารถปรับตัวเข้าหากันได้อย่างสงบสุข มีความสัมพันธ์ทางระบบเครือญาติ อย่างใกล้ชิด มีความห่วงใยผูกพันเป็นสายสัมพันธ์แน่นแฟ้น ที่ต้องอุปการะเกื้อกูลกัน กตัญญูต่อญาติ ผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณ สังคมไทยยึดมั่นในพระพุทธศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีทางพระพุทธศาสนา มีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดมา สังคมไทยจะมีพิธีกรรมที่ เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาจนกระทั่งตาย สังคมไทยเป็นสังคมที่เกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์เป็น ศูนย์รวมจิตใจความรักความสามัคคีของชาวไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญในเรื่องอาวุโส ให้เกียรติ ยกย่องผู้ใหญ่หรือผู้ที่อาวุโสกว่า ซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นของสังคมไทย ซึ่งจะพบเห็นได้ในทุกกลุ่มชนชั้น โดยพ่อแม่ผู้ปกครองจะอบรมสั่งสอนลูกหลานให้เป็นเด็กที่มีสัมมาคารวะต่อผู้ที่อาวุโสกว่า ซึ่งในทาง พุทธศาสนา กล่าวรับรองว่าเป็นความดีงาม ผู้ที่ปฏิบัติจะได้รับความสุขความเจริญ (วิทยาลัยเทคนิค นครศรีธรรมราช,2560) วัฒนธรรมเป็นแบบแผนและเครื่องกำหนด วิธีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ใน แต่ละสังคมที่บ่งบอกถึงความเจริญและความเสื่อม ตลอดจนวิวัฒนาการความเป็นมาและการดำรงอยู่ ของสังคม สังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นของคู่กัน วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้เป็นมรดกทาง สังคม เป็นวิถีชีวิตหรือแบบของการดำรงชีวิต เป็นสิ่งไม่คงที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนไทยทุกคน ดังวิธีการ เช่น ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่าร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ

สร้างทัศนคติความรู้และความเข้าใจว่าทุกคน มีหน้าที่เสริมสร้างฟื้นฟูและดูแลรักษาวัฒนธรรมที่เป็นสมบัติของชาติ (วิธีการร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย,2560) ทั้งนี้ความสามารถคือสิ่งที่บุคคลสามารถทำได้ และแรงจูงใจจะเป็นตัวกำหนดสิ่งที่ บุคคลทำในขณะที่ทัศนคติเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลทำได้แค่ไหน (Lou Holtz,2017) และทัศนคติเป็น สิ่งเล็กๆซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างที่ยิ่งใหญ่ (Winston Churchill,2017) จึงน่าสนใจว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีเยาวชนผู้ที่จะเติบโตเป็นพลังสำคัญของประเทศไทย มีทัศนคติ อย่างไรต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย และมีปัจจัยส่วนบุคคล อะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรม ไทยหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาปริญญาตรี

2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนาจำนวน (บ้านเกิด) พี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรลำดับที่ อาชีพบิดา อาชีพมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา และบุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน

3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับทัศนคติต่อปัจจัยทาง วัฒนธรรมไทย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

พัฒนามาจากแนวความคิดเกี่ยวกับที่มาของการเกิดทัศนคติประกอบด้วย 1.ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล(Personal Experience)ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดการเรียนรู้และประเมินผลลัพธ์ พัฒนาขึ้นเป็นทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่างๆ 2.การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ (Group Associations) และ3.ปัจจัยอิทธิพลอื่นๆ

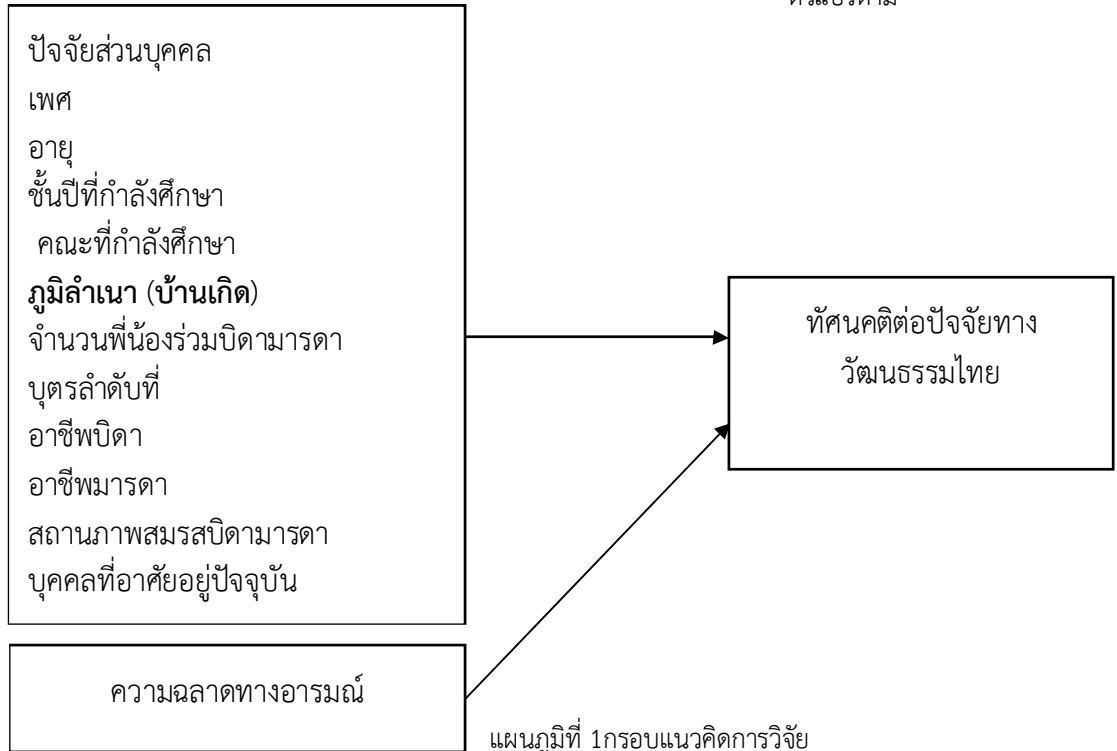
(Influential Others)จากบุคคลที่มีอิทธิพลซึ่งตนเองยอมรับและศรัทธา เช่น บุคคลในสังคมเพื่อนและญาติพี่น้อง เป็นต้น(แหล่งที่มาของการเกิดทัศนคติ,2556) จึงนำมาประยุกต์ ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภูมิที่ตัวแปรอิสระ 1 ประกอบด้วยปัจจัย ส่วนบุคคล และความฉลาดทางอารมณ์ เพราะผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะเป็นผู้ที่มีการศึกษา ให้เกิดความเข้าใจตนเอง (insight) การรู้จักและเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง จะสามารถรู้จัก และเข้าใจผู้อื่น มีความเข้าใจชีวิตและก่อให้เกิดความสุข(กรมสุขภาพจิต2556)ลักษณะที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเกิดทัศนคติของบุคคล

ตรงตามความหมายของทัศนคติว่า เป็นสภาวะ ความพร้อมทางจิตซึ่งเกิดจากประสบการณ์ และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคล มีต่อ วัตถุและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง(สุบิน ยุระรัช,2550) และจากการศึกษาที่พบว่า ความฉลาดทาง อารมณ์ด้านดีด้านเก่งและด้านสุขของนักเรียนมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้ความ รุนแรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.01 (ศิริ ปานแดง,2547) และ ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (สุพรรณิ พรหมชัย, อนิวัช แก้วจำนงค์, อรจันทร์ ศิริโชติ ,2556)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ขณะที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรลำดับที่ อาชีพบิดา อาชีพมารดา สถานภาพสมรสบิดามารดา บุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบันที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน

2. อายุ และ ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย

ทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย หมายถึง ความเชื่อและความรู้สึกซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วน ประกอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าทั้งด้านดีและด้านไม่ดี หรือความเชื่อต่อความรู้ต่างๆต่อกิจกรรมการ ทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย การปฏิบัติ ตามพุทธศาสนา การปฏิบัติตาม วัฒนธรรมไทย และการปฏิบัติเพื่อผดุงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นชนชาติไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

ภาคตัดขวาง(Cross-sectional survey research) ประชากร คือ นักศึกษาปริญญาตรีทุกชั้นปีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา2557 มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา เท่ากับ19,982 คน ใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan,2556) ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง ได้ ขนาดตัวอย่าง 377 คน เพิ่มขนาดตัวอย่างร้อยละ10 ได้ขนาดตัวอย่าง 415 คน

การรวบรวมข้อมูล

ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจะขออนุญาต จากกลุ่มตัวอย่างและเป็นไปตามความสมัครใจ ในการร่วมทำวิจัย จากนั้นแจกแบบสอบถามตามรายชื่อ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ในแต่ละชั้นปี และรอรับคืนทันทีภายหลังจากตอบเสร็จ กลุ่มตัวอย่างใช้เวลา ในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20 นาทีต่อฉบับ ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล

การสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ด้วยวิธีการสุ่ม วิทยาลัย/สุ่มคณะ 1)อย่างง่ายS (imple random samplingจาก 4 กลุ่ม คณะตามสาขาเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มด้วยวิธีการจับ ฉลากและได้กลุ่มคณะที่เป็นตัวแทน คือ กลุ่มที่1 ได้แก่ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และ วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ และวิทยาลัยสหเวช ศาสตร์ กลุ่มที่ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ และคณะนิติกรรมและการจัดการ กลุ่มที่ 3 ได้แก่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ กลุ่มที่ 4 ได้แก่ คณะครุศาสตร์

ขั้นตอนที่ คำนวณจำนวนนักศึกษา เพื่อเป็นกลุ่ม 2 วิทยาลัยในแต่ละชั้นปี แยก/ตัวอย่างจากแต่ละคณะ ตามเพศ

ขั้นตอนที่ 3สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย)S (imple random samplingจากกลุ่มที่ 1, 2, 3 และ 4 ด้วยวิธีการจับฉลาก ตามสัดส่วนขนาดตัวอย่าง ที่คำนวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ข้อ 12 ปัจจัยส่วนบุคคล 1

ส่วนที่ 2ทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย

ข้อ 30เป็นแบบสอบถามที่นำมาจากการศึกษาที่ พูน สุข ช่วยทองและคณะ สร้างขึ้น ใช้ในการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ไทยของนักศึกษาพยาบาลราชภัฏสวนสุนันทา ปี การศึกษา มีค่าควา 2556ความเชื่อมั่นของ (Reliability) เท่ากับ (2556,พูนสุขช่วยทอง) 0.81 มี 3ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามพุทธศาสนา 5 ข้อ การปฏิบัติตาม วัฒนธรรมไทย10 ข้อ และการปฏิบัติเพื่อผดุงไว้ซึ่ง เอกลักษณ์ความเป็น ชนชาติไทย 15 ข้อ ลักษณะ คำถามเป็นแบบมาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ท (Likert) มี ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย 4 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในกรณีที่เป็นข้อความเชิงบวก ให้คะแนน ตามลำดับ ส่วนข้อความเชิง 1และ 4,3,2

ลบ ให้คะแนนตรงกันข้าม คำถามที่เป็นข้อ ความเชิงข้อ 27 บวกมี ได้แก่ ข้อเป็น 29-21 และ 19-11,13-1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3 ข้อความเชิงลบ12,20 และ 30 คะแนนรวมทั้งฉบับเท่ากับ คะแนน มีค่าพิสัย 120 (Range) เท่ากับ คะแนน มี 80-1เกณฑ์ การแปลผล โดยอิงกลุ่ม ดังนี้ คือ ดี $> \bar{X} \pm 1SD$, ปานกลาง = $\bar{X} \pm 1SD$, ไม่ดี $< \bar{X} \pm 1SD$

ส่วนที่3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ข้อ 52 เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้ใหญ่ (ปี60-18อายุ)ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2556,กรมสุขภาพจิต)พูนสุขช่วยทอง และคณะ นำใช้ในการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ของ นักศึกษาพยาบาลราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2556 มีค่าความเชื่อมั่น (liabilityRe) 0.89 พูนสุขช่วยทอง (2556,แต่ละข้อความมีตัวเลือก คือ ไม่จริง จริง 4 บางครั้ง ค่อนข้างจริง และจริงมาก คุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน มาทดลองใช้กับนักศึกษาทุกชั้นปีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ราย วิเคราะห์ 30 ความเชื่อมั่น(reliabilityโดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา () ของครอนบาคCronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้ ทศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย0.89 และความฉลาดทาง อารมณ์ 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ (Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test, F-test Scheffe,และ ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

(Pearson' s Product Moment Correlation Coefficient (

ผลการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.4 อายุเฉลี่ย19.93ปี และร้อยละของแต่ละตัวแปรที่พบมากที่สุด มี ดังนี้ อายุ 20 ปี)ร้อยละ (45มีภูมิลำเนา(บ้านเกิด)อยู่ที่ภาคกลาง)ร้อยละ34.0)มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาคน2)ร้อยละ47.9) และเป็นบุตรลำดับที่1)ร้อยละ58.3) ส่วนอาชีพบิดาและอาชีพมารดานั้นพบว่าบิดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว)ร้อยละ 24.8) และมารดา มีอาชีพค้าขาย)ร้อยละ24.6) ส่วนใหญ่บิดามารดามีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 81.9 และ บุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมากที่สุด ได้แก่ หอพักร้อยละ 46.7

จากตารางที่ 1พบว่า มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีคะแนนเรียงจากมากไป นาน้อย ดังนี้ คือ ด้านเก่ง มีคะแนนมากที่สุด (คะแนน)14.31คะแนน) รองลงมา ด้านสุข (13.37 (และ ด้านดี คะแนน)12.91 (ตามลำดับ

ด้านดี พบว่ามีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติทั้ง 3 ด้าน คือควบคุมตนเอง คะแนน)13.41(รู้จักเห็นใจผู้อื่น (13.11คะแนน) และ รับผิดชอบ)คะแนน (12.44

ด้านเก่ง พบว่า มีคะแนนเกณฑ์ปกติ1 ด้าน คือตัดสินใจและแก้ปัญหา)คะแนน (14.24และมีคะแนนต่ำกว่า เกณฑ์ปกติด้าน 2 ได้แก่ มีแรงจูงใจ)คะแนน (14.02 และสัมพันธ์ภาพ)คะแนน (14.69

ด้านสุข พบว่า มีคะแนนเกณฑ์ปกติ 1ด้าน คือ ภูมิใจตนเอง)คะแนน (13.39และมีคะแนนต่ำกว่า

เกณฑ์ปกติด้าน 2 ได้แก่ พอใจชีวิต)คะแนน (13.39 และสุขสงบทางใจ) คะแนน(13.34

มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยในระดับดีมากที่สุดร้อยละ70.1รองลงมา ระดับไม่ดีและปานกลาง ร้อยละ15.7 และ 14.2 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2 โดยมีร้อยละที่เห็นด้วยอย่างยิ่งทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย)รายชื่อ(เรียงจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ดังนี้คือ 6 การท้าทายด้วยการไหว้เพื่อแสดงความเคารพแบบไทยเป็นวัฒนธรรมที่ดงาม (52.3ร้อยละ)เป็นเรื่อง นำภาคภูมิใจที่ความนุ่มนวลอ่อนโยนมีสัมมาคารวะเป็นเอกลักษณ์เด่นเฉพาะของความเป็นคนไทย ร้อยละ) (48.0การแสดงความกตัญญูทวดเฒ่า ในวันไหว้ครูเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่ดงาม (47.0ร้อยละ)การแสดงกริยามารยาทด้วยวาจาและท่าทือนอบน้อมต่อผู้ใหญ่เป็นวัฒนธรรมไทยที่จำเป็นต้องรักษาไว้ (46.3ร้อยละ) การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทยเป็นเรื่องจำเป็น ร้อยละ (46.0การมีระเบียบวินัยรู้จักกาลเทศะเคารพสถานที่และการตรงเวลายังเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน (45.8ร้อยละ)และร้อยละของเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่ง น้อยที่สุด คือ การปลูกฝังค่านิยมประเพณีและวัฒนธรรมไทยไม่จำเป็นต้องทำอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง(5.3ร้อยละ)การทำบุญตักบาตรเป็นเรื่องยุ่งยากเกินกว่าที่จะทำได้ในสังคมปัจจุบัน (9.6ร้อยละ)การฟังเพลง ร้องเพลง ไทยเดิมรำไทย และ หรือรำพื้นบ้าน เป็นเรื่องน่าเบื่อร้อยละ) (10.1

ผลการทดสอบทางสถิติ

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนา (บ้านเกิด)อาชีวะบิดา

อาชีวะมารดา ที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) และผลการทดสอบเพื่อหาคู่ที่แตกต่างกันโดยใช้ มีดังนี้ Scheffe

-ชั้นปีที่กำลังศึกษา พบว่า ชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย แตกต่างกับ ชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) ส่วนชั้นปีที่เหลือมีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p\text{-value}>0.05$)

-คณะที่กำลังศึกษา พบว่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย แตกต่าง กับคณะครุศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ และ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) / คณะครุศาสตร์ มีทัศนคติต่อ ปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกับ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p\text{-value}<0.05$) / คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย แตกต่างกับ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) / วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่าง กับ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) / วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่าง กับ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$)

-ภูมิลำเนา(บ้านเกิด) พบว่า ทุกคู่มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p\text{-value}>0.05$)

-อาชีพบิดา พบว่า บิดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกับ

เกษตรกรรมและอื่นๆเช่นรับจ้างทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) ส่วนคู่ที่เหลือมีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p\text{-value}>0.05$)

-อาชีพมารดา พบว่า **มารดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว**มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกับเกษตรกรรมและอื่นๆเช่นรับจ้างทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) ส่วนคู่ที่เหลือมีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p\text{-value}>0.05$)

ส่วน เพศ จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรลำดับที่ สถานภาพสมรสบิดามารดา และบุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบันที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันทาง สถิติ ($p\text{-value}>0.05$)

จากตารางที่4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุและความฉลาดทางอารมณ์กับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย($p\text{-value}>0.05$) และ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.460, p\text{-value}<0.05$) ความฉลาด ทางอารมณ์ด้านตีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.361, p\text{-value}<0.05$) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อ ปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.361, p\text{-value}<0.05$) ความฉลาดทาง อารมณ์ด้านสุขมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($r=0.360, p\text{-value}<0.05$)

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเป็นช่วง

วัยรุ่นตอนปลาย และบิดามารดามีสถานภาพสมรส คู่พบร้อยละมากที่สุดดังนี้คือ มีภูมิลำเนา(บ้านเกิด)อยู่ที่ภาคกลาง มีจำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา 2 คนเป็นบุตรลำดับที่ 1บิดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัวและมารดามีอาชีพค้าขายและปัจจุบันอาศัยอยู่ที่หอพัก

ความฉลาดทางอารมณ์ จากตารางที่ 1พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทุก ด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดย ด้านเก่ง มีคะแนนมากที่สุด รองลงมา ด้านสุขและด้านตี ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่ด้านที่มีคะแนนสูงสุดนั้น คือ ด้านเก่ง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าระบบการพัฒนานคนในสังคมส่วนใหญ่มุ่งเน้นและยกย่องให้ความสำคัญกับการเป็นคนเก่งมากกว่าการมีความสุขและการเป็นคนดี อย่างไรก็ตามด้านย่อยของความ ฉลาดทางอารมณ์แต่ละด้านก็มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ กล่าวคือ ด้านเก่งมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ปกติ เพียง1ด้านเท่านั้น คือ ด้านตัดสินใจและแก้ปัญหา ที่เหลือ ด้าน 2ได้แก่ มีแรงจูงใจ และสัมพันธ์ภาพ มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ เช่นเดียวกับด้านสุขที่มีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ปกติ เพียง 1 ด้าน คือ ด้านภูมิใจตนเอง ที่เหลือ 2ด้านได้แก่ พอใจชีวิต และสุขสงบทางใจ มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนด้านตีนั้น มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ทั้ง 3 ด้าน)ควบคุมตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และรับผิดชอบ(จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเยาวชนที่ยังอยู่ในระบบการศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น ควรได้รับการส่งเสริมให้มีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นทุกด้านทั้งด้านเก่งดีและสุข ทั้งนี้เพราะ ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อบุคคลในหลายแง่มุม ทั้งในชีวิตส่วนตัว การงานและครอบครัว(2553,ชาติรี วิฑูรชาติ)

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยโดยรวมในระดับที่สูงถึง ร้อยละ 70.1 ทั้งนี้ ผลที่ได้สอดคล้องกับนโยบายศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่มุ่งส่งเสริมให้วัยรุ่นไทย เกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง มีคุณธรรม เอื้ออาทรต่อผู้อื่นและเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เข้าใจถึงคุณค่า ชาบซึ่งในความสุนทรีย์ของศิลปะและวัฒนธรรม(สมชาย เสี่ยงหลาย(2554,นอกจากนี้ทัศนคติเชิงบวก ทำให้เกิดปฏิกิริยาเชิงบวกของความคิดเชิงบวก รวมทั้งเหตุการณ์และผลลัพธ์ ทัศนคติเชิงบวกเป็นตัว แรง และเป็นตัวจุดประกายให้เกิดผลที่พิเศษมากกว่าปกติ (2017,Boggs Wade)และการรักษา ประเพณี วัฒนธรรมไทยอันงดงาม ยังถูกกำหนดไว้ในค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการกระทรวง) (2560,ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งนี้ ผลที่ได้ของการศึกษาค้นคว้านี้ แตก ต่างกับการศึกษาของพูนสุข ช่วยทอง ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ระดับดีร้อยละ ที่ค่อนข้างต่ำ คือ พบเพียงร้อยละ 18.3 และการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ทัศนคติต่อปัจจัยด้านวัฒนธรรมไทย ระดับไม่ดีขึ้น มีร้อยละค่อนข้างต่ำ) ร้อยละ 14.2) ใกล้เคียงกับการ ศึกษาที่ผ่านมาพบร้อยละ(พูน)15.1 สุขช่วยทอง (2557,อาจจะเป็นเพราะว่าการศึกษาครั้งนี้ ครอบคลุม นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกระดับชั้นทั้งมหาวิทยาลัย ในขณะที่การศึกษาของ พูนสุข ช่วยทองศึกษาเฉพาะกลุ่มนักศึกษาพยาบาล เท่านั้น นอกจากนี้ผลการศึกษาที่ได้แตกต่างกับการศึกษา เรื่อง บทบาทของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับการพัฒนาวัฒนธรรมไทย (เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ,2541 (ที่พบว่า บุคลากรภายในสถาบันมีทัศนคติทางลบเกี่ยวกับงาน ด้านวัฒนธรรมและ นักศึกษาขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมไทย แต่สอดคล้อง กับ การศึกษาของแพรวภักทยอดแก้วที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดย รวม อยู่ใน

ระดับดี($\bar{X} = 4.12$) คิดเป็นร้อยละ 91.9 (แพรวภักทยอดแก้ว,2553) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการใช้แบบวัด ที่มีโครงสร้างและคำถามแตกต่างกัน

จากผลการทดสอบทางสถิติ พบว่าชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนา (บ้านเกิด)อาชีพ บิดา อาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value} < 0.05$)แตกต่างกับผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ชั้นปีที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) อาชีพบิดาอาชีพมารดา ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการทำนุบำรุงศิลปะและ วัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันทางสถิติ($p\text{-value} > 0.05$) (2557,พูนสุขช่วยทอง)และแตกต่างกับการศึกษาของ สุพรรณิ พรหมชัย ที่พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ($p\text{-value} > 0.05$) (สุพรรณิ พรหมชัย, อนิวัช แก้วจันทน์ และ อรจันทร์ศิริโชติ,2556) แสดงให้เห็นว่าทัศนคติเป็นเรื่องเฉพาะตนที่มีอยู่เฉพาะในคนนั้น และเป็นความรู้สึกภายในต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลแสดงออกมาต่อสิ่งต่างๆ(ทัศนคติ,2552)ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในบริบทสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึง แต่ก็อาจจะมีทัศนคติต่อเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้

นอกจากนี้พบว่า เพศ จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรลำดับที่ สถานภาพสมรสบิดามารดาและบุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกันทางสถิติ($p\text{-value} > 0.05$) สอดคล้องกับการ ศึกษาของพูนสุข ช่วยทอง ที่พบว่า เพศ จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา บุตรลำดับที่ สถานภาพสมรสบิดามารดา และบุคคลที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p\text{-value} > 0.05$) และอายุไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับทัศนคติต่อการทำนุ บำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ($p\text{-value} > 0.05$) พูนสุข)ช่วยทอง (2557,แต่แตกต่างจากการศึกษาของ สุพรรณิ พรหมชัย ที่พบว่า อายุที่

แตกต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p\text{-value}>0.05$) (สุพรรณิ พรหมชัย, อนิวัช แก้วจำนงค์ และ อรจันทร์ ศิริโชติ, 2556)

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างมีการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล และความรู้สึก ที่สะสมมานาน จากครอบครัวและบริบทของสังคม ในสิ่งแวดล้อมทั้งที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน ซึ่งธรรมชาติของทัศนคตินั้นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล และเกิดจากความ รู้สึกที่สะสมมานาน ทัศนคติเปลี่ยนแปลงได้ ทัศนคติสามารถถ่ายทอดไปสู่คนอื่นได้ และทัศนคติเป็น ตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลโดยทั่วไปได้(ธรรมชาติของทัศนคติ, 2560)

ชั้นปีที่1มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ชั้นปีที่2 และขณะที่กำลังศึกษาที่มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่กลุ่มที่1 คณะศิลปกรรมศาสตร์แตกต่างกับคณะครุศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ, และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม/กลุ่มที่2 คณะครุศาสตร์แตกต่างกับ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ/กลุ่มที่3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แตกต่างกับวิทยาลัย นวัตกรรมและการจัดการและคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม/กลุ่มที่4 วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ แตกต่างกับวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการและการจัดการและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม/กลุ่มที่5 วิทยาลัย นวัตกรรมและการจัดการแตกต่างกับคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ว่านักศึกษาแต่ละคณะ และชั้นปีมีพื้นฐานแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่บิดาและมารดาเป็นอาชีพธุรกิจ

ส่วนตัว มีทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย แตกต่างกับ เกษตรกรรม และอื่นๆเช่นรับจ้างทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) สะท้อนว่าบริบทสิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่มีผลต่อการเกิดทัศนคติ

ทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยแปรผันตามความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ($r=0.46$) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี) $r= (0.36$ ด้านเก่ง) $r=0.36$ และด้านสุข ($r=0.36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$) โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมดีและมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีด้านเก่งและด้านสุขดี ก็จะมี ทัศนคติต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทยที่ดีด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของพูนสุข ช่วยทอง ที่พบว่าทัศนคติต่อการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทยแปรผันตามความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ($r=0.38$)ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี) $r=(0.30$ ด้านเก่ง) $r=0.44$ และด้านสุข ($r=0.27$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p\text{-value}<0.05$)พูน)

(2557, สุข ช่วยทอง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนิน ชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข เป็นความสามารถหลายด้านที่เรงเราตัวเองให้ไปสู่เป้าหมาย มีความสามารถควบคุมความขัดแย้งของตนเองรอคอยเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่ามีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถจัดการกับอารมณ์ไม่สบาย ต่างๆมีชีวิตรอยู่ด้วยความหวังเข้าใจตนเองความรู้สึก และความต้องการในชีวิตของตนเอง เข้าใจ อารมณ์เข้าใจผู้อื่น เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น และสามารถแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสม แก้ไขความขัดแย้งได้ เข้าใจตนเองเมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขจัดการให้ผ่านพ้นได้อย่างเหมาะสม ทั้งปัญหาความเครียดในใจหรือปัญหาที่เกิดจากการขัดแย้งกับผู้อื่น)กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2556) ด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นบุคคลมีทัศนคติที่ดี

ข้อเสนอแนะ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้นักศึกษา ระดับปริญญาตรีทุกชั้นปี มีทัศนคติที่ดีต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมไทย โดยส่งเสริมและบูรณาการร่วมกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

References

- Department of Mental Health, Ministry of Health. (2013). **Emotional Intelligence**. Retrieved August 2013, from http://www.watpon.com/test/emotional_intelligence.htm
- Department of Mental Health, Ministry of Health. (2013). **Emotional Intelligence assessment for Adult aged 18-60 years**. Retrieved August 2013, from <http://www.watpon.com/test/emotional.htm>
- Pattranuprawat, R. (1998). **Role of Art and Culture Center of Private Institution of Higher Education and Development**. Retrieved August 2013, from http://www.culture.go.th/research/bangkok/41_12.html
- Pandaeng, S. (2004). **The relationship between emotional intelligence and attitudes toward the violence of secondary school students : a case study of Kanchanapisekwiththayalai Krabi School**. Retrieved March 2013, from http://dric.nrct.go.th/bookdetail.php?book_id=143663
- Wade Boggs.(2017).A positive attitude , causes a chain reaction of positive thoughtsevens and outcomes. Retrieved September 2013, from <https://www.brainyquote.com/quotes/quotes/w/wadeboggs311616.html>
- Winston Churchill .(2017). Attitude is a little thing that makes a big difference. Retrieved September 2013, from <https://www.brainyquote.com/quotes/quotes/w/winstonchu104164.html>
- Wiyoonchart C.(2010).How to have a good EQ. Retrieved March 2017, from<http://www.si.mahidol.ac.th/sidector/e-pl/articledetail.asp?id=684>
- Yodkaew, P. (2010). Relationship between Attitude toward Dhramma Education and Ethical Behavior among Students of Siam University. Retrieved September 2014, from <http://www.gotoknow.org/posts/436550>
- Yurarut, S. (2007). Theory of Attitude measurement. Retrieved August 2013, from <http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=inthedark&month=062007&date=27&group=2&gblog=27>.

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 10 1st Supplementary (January) 2018

ปัญหาเกี่ยวกับสถานะและการคุ้มครองบุตรที่เกิดจากชายหญิง ที่อยู่กินฉันสามีภริยา

กมลวรรณ อยู่วัฒนะ, กัลยา ตันศิริ, วารี นาสกุล, ไพโรจน์ กัมพูสิริ

โครงการปรัชญาญานุบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาที่อยู่ร่วมกันโดยไม่มีการสมรสและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เปรียบเทียบสถานะและความสัมพันธ์ของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อจัดทำร่างมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการคุ้มครองสถานะและความสัมพันธ์ของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาและบุตร ด้วยวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้เทคนิคผสมผสานระหว่างการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาภาคสนาม (Field Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่าประเทศไทยและต่างประเทศเปิดโอกาสให้พลเมืองสามารถตกลงอยู่กินฉันสามีภริยาในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากการจดทะเบียนสมรส เช่น การอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน (Pacte civil de solidarité) การจดทะเบียนความสัมพันธ์ (Registered Partnership) การทำข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน (Cohabitation Agreement) และการอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลง (Domestic Contracts) เป็นต้น มีการกำหนดความเป็นบิดามารดาให้แก่บุตรนอกกฎหมายจากการรับรองตามคำสั่งศาลหรือการรับรองด้วยความสมัครใจเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจปกครองโดยบิดาสามารถระบุในหนังสือรับรองการเกิดหรือทำข้อตกลงกับมารดาเด็กหรือตามคำสั่งศาล บุตรนอกกฎหมายมีสิทธิที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาและได้รับเงินค่าเลี้ยงดูบุตรจากรัฐ ขณะที่ประเทศไทย ยังไม่มีกฎหมายรับรองสถานะและความสัมพันธ์ของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาโดยไม่จดทะเบียนสมรสและบุตร

จึงได้เสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับสถานะและความสัมพันธ์ของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาและบุตรของไทย ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขสำคัญแห่งการสมรสเมื่อสมรสตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น หรือสมรสตามหลักศาสนาแล้วแจ้งเป็นหนังสือไปยังนายทะเบียนเพื่อบันทึกการสมรส และกำหนดให้การเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้นเมื่อได้แจ้งเกิดตามความยินยอมของบิดามารดา

คำสำคัญ: สถานะ, บุตร, อยู่กินฉันสามีภริยา

Problems on Status and Protection of Children Born out of Wedlock

Kamonwan Yoowattana, Kanlaya Tansiri, Waree Nasakul, Pairoj Kampusiri

Doctor of Philosophy Program in Social Sciences Department of Law Faculty of Law Ramkhamhaeng university

Abstract

This study has the purpose to study about status and relationship between cohabitate couples and the relationship between parents and their children compared to the cohabitating relationship, and relationship between parents and child according to Thai Law and International Law in order to prepare an appropriate draft of legal measure to protect the status and cohabitating relationship, and the child born out of wedlock. In this case, it is taken by using Qualitative Research, which is a mixed technique between Documentary Research and Field Research by using In-Depth Interview) and Focus Group. From the study, it is found that laws in many European countries allow citizens to live together as cohabitation in other types rather than registering for marriage by making an agreement; for example, a man and a woman are allowed to live together under the cohabitation agreement (Pacte civil de solidarité), a registered partnership, cohabitation agreement, and living together under agreement (Domestic Contracts), etc. Parenthood can be determined to the illegitimate child by the court order or voluntary endorsement to obtain parental power. The father can specify in the birth certificate or make an agreement with the mother or by the court order. The illegitimate child has a right to have parental support and receive child support payments from the state; whereas, there is no law to certify the status and relationship of cohabitate couples and a child born out of wedlock.

From the study, it is suggested that the problems on status and cohabitating relationship and the child in Thailand can be resolved through the amendment of the essential conditions of marriage. When entering into the local custom marriage or religious ceremony, in this case, the registrar will be informed in writing to record the marriage, and a child will be specified as a legitimate child after notifying birth with the consent of the parents.

Keywords: status, child, cohabitation

บทนำ

การรวมกลุ่มของมนุษย์จะเริ่มต้นจากความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในลักษณะของกลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) ในรูปแบบของครอบครัว สมาชิกจะมีความรักและความผูกพันในระดับสูงกับบิดามารดาและญาติพี่น้อง เมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์มนุษย์เริ่มมีความรู้สึกนึกคิดในเรื่องเพศผนวกกับความปรารถนาที่จะสืบเผ่าพันธุ์ด้วยการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งผ่านทางสายเลือดจากบิดามารดาสู่บุตรเพศสัมพันธ์จึงเป็นเหตุผลประการหนึ่งของการอยู่ร่วมกันของชายหญิง อันเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันสากลทางสังคมคอยทำหน้าที่หล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม ความสำนึก ปลูกฝังความรักและคุณค่าของชีวิต ทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษา ค่านิยม ทักษะคติ บรรทัดฐาน ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรมเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขจนกลายเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ มีคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ประเทศต่างๆ ในโลกทั้งในประเทศที่ใช้กฎหมายระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law) และประเทศที่ใช้กฎหมายระบบจารีตประเพณี (Common Law) จึงต่างมีมาตรการทางสังคมและทางกฎหมายเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิของพลเมืองในการสร้างครอบครัว เพื่อยืนยันว่าสังคมโลกจะสงบสุขและมีสันติภาพได้ต่อเมื่อสมาชิกในครอบครัวได้รับความคุ้มครองจากรัฐและสังคม ด้วยการประกันสิทธิและสถานะของบุคคลอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ มารดาและบุตรชอบที่จะได้รับการดูแลและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี เด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นบุตรในหรือนอกสมรส ย่อมได้รับความคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, 2550, ข้อ 25 (2)) รัฐ

ไม่อาจเลือกปฏิบัติด้วยการปฏิเสธสิทธิและประโยชน์ที่เป็นสาระสำคัญ ทั้งต้องบังคับตามสิทธิของเด็กจากบิดามารดาตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นหลักการสากลที่รัฐต้องให้การยอมรับนับถือในศักดิ์ศรีอันติดตัวมาและในสิทธิอันเท่าเทียมกันและไม่อาจเพิกถอนได้ของบรรดาสมาชิกในครอบครัวมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชน ทำให้บุตรนอกสมรสมีสถานะใกล้เคียงกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายบุตรในสมรสแม้บิดามารดาจะไม่ได้สมรสกัน

ในอดีตก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2478 กฎหมายไทยได้ให้การรับรองสถานะของสมาชิกในครอบครัวเมื่อชายหญิงได้แสดงออกตามประเพณีแห่งศาสนาที่ตนนับถือ โดยมีได้นำเอาการจดทะเบียนสมรสมาเป็นเงื่อนไขสำคัญในการให้สิทธิหรือปฏิเสธความสัมพันธ์ของสามีภริยาและสิทธิในความเป็นบุตรตามธรรมชาติที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งยินยอมให้ชายมีภริยาได้หลายคน ตามหลักชายหนึ่งกับหญิงหลายคน (Polygamy) โดยถือว่าภริยาทุกคนเป็นภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายแต่อาจมีฐานะลดหลั่นกันไปตามลำดับชั้น เช่น เมียกลางเมือง เมียกลางนอก เมียกลางทาสี (พระยาวิชัยสุนทร, 2472, หน้า 23) ซึ่งเป็นไปตามอิทธิพลของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในขณะนั้น ต่อมาเมื่อมีการเปิดการค้าเสรีกับต่างประเทศ ทำให้คนในบังคับของอังกฤษไม่ยอมอยู่ภายใต้บังคับศาลไทยเป็นเหตุให้เกิดสิทธิสภาพนอกอาณาเขตแก่คนต่างด้าว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าให้มีการปรับปรุงกฎหมายครั้งใหญ่ให้มีลักษณะเป็นสากล ส่งผลให้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยครอบครัว จึงนำเอาหลักการมีคู่สมรสแบบชายหนึ่งหญิงหนึ่ง (Monogamy) มาใช้บังคับและกำหนดให้การสมรสมีเพียงการจดทะเบียนเท่านั้น นับแต่นั้นเป็นต้นมาชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาจะมีสถานะเป็นสามีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายและอยู่ในฐานะคู่สมรส จึงต้องผ่านการจดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448 ประกอบมาตรา 1457 ดังนั้น ชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาตามความเป็นจริง โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส จึงไม่ถือเป็นคู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งบุตรที่เกิดมาก็ไม่มีสถานะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายบิดา กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่จึงขึ้นทอนสถานภาพแห่งสิทธิของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาและบุตรตามความเป็นจริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาเกี่ยวกับสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาที่อยู่ร่วมกันโดยไม่มีพิธีสมรสและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร
2. ศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
3. ศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับสถานะของบุตรและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรของเด็กที่เกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
4. ร่างมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสถานะและความสัมพันธ์ของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาและบุตร อันจะเป็นต้นแบบในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากฎหมายต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ หน้าที่ และสถานะของสามีภริยาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และสถานะของ

สามีภริยาในต่างประเทศ ทั้งในประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบลายลักษณ์อักษรและประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบจารีตประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในอาเซียน การศึกษามีขอบเขตเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ หน้าที่และสถานะของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยา โดยไม่รวมถึงการอยู่กินของชายหญิงในพฤติการณ์อื่น เช่น ชายหรือหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยากับชายหรือหญิงซึ่งมีคู่สมรสอยู่ก่อนแล้ว (สามีน้อยหรือภริยาน้อย) ชายหรือหญิงที่อยู่กับบุคคลอื่นโดยไม่มีเจตนาจะผูกพันเป็นสามีภริยากัน ทั้งนี้ไม่ศึกษาในส่วนของการรับผิดชอบทางอาญา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการศึกษาถึงแนวทางการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่และสถานะของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาในทางทฤษฎี บทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับแล้ว ยังจะศึกษาในแง่มุมมองของอาจารย์ผู้สอนกฎหมาย ผู้พิพากษา และนักวิชาการในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสตรีและสถาบันครอบครัวอีกด้วย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถานะ หมายถึง สิทธิที่กฎหมายกำหนดให้เนื่องจากการผูกพันสัมพันธ์ตามกฎหมายลักษณะครอบครัว

ครอบครัว หมายถึง การที่ชายหญิงตกลงอยู่กินฉันสามีภริยาตามสภาพความเป็นจริงมีปฏิสัมพันธ์และหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อกัน จะมีบุตรหรือไม่มีบุตรและจะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ตาม

การอยู่กินฉันสามีภริยา หมายถึง การที่ชายหญิงตกลงปลงใจใช้ชีวิตร่วมกันตลอดชีวิต ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อุปการะเลี้ยงดูกัน รวมถึงความสัมพันธ์กันในทางเพศ

สามีภริยาตามกฎหมาย หมายถึง สามีภริยาที่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย

ชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภรรยา หมายถึง ชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภรรยาตามความเป็นจริงและ หมายความว่ารวมถึงสามีภรรยาที่หย่าขาดจากกันแต่ยังคง อยู่กินฉันสามีภรรยา

บุตร หมายถึง บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายและ บุตรนอกสมรสที่เกิดจากชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภรรยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นถึงความแตกต่างของกฎหมาย ในการคุ้มครองชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภรรยาตาม กฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ อันเป็น แนวทางในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรมในสังคม

2. ทำให้ได้มาซึ่งรูปแบบของการสมรส นอกเหนือจากการจดทะเบียนเพื่อความเสมอภาคกัน

3. ทำให้ได้มาซึ่งแนวทางใหม่ในการกำหนด สถานะของบุตรที่เกิดจากบิดามารดาไม่จดทะเบียน สมรสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางกฎหมาย

4. ทำให้เกิดประโยชน์ต่อวงการกฎหมาย และประชาชนทั่วไปที่จะได้รับความคุ้มครองทาง กฎหมาย เกิดความเป็นธรรมและลดความขัดแย้งใน สังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากาวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานะและ ความสัมพันธ์ของชายหญิงที่อยู่กินกันตามความเป็น จริงโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการใช้เทคนิคผสมผสานระหว่าง การวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) และ การศึกษาภาคสนาม (Field Research) ด้วยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่เปิดโอกาส ให้ผู้สัมภาษณ์สามารถซักถามเพิ่มเติมหรือขยายความ จากคำถามได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการสัมภาษณ์มี

ลักษณะยืดหยุ่น ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ (ณรงค์ โพธิ์พฤชานันท์, 2556, หน้า 197) โดยบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหรือที่เรียกว่า ผู้เข้าร่วมวิจัย (Research Participants) จะต้องได้มา ด้วยความสมัครใจโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2555, หน้า 204) ซึ่งเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการ คัดเลือกได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในทุก ประเด็นของปัญหาแล้ว ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละกลุ่มจะ ช่วยแนะนำผู้ให้ข้อมูลหลักต่อไปในแบบลูกโซ่หรือก้อน หิมะ (Snow-ball Sampling) (ณรงค์ โพธิ์พฤชานันท์, 2556, หน้า 186) เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วก็จะ เข้าสู่ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ซึ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำและลุ่มลึก ทั้งสามารถ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลได้

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา และความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรโดย เปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศฝรั่งเศส ประเทศ เนเธอร์แลนด์ ประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดา พบว่า มีความแตกต่างกันหลายส่วน เนื่องจากการ เป็นสามีภรรยาตามกฎหมายฝรั่งเศสอนุญาตให้การ สร้างความสัมพันธ์มีมากกว่าการจดทะเบียนสมรสโดย ขยายออกไปถึงการอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลงในการอยู่ ร่วมกัน (Pacte civil de solidarité) สามีภรรยาภายใต้ ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันจะมีสิทธิและหน้าที่ตามที่ ระบุไว้ในข้อตกลงเท่านั้น ในทำนองเดียวกับกฎหมาย ประเทศเนเธอร์แลนด์ สามารถสร้างความสัมพันธ์ด้วย

การจดทะเบียนความสัมพันธ์ (Registered Partnership) และการทำข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน (Cohabitation Agreement) ส่วนประเทศอังกฤษ การเป็นสามีภริยาตามกฎหมายมิได้ทั้งกรณีการจดทะเบียนสมรสและการทำข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน (Cohabitation Agreement) ขณะที่กฎหมายประเทศแคนาดา การเป็นสามีภริยาอาจเกิดจากการจดทะเบียนสมรส ณ สำนักงานทะเบียนราษฎรหรือการอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลง (Domestic Contracts) โดยทุกประเทศต่างด้วยยึดถือหลักการเป็นสามีภริยาหนึ่งเดียว ทั้งนี้เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

อย่างไรก็ตาม การเป็นสามีภริยาตามกฎหมายไทยมีส่วนคล้ายคลึงกับการเป็นสามีภริยาตามกฎหมายของประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น กฎหมายประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กฎหมายประเทศอินโดนีเซีย กฎหมายประเทศฟิลิปปินส์ และกฎหมายประเทศกัมพูชาที่การสร้างครอบครัวด้วยการอยู่กินฉันสามีภริยาตามธรรมชาติโดยไม่จดทะเบียนสมรสยังไม่ได้รับการยอมรับให้มีสถานะเป็นสามีภริยา ทั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์การสมรสจะมีเมื่อจดทะเบียนแล้วเท่านั้น โดยไม่มีการกำหนดรูปแบบการสร้างครอบครัวในลักษณะอื่น ยกเว้นในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม และในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล 4 จังหวัดภาคใต้ของไทยที่บังคับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามกับผู้นับถือศาสนาอิสลามที่สามารถสมรสตามพิธีนิกะห์และจดทะเบียนต่อกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทั้งสามกรณีได้สี่คน ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อรับรองสถานะและกำหนดสิทธิหน้าที่ของชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาตามความเป็นจริงนอกเหนือจากการจดทะเบียนสมรสของไทย จึงควรนำเงื่อนไขของการ

สมรสตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นหรือการสมรสตามหลักศาสนามาใช้บังคับเพื่อให้ชายหญิงเป็นสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายมีสถานะเป็นคู่สมรสอีกทางหนึ่ง โดยให้ชายหญิงคู่สมรสมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องแจ้งเป็นหนังสือไปยังนายทะเบียนเพื่อออกใบสำคัญการสมรส ดังนั้น เมื่อปรากฏแก่นายทะเบียนตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัวว่ามีการสมรสตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น หรือสมรสตามหลักศาสนาตามคำร้องขอของคู่สมรส ให้นายทะเบียนบันทึกการสมรสนั้นไว้ในทะเบียน คำร้องเช่นว่านี้ ต้องมีลายมือชื่อของผู้ร้องขอและพยานสองคนในคำร้องขอพร้อมแนบเอกสารหลักฐานแสดงการสมรสนั้นด้วย ถ้าผู้ร้องไม่สามารถลงลายมือชื่อได้โดยวิธีหนึ่งวิธีใด ให้นายทะเบียนหมายเหตุไว้ในบันทึกการสมรส และเมื่อได้บันทึกการสมรสทางทะเบียนแล้ว นายทะเบียนต้องออกใบสำคัญแสดงการบันทึกการสมรสนั้นมอบให้ฝ่ายละฉบับโดยไม่เรียกค่าธรรมเนียม

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรนั้น ในกรณีที่บิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์ทางกฎหมายต่อกัน กฎหมายประเทศฝรั่งเศสกำหนดให้มีการกำหนดสิทธิความเป็นบิดามารดาให้แก่บุตร ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการรับรองตามคำสั่งศาลหรือการรับรองด้วยความสมัครใจโดยเปิดเผย หรือการรับรองด้วยการจดทะเบียนประวัตินั้นในตอนที่บุตรเกิดหรือการรับรองโดยการระบุลงในเอกสารทางทะเบียนราษฎรก็ได้ ขณะที่กฎหมายประเทศเนเธอร์แลนด์กำหนดให้สำนักงานแห่งชาติเพื่อการฟื้นฟูสมรรถนะเด็ก (LBIO) ทำหน้าที่คำนวณค่าใช้จ่ายและเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรจากบิดามารดาแทนบุตร ทั้งอำนาจปกครองบุตรของบิดาสามารถเกิดขึ้นเมื่อบิดาระบุในหนังสือรับรองการเกิด หรือทำข้อตกลงกับมารดาเด็ก หรือศาลมีคำสั่งให้บิดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองโดยไม่จำเป็นต้องเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนกฎหมายประเทศอังกฤษ การกำหนดอำนาจปกครองของบิดา นอกจากศาลได้มีคำสั่งให้บิดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแล้ว อาจเกิดขึ้นเมื่อบิดาได้ระบุไว้ในหนังสือรับรองการเกิดหรือได้ทำข้อตกลงกับมารดาโดยมีศูนย์ติดตามการอุปการะเลี้ยงดูบุตร หรือ Child Support Agency คอยทำหน้าที่ในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาแทนบุตร บุตรทุกคนจึงมีสิทธิได้รับมรดกของบิดา และตามกฎหมายประเทศแคนาดาจะมีการจัดสรรเงินสนับสนุนค่าเลี้ยงดูบุตรให้สำหรับเด็กทุกคนเมื่อบิดาถึงแก่ความตาย บุตรนอกกฎหมายยังได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐ ซึ่งจะแตกต่างจากกฎหมายไทยที่บิดานอกกฎหมายไม่มีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตร บุตรนอกกฎหมายที่บิดารับรองแล้วโดยพฤติการณ์มีเพียงสิทธิในการรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมเท่านั้น ทั้งไม่มีหน่วยงานหลักที่คอยทำหน้าที่ในการคำนวณค่าใช้จ่ายและเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรจากบิดามารดาแทนบุตรเช่นอย่างในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศอังกฤษ

ดังนั้น ตามกฎหมายไทย รัฐจึงควรมีมาตรการคุ้มครองเด็กที่เกิดจากบิดามารดาสมรสตามตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นหรือการสมรสตามหลักศาสนา โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของชายซึ่งเป็นสามีหรือเคยเป็นสามีแล้วแต่กรณี ส่วนเด็กที่เกิดจากบิดามารดาที่ไม่ได้สมรสกันจะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาต่อเมื่อได้แจ้งเกิดตามความยินยอมของบิดามารดา ซึ่งความยินยอมของบิดามารดาจะกระทำได้แต่โดยบิดาหรือมารดาลงลายมือชื่อในขณะที่แจ้งการเกิด หรือทำเป็นหนังสือแสดงความยินยอมโดยระบุชื่อบิดามารดาผู้ให้ความยินยอมและลงลายมือชื่อของผู้ให้ความยินยอม หรือในกรณีมีเหตุจำเป็นจะให้ความยินยอมด้วยวาจาต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนก็ได้ ความ

ยินยอมเมื่อให้แล้วจะถอนไม่ได้ ซึ่งความเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายจะเกิดขึ้นทันทีนับแต่มีการแจ้งเกิดโดยไม่ต้องผ่านการจดทะเบียนรับรองบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรอีก บุตรจึงมีสิทธิได้รับการอุปการะเลี้ยงดูและมีสิทธิหน้าที่ต่อบิดาทั้งตามกฎหมายครอบครัวและกฎหมายฉบับอื่น

อภิปรายผลการศึกษาและสรุป

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาและความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรตามกฎหมายไทยมีลักษณะแตกต่างจากกฎหมายของประเทศในกลุ่มประเทศโลกตะวันตก เช่น ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ อังกฤษและแคนาดา เนื่องจากประเทศดังกล่าวมีการกำหนดรูปแบบการเป็นสามีภริยาไว้หลายประการ เช่น การอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน (Pacte civil de solidarité) ของประเทศฝรั่งเศส การเป็นสามีภริยาอาจเกิดขึ้นทางทะเบียนราษฎร (Officier de l'état civil) หรือ ณ สำนักงานศาลในเขตท้องที่ที่สามีภริยามีภูมิลำเนาก็ได้ แต่ห้ามมิให้ทำการสมรสระหว่างผู้ที่มีสามีภริยาอยู่ก่อนแล้วไม่ว่าจะเป็นการจดทะเบียนสมรสหรือการอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน ภายหลังการทำข้อตกลงรัฐจะออกใบประกาศเพื่อรับรองสถานะความสัมพันธ์ให้แก่สามีภริยา ขณะที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีการจดทะเบียนความสัมพันธ์ (Registered Partnership) ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ณ สำนักงานเขตหรือต่อนายทะเบียนฝ่ายพลเรือน หรือสำนักงานทะเบียนราษฎรในเขตท้องที่ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้ การเป็นสามีภริยาอีกประการหนึ่งคือ สามีภริยาที่ทำข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน (Cohabitation Agreement) ซึ่งเกิดขึ้นจากการตกลงร่วมกันภายใต้สัญญาโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองหรือจากการกระทำอย่างเป็นทางการระหว่างสามีภริยาต่อหน้านายทะเบียนก็ได้ ใน

ประเทศอังกฤษ การเป็นสามีภริยาอาจเกิดขึ้นด้วยการทำข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน (Cohabitation Agreement) ณ สำนักงานทะเบียนราษฎร์ หรือทำข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน ณ สำนักงานกฎหมาย เพื่อกำหนดรายละเอียดของข้อตกลงหรืออาจกระทำในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ส่วนประเทศแคนาดา จะมีการอยู่ร่วมกันภายใต้ข้อตกลง (Domestic Contracts) ที่เกิดจากการทำความตกลงเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายและมีพยานลงลายมือชื่อรับรองด้วย โดยบิดามารดาตามกฎหมายประเทศฝรั่งเศสมีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรร่วมกันเช่นเดียวกับประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดาที่บิดาตามธรรมชาติของเด็กมีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรโดยไม่คำนึงว่าบิดามารดาได้สมรสกันหรือไม่ ขณะที่การเป็นสามีภริยาตามบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยจะมีเฉพาะเมื่อจดทะเบียนสมรสแล้วเท่านั้น บุตรที่เกิดจากชายหญิงที่อยู่กินฉันสามีภริยาโดยไม่จดทะเบียนสมรสจึงไม่มีสถานะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาตามธรรมชาติ

ดังนั้น เพื่อความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมอันเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ทำให้ชายหญิงที่อยู่กินร่วมกันฉันสามีภริยาและบุตรได้รับความคุ้มครองในทางกฎหมาย การสร้างรูปแบบของการสมรสเพิ่มเติมเพื่อให้รัฐสามารถกำหนดเป็นทางเลือกให้กับประชาชนด้วยความสมัครใจตามหลักเสรีภาพบนพื้นฐานของความเชื่อตามหลักศาสนาและประเพณีปฏิบัติ ด้วยการกำหนดให้ชายหญิงมีสิทธิอิสระในการเลือกรูปแบบการสร้างครอบครัวนอกเหนือจากการจดทะเบียนสมรสด้วยการสมรสตามจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นหรือการสมรสตามหลักศาสนาตามแต่ที่ชายหญิงเลือกตัดสินใจในขอบเขตของกฎเกณฑ์ธรรมชาติที่

วางไว้ จึงเป็นไปตามหลักความชอบธรรมที่แต่ละคนมอบอำนาจให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเหนือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย โดยไม่ทำลายสิทธิอิสรภาพและการแสวงหาความสุขในชีวิต ตามหลักการในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ชายหญิงเมื่อเจริญวัยแล้วมีสิทธิที่จะสมรสและสร้างครอบครัวโดยไม่มีการจำกัดเนื่องจากเชื้อชาติ สัญชาติหรือศาสนา บุคคลชอบที่จะมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ในระหว่างการสมรสและในการขาดจากการสมรส

รัฐและสังคมชอบที่จะให้การคุ้มครองและรับรองความเป็นครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยทางธรรมชาติและพื้นฐานทางสังคม เด็กทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติโดยไม่มีเงื่อนไขไม่ว่าจะเป็นบุตรที่เกิดจากการสมรสหรือไม่ก็ตาม บิดามารดามีหน้าที่ต่อบุตรโดยเสมอเหมือนกันเฉกเช่นที่กำหนดไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม <http://www.mfa.go.th/humanrights/images/stories/icescrt.pdf> และตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนที่เด็กและเยาวชนพึงได้รับความรักและความเข้าใจเติบโตอยู่ในความรับผิดชอบของบิดามารดาของเด็กเองและพึงได้รับสิทธิเท่าเทียมกันโดยปราศจากการแบ่งแยกหรือกีดกันไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ในเรื่องเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สินกำเนิดหรือสถานะอื่น ๆ ไม่ว่าจะของเด็กหรือของครอบครัวก็ตาม การกำหนดให้เด็กได้รับสิทธิเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาทันทีนับแต่มีการแจ้งเกิดเด็กจึงเป็นไปตามรากฐานจากเหตุผลธรรมชาติของมวลมนุษยชาติตามแนวคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติทั้งกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับกับราษฎรจะต้องเป็นกฎหมายที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายธรรมชาติ (ปรีดี เกษมทรัพย์, 2553, หน้า 190 – 197)

Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University

Vol. 10 1st Supplementary (January) 2018

References

- Human Rights Commission. (2007). **The Universal Declaration of Human Rights**. Bangkok: National Human Rights Commission of Thailand, Article 25 (2).
- Pooprucksanan, N. (2013). **Research Methodology, Principles, and Concepts of Research Reports Writing Techniques**. Bangkok: Active Print Co., Ltd. (The 11th edition).
- Kasemsab, P. (2010) **Philosophy of Law (The 11th edition)**. Bangkok: Publishers of Textbooks and Tutorials Documents, Faculty of Law, Thammasat University.
- Phraya Winai Sunthorn. (1929). **Description of Law of the Spouses**. Bangkok: Sophonpipatanakorn Publishing House.
- Prasitrinsiru, S. (2012). **Social Research Methodology**. (The 15th edition). Bangkok: Samlada Partnership.
- International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. Searched on 20th March, 2015 from <http://www.mfa.go.th/humanrights/images/stories/icescrt.pdf>.

The Need for Redefining Thai Slavery in History Textbooks

Yaninie Phaithayawat

Graduate School of Asia-Pacific Studies, Waseda University.

Yaniniephai@akane.waseda.jp

Abstract

The definitions of Thai slavery in history textbooks had rarely changed although the national education plans and Thai curricula were revised many times over several decades. This article argues that there is the need for redefining Thai slavery in history textbooks in order to prevent the misconception of Thai slavery among students and to broaden the discussion of Thai slavery definition. The study was conducted by examining many textbooks authorized by the Ministry of Education from 1928 till 2001. Those textbooks were divided into two levels: lower levels (grade1-6) and upper levels (grade7-9), and were categorized in different curricula: the first one before 1960, the second one in 1960, the third one in 1978, the fourth one in 1990, and the latest one in 2001. The study discloses that the scholars writing those textbooks mostly defined Thai slaves as someone with a poor status and portrayed that the abolition of Thai slavery was the great royal duty of King Chulalongkorn. This led students to believe that the abolition of slavery was based on the effort of king Chulalongkorn to ensure freedom and liberty to all slaves. In addition, Thai slavery was compared to the Western slavery by the scholars in term of its status and its abolition. Thai slavery was different from that in other countries. The limited scope of discussion on Thai slavery definition and one-sided narration of Thai slavery should be addressed. This article suggests more in-depth analysis of redefining Thai slavery and encourages more discussion on this definition in both the scholar research and history textbook. This leads to the conclusion that the narration of slavery in Thai history textbooks should be revised in order to broaden students' understanding on Thai slavery.

Keywords: Redefining, Textbook, Thai slavery

Introduction

In human history, slavery had existed through all ages and countries. The general concept of slavery is presented with tales of cruel and inhumane practices of the slavery system, especially African slaves in the Southern United States, as dramatized in the novel "Uncle Tom's Cabin" (Stowe, 1852). In Thai history, Thailand has its own slavery recorded in several historical evidences such as the Ayutthaya chronicles¹, Three Seal Laws², and Description du royaume Thai ou Siam³. The institution was known in Thais in the Sukothai period as kha or bondsmen and from the Ayutthaya to the Bangkok periods under that name, as the legal term (Chatchai Pannanon, 1982, pp.15-16). Its status was the lowest one in the social structure of Thailand.

The categories of Thai slaves were generally divided into three types: captive slaves, debt slaves and children born by

slave parents (Anchulee Susayan, 1981, p.18). These slaves functioned as domestic and agricultural productive labors. In addition, the possession of slaves represented the wealth, prestige, and power of their masters in Thai traditional society. Thai slavery was officially abolished in the reign of King Chulalongkorn⁴, who issued the Abolition Siamese Slave Act in 1905. Slavery was prohibited in Thailand since then as a result of this act.

Although slavery was terminated, some details about slavery have been widely narrated and presented in various forms - textbooks, novels, drawings and wax statues. Moreover, based on one of the Fresco drawings in the Ananta Samakhom Throne Hall⁵, where the government guests are welcome with grand royal ceremonies, portraits King Chulalongkorn's abolition of slavery as his great royal duties. In that great Fresco drawing, King Chulalongkorn stands on the pedestal in the center of the picture,

¹The Ayutthaya Chronicles was the records about each Ayutthaya king from 1351-1767, royal court, royal ceremonies, and wars. Slaves were recorded as manpower in battles and rebellion.

² Three Seal Laws was the laws revised and compiled in King Rama the first of Siam in 1805. Most of the texts were laws from the Ayutthaya era. The contents of slaves are in Law on Slaves.

³ It is a description of Simon de la Loubere's travels to Siam in 1687 in the reign of King Narai of the Ayutthaya era. Slaves were recorded in one of the contents in his book.

⁴ King Chulalongkorn or King Rama V (20 September 1853 – 23 October 1910), was the fifth king of Siam under the House of Chakri. His reign was characterized by the modernization of Siam, government and social reforms, the abolition of slavery, territorial menaces from Western expansionism. His policies and acts save Siam from being colonized by Britain and France.

⁵ Ananta Samakhom Throne Hall was built in 1908 in the reign of King Chulalongkorn and was completed in 1915 in the reign of King Vajiravudh or King Rama VI. It was used as the Parliament House until 1974.

surrounded by slaves who are men, women and children with black skin, kneeling down to show respect for their majesty. In addition, Thai Human Imagery Museum⁶ displays the exhibits of slave wax statues in various gestures, such as an old male slave suffering from flogging wounds on his back, a child sold to be a slave in the master's house, slaves released to be free and the scene when King Chulalongkorn commanded the abolition of slavery – the great king sitting on the throne surrounded by slaves bowing down to him.

The concepts of Thai slavery from these sources lead to Thai people's perception about slavery in the present century as inhumane act between slaves and their masters and cruel institution during that time like that in Western world. The fact that Thais praise King Chulalongkorn's initiation of slavery abolition without considering other factors could lead to the misconception among students and scholars and this is the main focus of this article. Textbooks, authorized by Ministry of Education, are important sources for the investigation of how the concepts of Thai slavery in the textbooks affecting the students' perception

of slavery. This article will, also, contribute more knowledge about the government's and authors' conceptualizing of slavery in Thai history textbooks.

The studies of Thai slavery scarcely mentioned the conceptualizing of slavery. Most academic works focused on slavery abolition. In his study of King Chulalongkorn and the abolition of Thai slavery, Vichai Sewamart (1963) analyze that the process that King Chulalongkorn abolished slavery. He concluded that the king should be praised as the greatest administer of Thailand due to the complexity and difficulty of the abolition of slavery. However, his study does not recognize the status of Thai slaves in economical and social contexts.

The second one is the study of Thai slavery and its abolition relating to the changes of economy and society by Chatchai Panananon. Chatchai pointed out that Thai slavery had been weakened since Thailand signed the Bowring treaty with Britain in 1855. The agreement made rice export of Thailand grow faster than that in other countries. This leads to the fact that commoners and slaves wanted to become free labors so that they could earn their own

⁶The museum was opened in 1989. It is located in Nakhon Pathom Province, Thailand.

living as farmers. Moreover, slaves' masters turned to be landlords, so the number of the slaves' masters decreased since they wanted to own lands more than manpower (pp. 26-30). Chatchai also criticized Vichai's thesis that Vichai exaggerated the royal duty of the King's slavery abolition because Thai slavery was totally different from the Western slavery in terms of the slaves' status and functions in Thai economy (p.27). Another thesis written by Chonlada Kopatta (1990) pointed out that Thai slavery played an important role in Thai economy before signing the Bowring treaty. Slaves had been regarded as both Capital and labor in Thai economy since King Rama II. Commoners and slaves were not different in terms of their status in Thai society (pp. 4-10). Because of the changes of economy, the abolition of Thai slavery was disintegrated step by step. King Chulalongkorn could consecutively decrease the slave price and enacted many Slave Acts prior to the abolition step (1990, pp. 4-10). Both Chatchai and Chonlada agreed that Thai slavery had been an important institution in Thai economy from the late 18th Century to the early 20th Century. It was weakened before the king issued the Abolition Siamese Slave Act in 1905.

These three works explained Thai slavery into two contrasting ways. One explains that being slaves was the poorest status and slavery abolition led to the slaves' freedom. Therefore, the King should be praised for his attempt to abolish slavery. The other one explains that slavery was indeed a part of Thai economy and thus subject to the external changes. Slavery abolition was not the great royal duty of King Chulalongkorn but the change of economy, especially globalization and free trade led to the abolition of the slavery. These explanations can be found in Thai history textbooks.

Textbooks examined in this article are from two levels: lower levels for primary school (grade1-6) and upper levels for secondary school (grade 7-9), written by Thai scholars and referred to in the curricula authorization of the Ministry of Education. The first curriculum was enacted in 1892 in Thailand to scope details of the subjects and was later used in schools in different levels. The curricula have been revised and changed many times. However, the four curricula referred to in this article related to the samples of the history textbooks: the first one in 1960, the second one in 1978, the third one in 1990, and the fourth one in

2001. Each curriculum provides guidelines about how the scholars should write the textbooks.

This article is organized as follows: an introduction, narratives on Thai slavery in textbooks before the curricula in 1960, narratives on Thai slavery in textbooks in the curricula in 1960, narratives on Thai slavery in primary textbooks (grades 1-6) in the curricula in 1978 and in the secondary textbooks (grades 7-9) in 1981, narratives on Thai slavery in textbooks in the curricula in 1990 and narratives on Thai slavery in textbooks in the curricula in 2001. Lastly, the conclusions of this article will be discussed.

Narratives on Thai Slavery in Textbooks before the Curricula in 1960

The analysis of textbooks has disclosed that the narratives of Thai slaves have appeared in textbooks since 1928. The examples of history textbooks were in the national curricula in 1928. They were divided into seven books: Book of Morality, Book of Chronicles, Book of Geography, Book of Etiquette, Book of Civic Duty, and Book of History (Witiddarunkul, Praya, 1928, pp.3-5). Only the Book of Etiquette and the Book of History contained narratives on slaves. For

example, the Book of Etiquette for teachers of the second grade of primary school, edited by Praya Witiddarunkul (1928), narrated about King Chulalongkorn's abolition of Thai slavery as follows:

King Chulalongkorn the Great (or King Rama V, whom we called after his ascension to heaven as "the Royal Buddha") saw that the traditions of slavery in Siam obstructed the advancement of the country and destroyed the happiness of its citizens. This was because the status of slaves was as low as that of animals or belongings, which their masters could buy or sell at whim. For example, if a family of slaves consisting of parents and a child, the master could sell away only the child slave if he wanted a small amount of money. Regardless of how strong the love between the slave parents and their child was, the parents could not say a word of protest and had to let their child be taken away. At times, such children and parents never saw one another for their whole lives. This was such an utmost pity. (pp.122-124).

Similarly, the second example is taken from the *Siamese History* textbook states,

“Slavery was an ancient tradition found not only in Siam but also in other countries. King Chulalongkorn saw that slavery degraded the capabilities and freedom of his citizens. Thus, he decreed the Slavery Abolition Act so that every citizen came to have equal rights and liberty”(Wittayawutthi, Khun, Lualamsattri, Luang, Shunnahaksikarn, Luang and Pawarolan Wittaya, Pra, 1935, p.354).

Both explanations of Thai slaves in pre-1960 curricula mainly focus on King Chulalongkorn’s abolition of slavery. Information and analysis of Thai slaves were not offered yet. The lack of explanation could possibly be due to the structuring of history lessons, which focused on historical eras and the roles and contributions of each king.

Freedom and liberty were explained in the case of the abolition of slavery. The narratives of the unconditional surrender of the slaves, the abuse by their masters, and the comparison of slaves to animals were explained in terms of the status of Thai slaves.

Narratives on Thai Slavery in Textbooks in the 1960 Curricula

The first national education plan was used in 1960, and many subjects such as Mathematics, Social Studies, and Thai language were grouped together. In Social Studies Teaching, the subjects, namely Civic

Duty, Morality, Geography, and History were included. In addition, the 1960 curriculum was divided into two sections: the Lower and Upper Primary School Curriculum, and the Lower and Upper Secondary School Curriculum (Suruda Sutthisasanakul, 1993, p.98).

The examination of textbooks of both primary and secondary school in the 1960 curriculum disclosed Thai slaves and the abolition of slavery on two occasions, one under the topic of King Chulalongkorn Day on October 23 and the other on King Chulalongkorn’s reign. For example, the social studies textbook of the 2nd grade of primary school, written by Kor Swadpanich (1962), mentioned slaves in two chapters. A part of the first one under the topic of *The Significant Days of Thailand* is as follows:

Chulalongkorn Day is a significant day because King Chulalongkorn contributed greatly to our country. He had advanced the civilization of our nation by abolishing slavery, founding hospitals, schools, and maintaining commuting routes. The prosperity of our country today is the result of the Great King’s love of his people, and the common people. The King is, therefore, named “Somdej Pra

Piya Maharaja (The Great Beloved King)”.
On Chulalongkorn Day,

schools and government institutions are all closed so that people can commemorate and appreciate His Majesty’s grace. In some places, ceremonies are held to pay homage to his statues (pp.36-45).

The second one was under the topic *The Origin of the Thai People*, it is stated that each king of the Rattanakosin period successively developed the country. For King Chulalongkorn, the book narrates, “He had modernized our country. He declared that slavery was abolished, and improved education, commutation, and public healthcare. Since then, our country has been advancing progressively. Thus, we gave him the title “Somdej Pra Piya Maharaja” or “the beloved king”(Kor Sawatpanich, 1962, pp.43-45). The explanations in this book were quite short and lack of historical details of Thai slaves.

Another example is in *Thai and Foreign History* textbook for secondary school grade 7 in 1971 in the Integrative Secondary School Education Development Project of the Department of Curriculum and Instruction Development, Ministry of Education. The details of slavery could be found in the section of Thai history under

the topic of the reign of King Chulalongkorn. A part of this section is as follows:

King Chulalongkorn abolished slavery which had been in existence since the Ayuddhaya period in a subtle and gradual process so as not to affect masters of slaves as well as slaves themselves too harshly. This was because slaves were used to being cared for by their masters and were not satisfied to have to find work for themselves. He issued the Born Slave Price Reduction Act in 1874, which determined new price rates for children of slaves born from 1868 (the year of his coronation) onward. When those born slaves turned 21, they became free and could not be sold into slavery again.

Moreover, slavery would become illegal, both slave traders and buyers punishable by the law. Then, he issued another act decreeing that slaves who were prisoners of war or those who were sold to clear debts would be free when they turned 60. After that, he declared that all born slaves were free, and the prices of other types of slaves were reduced 4 baht per month until their prices ran out. Finally, slave trade and purchase

were strictly forbidden, and those breaking the law would be punished. As such, slavery gradually ceased to exist due to His Majesty's kindness towards his citizens, as well as his subtle plans that made the abolition successful without any bloodshed. The whole process took 37 years to complete (Chusiri Jamornmarn, Pongsri Wittayanon, Sinat Suriya and Sumana Bunyarattavej, 1971, p.49).

According to the narratives above, the abolition of slavery was gradually explained. The historical evidences from The Three Seals Laws, and the first enacted Thai law were referred to in the narratives.

Despite all the changes in Thai education brought on by the 1960 curriculum, explanations on Thai slaves remained the same in the textbooks. They included the topic of the royal duties of the king.

Narratives of Thai Slavery in Textbooks in the Primary and Secondary School Curriculum of 1978 (Grades 1-9) and the Revised Edition of the Secondary School Curriculum of 1981(Grades 7-9)

The national education plan of 1978 changed the primary and secondary school curriculum. Many subjects were divided into

different categories. Social studies belonged to the Creation of Life Experience Category, which were integrated into 7 subjects in Social Studies and Humanities: Geography, History, Civic Duty, Morality, Social Science, Population Education and Ecology, and Economics (Suruda Sutthisanakul, pp. 120-122). They were divided into topics and assigned new subject codes: *Our Country* (S 101 and S 102), *Our Neighboring Countries* (S 203 and S 204), and *Our World* (S 305 and S 306).

The changes in 1978 made the textbooks completely different from those under the 1960 curriculum. There were no more independent subjects such as Geography, History, Civic Duty or Morality. This change affected the writing of slavery history in textbooks.

Social Studies and Humanities textbooks for primary schools in the curriculum of 1978 provided explanations on slavery on the issue of abolition in relation to King Chulalongkorn. For example, in the S 203 *Our Neighboring Countries* textbook for sixth-graders in primary school explained slaves through a fictional character called Bunde, who was a born slave and gained freedom in the reign of King Chulalongkorn. Bunde's fictional memoir contains narratives of the slavery abolition as follows:

The happiest day in
my life is April 1st, 1905

A.D., or the year 124 of the Rattanakosin Era. On that day I became free; I received my liberty. Apart from me, there were many children of slaves who were overjoyed as well. The Royal Buddha or His Majesty King Chulalongkorn has been so gracious to his subjects, even to slaves. He has issued the law so that slave masters freed children of slaves, so that prices of children of slaves decreased gradually, and so that the freemen could not be sold into slavery again. As a result, slaves no longer existed in Siam. He spent 31 years altogether to abolish slavery.

On the day that slavery was abolished, the eyes of almost every slave were brimming with tears. Some cried openly in happiness and gratitude. Some knelt on the ground, putting the palms of their hands together over their heads, and prostrating themselves before the picture of the Royal

Buddha. No words could represent our joy, bliss, and thankfulness toward His Majesty's kindness better than these gestures. I know that there had been slaves in Siam since Ayuddhaya. There were slaves in other countries too, such as in America. There was bloodshed in that country; many lives were lost, and so much damage were done in the civil war before they could abolish slaves, unlike in Siam, where the Royal Buddha used gradual means to achieve the abolition so as not to cause problems to both masters and slaves (Darika Yotsawat, Linjong Intrumpan and Thongchang Chaidet, 1982, pp.13-14).

The fictional memoirs above emphasize the miserable status of being slaves and the great royal duty of the king. In addition, these memoirs also compare the achievement of slavery abolition in Thailand to the bloodshed of slavery abolition in American in order to reinforce the success of the abolition in Thailand.

For the revised edition of secondary school textbooks in the 1981 curriculum, which was improved from the curriculum in 1978, the methods of presenting information at this level differed from those at primary school level, especially on the issues of slavery, which were explained in more details and in-depth analyses. More explanations ranging from the abolition, to the definitions of slaves, conditions of slaves, and analyses of changes in the slavery system leading to the abolition were provided.

The outstanding example is *S 605 Thai History Textbook*, in which slavery was written in Chapter 4, *The Thai Social Structure from the Past to the Present*. It is concluded that the slave was a changeable status in Siamese society. A commoner could become a slave if he was sold for money, whereas a slave who could pay for the debt could return to become a commoner as long as he had enough money to buy himself out (Chanwit Kasetsiri et al, 1982, p.50). The abolition of slavery was regarded as a part of the economic changes since the reign of King Chulalongkorn when the demand for rice in the world market was rising significantly. Rice was the most profitable export goods of Siam (1982, p.50).

The government saw the need to liberate common people and slaves, who were the major labor force in the society so that they could plant more rice for export.

Therefore, the system of drafting common people to labor periodically by the government was abolished, and so was the slavery. This kind of system was replaced by the enlistment system for military service in 1905. As a result, the majority of the common people and former slaves became farmers in the new society (1982, p.50).

The abolition of slavery resulted in changes in economy in the reign of King Mongkut, and this led to the changes of the Thai social structure as well. The royal family members and the noblemen became landlords, and business owners while the majority of commoners and slaves become farmers and laborers in the new society, in which its members can advance their status by accumulating wealth (1982, pp.52-53).

The textbook above described Thai slaves differently from the previous textbooks. Evidently, the explanation focuses on slaves' conditions more than the great royal duty. In addition, the status of Thai slaves was not miserable. The abolition of Thai slavery causes economic changes from the reign of King Chulalongkorn to King Mongkut. Slaves were free labors to plant more rice.

Another example taken from S-0210 *The Thai Social and Cultural History* Social Studies textbook at the secondary school level provided detailed explanations on Thai slavery. Slaves were explained as part of the social structure in the Rattanakosin period,

which consisted of the royalty, the nobility, the common people, and the slaves. The narratives are as follows:

(Darunee Keawmoang, Waroonyupa Sanitwongse Na Ayuddhaya and Wutthichai Mulasipa, 1986, p.26).

Slaves were the lowest class in the society. According to the Siamese feudal law, their Sakdina, or status as figuratively counted in the amount of land they could own, was 5 Rai. Slaves were divided into 7 types. They could own properties and buy themselves out of slavery. Thus, being a slave in the Siamese Society is not a permanent status. Being a slave was a changeable condition. A commoner could become a slave if he was not industrious but was addicted to gambling so much that it came to the point that he had to sell himself to pay off his debts. On the other hand, he could buy his freedom if he had enough money.

King Chulalongkorn spent over 30 years in freeing all slaves in Siam prior to the successful abolition without any violent resistance. When slaves were free, the social structure of Siam in the time of the King changed dramatically, becoming the basis of the Thai society up to now; there were no more restrictive traditions to commoners and no more slaves

The narrations above were based on the Three Seal Laws referring to the status of Thai slaves. As for the conditions of slaves, too harsh abuse was not explained. There was also no violence in the abolition, and it was the beginning of the new society of commoners.

Textbooks in the secondary school curriculum of 1981 provided more analyses and data of slaves, slavery, and its abolition than those in the previous curricula. Economic factor is the new explanation of the cause the abolition of Thai slavery.

5. Narratives of Thai Slavery in Textbooks in the Revised Edition of Primary and Secondary School Curriculum of 1990

In 1990, textbooks in the primary school curriculum of 1978 and the secondary School of 1981 were revised. This revision neither changed the explanations of the issues of slaves and slavery, nor made them any different from those in the 1978 curriculum.

An example could be found in the *Thai History* textbook for the sixth grade of primary school. Thai slaves were explained under the topic of social development. It stated that the social structure in Ayuddhaya

was divided into the ruling class, and the ruled class. Slaves belonged to the latter category and were given the following explanations.

Slaves were those who lack the rights of their career choice and their lives. They were not free because they were bought by money, or were prisoners of war enslaved to provide labor. So, they obtained the lowest status in the society. A slave could be free if he was bought out with money or if he did a service worthy of recognition to the country, or in case of a female slave, if she became a wife of the master who bought her out (Supon Tim-am, Wiriya Bunyaniwassana and Yaowalak Aksorn, 2000, p.34).

The abolition of slavery was put in the section on the society in the Rattanakosin period. It stated that the abolition of the labor system of commoners and slaves were part of the social reformation in King Chulalongkorn's reign. It was explained as follows:

The liberation of the slaves was systematically and gradually carried out by King Chulalongkorn. In 1874, he issued the Born Slave

Price Reduction Act. The act stated that children of slaves born in the year of the dragon, 1868, the year of his coronation, would be free when they became 21 years old, and they could not be sold into slavery anymore. Children of slaves born before 1868 still remained slaves unless they were bought out. Thus, masters of slaves were not at much disadvantage. Liberating young slaves who could grow up to be significant manpower of the nation was surely beneficial to the country in the long run. However, liberating old slaves, who were already accustomed to their ways of living and thus did not need more freedom but would prefer to be cared for by their masters, would be less beneficial.

Because of this, he gradually proceeded with the liberation so as to provide the slaves more chances to learn to live on their own. In 1900, he issued the law freeing slaves whose parents were prisoners of war or indebted slaves born on or after December 16th in the year 116 of the Rattanakosin Era (1898 A.D.) from slavery. In addition, these slaves could not be sold into slavery again. Then, in 1905 he decreed the

Slavery Act of 124 Rattanakosin Era to be effective all over the country from April 1st 1905 onward. The purpose of the act was to free all Siamese slaves in existence. Each month, the price of each slave would drop by 4 baht until it reached zero. After that these slaves would be free. Furthermore, slave trade was prohibited in Siam from then on. As a result, the Thai citizens have come to have equal rights by the law (Supon Tim-am, Wiriya Bunyanivasana and Yaowalak Aksorn, 2000, p.45).

Based on the examples of textbooks in this curriculum, slaves were under the ruled class, and lacked freedom. However, they could buy themselves out or be given freedom by their masters. Moreover, the slavery abolition was explained in the section of King Chulalongkorn's reign. The emphases were placed on the procedures of abolition and slavery abolition acts. A similar reason of slavery abolition was given. That is to provide freedom to the people.

Narratives of Thai Slavery in Textbooks in the General Education Curriculum of 2001

The General Education Curriculum of 2001 significantly differs from the previous curricula because subjects are divided into

eight learning groups: Thai; Mathematics; Science; Social Studies, Religion and Culture; Health and Physical Education; Art; Vocation and Technology; and Foreign Languages (Bureau of academic affairs, 2001, pp.2-3). The Social Studies, Religion and Culture learning group is divided into 5 subgroups. The first subgroup consists of Religion, Morality, and Ethics. The second subgroup consists of Civic Duty, Culture, and Living in Society. The third subgroup is Economics. The fourth subgroup is History. The fifth subgroup is Geography (2001, p.2-3). Issues concerning slaves and slavery belong to the fourth subgroup.

The class is divided into four phases. The first phase spans from the first grade to the third grade of primary school. The second phase spans from the fourth grade to the sixth grade of primary school. The third phase spans from the first grade to the third grade of secondary school. Finally, the fourth phase spans from the fourth grade to the sixth grade of secondary school (2001, p.4).

The examples of the textbooks in the curriculum of 2001 are the *Basic History* textbook in the Social Studies, Religion, and Culture learning group for the sixth grade of primary school in the second phase mentions slavery. These textbooks focused on the issue of abolition in the reign of King Chulalongkorn.

It is stated that based on King Chulalongkorn's vision, slavery caused Siam to be held in contempt by other countries as an uncivilized nation, which could be used by the powerful Western nations as an excuse for colonization. That is why the king declared that slavery had to be abolished in a gradual process. The abolition was successful without any violence as those in other countries due to an act of great kindness that the king had bestowed upon the Thai citizens (Paitoon Meekusol and Taweesak Lomlim, 2005, p.55).

Another textbook for the secondary school in the third phase of education narrates slaves and the abolition of slavery as follows:

Slaves belonged to the ruled class in Thai society. They were the lowest group in the society in the Sukhothai and the Ayuddhaya periods. They were treated like inheritable properties and labor force. Slaves in the Ayuddhaya society could be divided into 7 types according to the Three Seals Laws. In the Ayuddhaya period, all types of slaves except for those taken as prisoners of war could buy themselves out of slavery or could be free by other means. For example, slaves will become free people if their masters allow them

to be ordained as monks, novices, or nuns, or if they were disabled as a result of the work they did for their masters.

The slavery abolition was a part of changes in the basic social structure in the reign of King Chulalongkorn. Since other civilized countries had already abolished slavery, it was assumed that the Western power could use the existence of slavery as an excuse to dominate Siam if slavery was not abolished. Moreover, as Siam followed the steps of westernized development, a large amount of labor force was needed in factories and in the fields. As a result, the king foresaw the need to abolish slavery. He decreed the Born Slave Price Reduction Act of 1874 to reduce the prices of children of slaves. The act was followed by other acts on the reduction of slave prices. Thanks to the abolition of slavery, the majority of the Siamese people in all society enjoyed freedom and liberty greatly as never before. This gradual slavery abolition did not cause any violent protests in the society (Pratum Kumala and Taweesak Lomlim, 2005, pp.170-171).

The changes in the General Education Curriculum of 2001 do not make any changes to the explanations of slaves and the abolition of slavery. The explanations are still focused on the abolition of slavery in King Chulalongkorn's reign at both the primary and secondary levels of education. At secondary school level, knowledge of slaves and slavery are simply the expansion of that at the primary school level – an addition of information in the same narratives as those at the primary school level. The additional information involves the types of slaves as defined in the Three Seals Laws, the status of slaves, factors contributing to the abolition of slavery, and the effects of slavery abolition.

Conclusion

The study of narration of Thai slaves in textbooks suggests that there are some problems in the writing of the Thai textbooks. The first problem is that the four versions of national curricula, created from 1960 till 2001, have not changed the definition of slavery which reflects mainly the royalist view. The details of curricula were changed in terms of structure-subjects and objectives, but the narratives of slavery have been reproduced with the same explanations of Thai slaves.

However, the revised edition of the secondary school curriculum in 1981 was important milestone regarding the

explanations on slaves because it offered the broader definition and discussion on Thai slavery. It demonstrated a role of slaves in both social and economic context. Nevertheless, the change was temporary.

The second problem is that most of the scholars are royalists, so they might over-emphasize the praise of royal duties of each Thai king by his people. As a result, the matters of Thai slavery were treated as a small part of the king's accomplishments.

Both problems were influenced by the Ministry of Education in Thailand, founded in 1892 or in the reign of King Chulalongkorn. The Ministry of Education played a major role to boost nationalistic ideas for Thais to love the country by explaining the royal contributions of the Kings of Thailand as the heroes in textbooks. Most of the scholars were controlled and examined by the Ministry of Education, so they had repeated the same narratives about the royal contributions of Thai kings. The abolition of slavery in the reign of King Chulalongkorn had always been pointed out because the theme of the abolition of slavery was universal concept. Being slaves was dehumanized, so the abolition of slavery was the great duty for mankind.

The third problem is a fallacious reasoning in the narratives of Thai slavery. Evidently, many scholars explained the result of the abolition of Thai slavery was peaceful, and there were no wars between

masters and slaves. Slaves got freedom and liberty. In fact, those concepts were related to the concept of democracy. The textbooks were written in democracy. They also compared the slavery abolition in Siam to the Civil American War in the American history, which caused death and casualties in the US. The comparison lacks the analyses of political, economic and social contexts in Thailand during the reign of King Chulalongkorn. Thai slavery was totally different from the American slavery because Thai slaves functioned as domestic servants or debtors. They never functioned as economic labors like American slaves did. So, the effect of the abolition of Thai slavery on the groups of their masters was not crucial.

These problems in textbooks caused Thais to perceive Thai slavery narrowly without analyzing economic, social and political contexts in the reign of King Chulalongkorn. They might misunderstand that Thai slavery are similar to African slaves of the Western world in spite of the fact that each country had its own slave institution. The Ministry of Education in Thailand should concern the production of history textbooks in both lower levels and upper levels. The narratives and explanations of slavery in Thai history should be changed more critically in order to avoid the generalization of the slavery. If the history textbooks have not been revised in depth in terms of contents

and evidences, students will never learn to pose any critical questions on this topic and just accept the slavery abolishment as one of the kings' great duties.

References

- Aksorn, Y. Bunyaniwassana, W. and Tim-am, S. (2000). **Thai history textbook for the sixth grade of primary school**. Bangkok: Aksornchareontat.
- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards (2001). **The Curriculum of Learning Group of Social Studies, Religion and Culture**. Bangkok: Sahakornkarn Kaset Press.
- Harriet Beecher, S. (1852). **Uncle Tom's cabin: or life among the lowly, 2 vols**. Boston: John F. Jewett & Company.
- Jamornman, C. Wittayanon, P. Suriya, S. and Bunyarattavej S. (1971). **Thai and foreign history textbook for secondary school first-graders**. Bangkok: Kurusapa press.
- Kasetsiri, C. et al. (1982). **S 605 Thai historical textbook**. Bangkok: Thai Vattanapanich co.lmt.
- Keawmoang, D. Sanitwongse Na Ayudhdhaya, W. and Mulsilpa, W. (1986). **S 0210 The Thai social and cultural history social studies textbook at the secondary school level**. Bangkok: Vattanapanich press.

- Khun Wittayawutthi, Luang Lualamsattri, Luang Shunnahaksikarn and Pra Pawarolan Wittaya (1935). **The Siamese history**. Bangkok: Bamroonugoonkij press.
- Kopatta, C. (1990). **Slaves and socio-economic change during the Rattanakosin period, 1782-1905**. Master's thesis in History, Chulalongkorn University.
- Lomlim, T. and Kumara, P. (2005). **The textbook for the secondary school in the fourth phase of education**. Bangkok: Vattanapanich press.
- Lomlim, T. and Meekusol, P. (2005). **The basic history textbook in the social studies, religion, and culture learning group for the sixth grade of primary school in the second phase**. Bangkok: Vattanapanich press.
- Pannananon, C. (1982). **Siamese slavery: the institution and its abolition**, Ph.D.dissertation in history, University of Michigan.
- Pongsomboon, C. (1989). **Development of social studies textbook at the secondary education level in Thailand**. Master's Thesis, Faculty of Education, Graduate Studies, Chulalongkorn University.
- Sewamart, V. (1990). **Siamese slavery: the abolition of slavery in the reign of King Chulalongkorn**. Master's thesis in political science. Thammasart University.
- Susayan, A. (1981). **Changes of the Phrai system and their effects on Thai society in the reign of King Chulalongkorn**, Master's thesis, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Sutthisasanakul, S. (1993). **A Study of the Development of Life Elementary of Life Experiences Area Textbooks at the Elementary Education Level**, Master's thesis, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
- Swadpanich, K. (1962). **The social studies textbook of the second grade of primary school level**. Bangkok: Kurusapa press.
- Witiddarunkul, P. (1928). **The teacher's book for the etiquette textbook of the 2nd grade**. Bangkok: Bamroonugoonkij press.
- Yotsawat, D. Intrumpan, L. and Chaidet, T. (1982). **Our neighboring countries textbook for sixth-graders in primary school**. Bangkok: Kurusapa press Ladprao.

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ยินดีรับบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ โดยบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์จะต้องไม่เป็น ผลงานวิจัย/วิชาการที่เคยได้รับการ เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน หรือไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ของ วารสารอื่น บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารฉบับนี้จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านต่อหนึ่งบทความ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับและการพิจารณาตีพิมพ์ตามลำดับ ก่อนหลัง โดยมีข้อเสนอแนะในการส่งบทความดังนี้

การเตรียมต้นฉบับบทความ

ชื่อเรื่อง	ควรสั้นกะทัดรัดได้ใจความครอบคลุม ตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อเรื่อง (ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
ชื่อผู้เขียน	พิมพ์ชื่อโดยไม่ใช้คำย่อ มีสังกัดหรือสถานที่ทำงานต่อท้าย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
บทคัดย่อ	เป็นร้อยแก้ว เขียนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและ วิจารณ์หรือข้อเสนอแนะ (อย่างย่อ) และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ความยาวไม่เกิน 300 คำ)
คำสำคัญ (Keyword)	ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ ใช้ตัวอักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ บทความที่เป็นภาษาอังกฤษมีเฉพาะคำสำคัญภาษาอังกฤษ
บทนำ	อธิบายถึงความเป็นมา ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษา วิจัย ค้นคว้า ของผู้คนที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ สมมติฐานและขอบเขตของการวิจัย
เนื้อเรื่อง กะทัดรัดและชัดเจน	กรณีบทความที่เป็นภาษาไทยควรใช้ภาษาไทยให้มากที่สุด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย การใช้คำย่อต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน
วิธีการศึกษาหรือการวิจัย	อธิบายขั้นตอนการวิจัย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล วิธีการใช้ เครื่องมือในการศึกษาหรือการวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
ผลการดำเนินงาน	อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบ และเข้าใจง่าย
วิจารณ์	ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือการวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้คนที่เกี่ยวข้องประกอบ

สรุปผล	ไม่ควรซ้ำซ้อนกับการแสดงผล แต่เป็นการสรุปประเด็น และสาระสำคัญของการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ข้อเสนอแนะ	อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป
เอกสารอ้างอิง	ให้เขียนเอกสารอ้างอิง แบบ APA ตามรูปแบบที่กำหนด และแปลเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษและใส่ไว้ในหัวข้อ Translated Thai References

การเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิง ให้ใช้รูปแบบของ American Psychological Association (APA)

การอ้างอิงในบทความ กรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (author-date in-text citation)

การอ้างอิงท้ายบทความ เป็นการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนบทความได้ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความและจัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ดังอย่าง เช่น

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. (พิมพ์ครั้งที่). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ, **ชื่อหนังสือ**. (เลขหน้าบทความ). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**, ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่), เลขหน้าบทความ.

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่วิจัยสำเร็จ). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา(ระดับ) ชื่อสาขาวิชา
สังกัดของสาขาวิชา มหาวิทยาลัย.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). **ชื่อเรื่อง**. ค้นเมื่อ [วัน เดือน ปี] จาก แหล่งสารสนเทศ.[หรือ URL]

การอ้างอิงในเนื้อหา

รูปแบบการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. (ผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ใช้ท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น (สุเมธ กาญจนพันธุ์, 2550, น. 45-50)
(Peter & Wateman, 1982, pp. 498-499) (Michalska J., 2008, p. 85)
กรณีที่ไม่มีปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน
เช่น (สุเมธ กาญจนพันธุ์, 2550)
2. ผู้แต่ง (ปีพิมพ์, เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุ ไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด (2555, น. 49) ได้ศึกษาถึง.....
Robert E. Hegel (1997, p. 14) studied.....
กรณีที่ไม่มีปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์โดยลงปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บ
เช่น จีระ งอกศิลป์ (2550)
3. ปีพิมพ์ ผู้แต่ง (เลขหน้า) กรณีมีการระบุปีพิมพ์และผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว (ปีพิมพ์และผู้แต่งสามารถสลับที่กันได้) ให้ระบุเฉพาะเลขหน้าที่อ้างถึงในวงเล็บเท่านั้นเช่น ในปี 2548 ศุภชัย ยาวะประภาส ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึงความรู้ ความสามารถที่แสดงออกถึงพฤติกรรมการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา จนทำให้การปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลบรรลุผลเหนือกว่าระดับปกติ (น. 9)

การส่งต้นฉบับ

1. ให้พิมพ์บทความลงบนหน้ากระดาษ ขนาด B5 (7.17"×10.12") ระยะขอบ บน 1" ล่าง 0.75" ภายนอก 0.75" ภายใน 0.75" โดยใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK

1. ให้พิมพ์บทความลงบนกระดาษ A4 โดยใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK

1.1 ชื่อเรื่อง ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK **ตัวหนา** ขนาด 18

1.2 ชื่อผู้วิจัย ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16

1.2 หัวข้อหลัก ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK **ตัวหนา** ขนาด 14

1.3 เนื้อเรื่อง ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14

โดยมีเนื้อหาบทความประมาณ 10-15 หน้า

2. ภาพประกอบ ควรแนบไฟล์ภาพต้นฉบับพร้อมเขียนคำอธิบายภาพ และควรเขียนหมายเลขกำกับภาพ เพื่อความถูกต้องและง่ายต่อการจัดเรียงข้อมูล

3. ส่งบทความผ่านระบบ <http://rdi.ssru.ac.th/journal/> เท่านั้น

หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2160 1344-5 โทรสาร 0 2160 1341

email : irdjournal@ssru.ac.th

*****ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด B5 (7.17”x10.12”) ระยะขอบ บน 1” ล่าง0.75”
ภายนอก0.75” ภายใน0.75”**

ชื่อเรื่องภาษาไทย ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18

ชื่อผู้เขียนบทความภาษาไทย

(ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 15)

สาขาวิชา คณะ มหาวิทยาลัยของผู้เขียนบทความ ภาษาไทย

(TH SarabunPSK ขนาดอักษร 12)

บทคัดย่อ

หัวข้อ และเนื้อหาของบทความ ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของ
บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุม
วัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ

คำสำคัญ : ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญใน
ภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร

Title Use TH SarabunPSK Bold Font , Font Size 18

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18

ชื่อผู้เขียนบทความภาษาอังกฤษ

ชื่อผู้เขียนบทความภาษาอังกฤษ ใช้รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 15

สาขาวิชา คณะ มหาวิทยาลัยของผู้เขียนบทความ ภาษาอังกฤษ

สาขาวิชา คณะ มหาวิทยาลัยของผู้เขียนบทความ ภาษาอังกฤษ TH SarabunPSK ขนาดอักษร 12

ABSTRACT

ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ไม่เกิน300คำ และต้องสอดคล้องกับบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords : ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งตรงกับคำสำคัญ ในภาษาไทย

บทนำ

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย วัตถุประสงค์ ประเด็นสำคัญต่างๆ ที่เป็นจุดมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐาน ขอบเขตของการวิจัยซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้า เพื่อหาคำตอบ ระเบียบวิธีวิจัย เพื่อตอบปัญหาที่ตั้งไว้ในวัตถุประสงค์ ข้อตกลงเบื้องต้น และนิยามศัพท์ (ถ้ามี) รวมถึงรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ ทั้งนี้อาจเรียบเรียงส่วนประกอบของบทนำเหล่านี้ในตำแหน่งก่อนหรือหลังได้ตามความเหมาะสม ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิด ทฤษฎีและ/หรือผลการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนนี้เป็นการตรวจเอกสารโดยบรรยาย ข้อมูลความรู้เดิม ผลการวิจัย ตลอดจนแนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัย ซึ่งได้จากการตรวจสอบจากหนังสือ ตำรา เอกสารและแหล่งข้อมูลอื่นๆ ตลอดจนสมมติฐาน อาจมีนิยามศัพท์เฉพาะ หรือนิยามศัพท์ปฏิบัติการ และกรอบแนวคิดในการวิจัยที่แสดงขั้นตอน หรือความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ให้ระบุวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้อยู่เป็นข้อๆ
2. วัตถุประสงค์ในการวิจัยควรสอดคล้องกับที่ระบุไว้ในบทคัดย่อ และในส่วนการอภิปรายและสรุปผล

ระเบียบวิธีวิจัย

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล และเป็นส่วนที่บรรยายวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัย

ว่ามีขั้นตอนในการทำอะไรบ้าง แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. การรวบรวมข้อมูล เป็นส่วนที่ระบุให้ทราบวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะของการวิจัยแต่ละประเภท ซึ่งอาจมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกันโดยชี้ให้เห็นว่าแต่ละขั้นตอนของการวิจัยใช้เอกสาร ข้อมูล หรือเครื่องมือประเภทใด เอกสาร ข้อมูล หรือเครื่องมืออื่น ๆ ได้อย่างไร โดยวิธีใด เช่น ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ส่วนข้อมูลทุติยภูมินั้นรวบรวมมาจากเอกสารที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นส่วนที่ระบุให้ทราบวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะของการวิจัยแต่ละประเภท หรือตามแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อ

ชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้าง และสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

ตารางที่ 1 เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ 1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม

(n=30)

หัวข้อ

รวม

สรุปและอภิปรายผล

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ

ข้อเสนอแนะ

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัยเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป ประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปปรับใช้ได้จริงหรือนำไปพัฒนาแนวคิดหรือทฤษฎีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ให้เขียนเอกสารอ้างอิงตามรูปแบบ ระบบ APA (American Psychological Association) กรณีที่มีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่อง (citations in text) เพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูล กำหนดให้ผู้เขียนบทความเขียนการอ้างอิงแบบนาม-ปี (name-year or author-date style) เป็นการอ้างอิงโดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสาร ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และมีการรวบรวมรายการเอกสารที่ใช้อ้างอิงทั้งหมดไว้ตอนท้ายเอกสาร เรียกว่า เอกสารอ้างอิง (references) ยกตัวอย่างเช่น

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ(ตัวเอียง). (พิมพ์ครั้งที่). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ, ชื่อหนังสือ(ตัวเอียง). (เลขหน้าบทความ). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร(ตัวเอียง). ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่), เลขหน้าบทความ.

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่วิจัยสำเร็จ). ชื่อวิทยานิพนธ์(ตัวเอียง). วิทยานิพนธ์ปริญญา (ระดับ) ชื่อสาขาวิชา สังกัดของสาขาวิชา มหาวิทยาลัย.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง(ตัวเอียง). ค้นเมื่อ [วัน เดือน ปี] จาก แหล่งสารสนเทศ.[หรือ URL]

***จากนั้น แปลงเอกสารอ้างอิงตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์การ ลงรายการอ้างอิงสำหรับ Foreign Language

จาก

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารการบริการและวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แปลเป็น

Wanitbanha, K. (2003). *kan wikhro sathiti : sathiti samrap kan borihan kan borihan lae wichai* [Statistical Analysis Statistics for the Management, Administration and Research] (6thed). Bangkok: Chulalongkorn University.